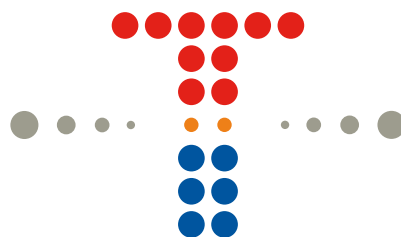

NTS JAARVERSLAG 2010

NEDERLANDSE TRANSPLANTATIE STICHTING

JAARVERSLAG 2010

NEDERLANDSE TRANSPLANTATIE STICHTING

Jaarverslag 2010 Nederlandse Transplantatie Stichting

Uitgave: Nederlandse Transplantatie Stichting

*Samenstelling: Hendrik A. van Leiden, Martin B.A. Heemskerk,
Birgit Diepstraten-Goddijn en Bernadette J.J.M. Haase-Kromwijk*

ISBN/EAN 978-90-79009-06-0

Postbus 2304, 2301 CH LEIDEN

T.071 579 57 77 F.071 576 67 28

info@transplantatiestichting.nl

www.transplantatiestichting.nl

Voorwoord

In het jaarverslag van de NTS over het jaar 2010 treft u de gebruikelijke informatie aan over de aantallen orgaan- en weefseldonaties en de hierdoor mogelijk gemaakte transplantaties. Het is duidelijk dat het aantal donaties nog steeds achter loopt bij de vraag. Niet voor niets heeft de NTS zich ook in 2010 sterk gemaakt voor de domeinen 'ziekenhuizen' en 'publieksvoorlichting' binnen het Masterplan Orgaan-donatie. Ook is een aanvang gemaakt met de herinrichting van de weefselketen, waarover de NTS de regie voert.

De activiteiten voor de drie divisies van de NTS, de divisie Orgaancentrum, de divisie Donorwerving en de divisie Communicatie & Donorvoorlichting, komen in dit jaarverslag uitgebreid aan de orde.

Ik roep u om samen met de NTS het aanbod van en de vraag naar organen en weefsels op elkaar te doen aansluiten. Dat vergt een enorme inspanning van ons allen, maar het is overduidelijk de moeite waard.

Prof. dr. Willem Weimar, voorzitter NTS

Inhoud

4

	Voorwoord	3
	Inleiding	7
1.	Nederlandse Transplantatie Stichting 2010	8
	1.1 Doel en missie	
	1.2.1 Orgaancentrum	
	1.2.2 Donorwerving	
	1.2.3 Communicatie & Donorvoorlichting	
	1.3 Masterplan Orgaandonatie	
	1.4 Ontwikkelingen in wachtlijst, donatie en transplantatie	
	1.5 Financiën	
2.	Wachtlijsten	15
	2.1 Orgaanwachtlijst	
	2.2 Dynamiek orgaanwachtlijst	
	2.3 Kenmerken van de patiënten op de orgaanwachtlijst	
	2.4 Weefselwachtlijst	
3.	Raadpleging Donorregister	23
4.	Postmortale donatieprocedures	25
	4.1 Postmortale orgaandonatie	
	4.2 Kenmerken van de postmortale orgaandonoren	
	4.3 Weefseldonatie	
5.	Transplantaties na postmortale donatie	35
	5.1 Orgaantransplantatie	
	5.2 Kenmerken van de getransplanteerde patiënten	
	5.3 Uitwisseling organen binnen Eurotransplant	
	5.4 Weefseltransplantatie	
6.	Orgaandonatie bij leven	41
	6.1 Levende nierdonatie en -transplantatie	
	6.2 Cross-over programma	
	6.3 Levende leverdonatie en -transplantatie	

7.	Nederlandse orgaantransplantatieregistratie (NOTR)	45
7.1	Vullingsgraad transplantaties en follow-up	
7.2	Aanvragen voor informatie	
8.	Donorwerving	47
8.1	Applicaties en kengetallen donorwerving	
8.2	Activiteiten en projecten divisie Donorwerving	
8.3	Transcriptum	
9.	Communicatie & Donorvoorlichting	55
9.1	Publieksinformatiecentrum	
9.2	Campagnebureau	
9.3	NTS-communicatie	
9.4	Beleidsaangelegenheden	
10.	Financieel overzicht	62
	Bijlage 1:	64
	Nederlandse Transplantatie Stichting 2010	
	Bijlage 2:	66
	Transplantatie- en donatieveld in 2010	
	Bijlage 3	70
	Publicaties en voordrachten 2010	
	Bijlage 4:	72
	Raadplegingen, gemelde en geëffectueerde orgaan- en weefseldonoren per ziekenhuis	
	Bijlage 5:	84
	NTS-Donorvoorlichting	
	Bijlage 6:	86
	Verklarende woordenlijst	

Inleiding

Het jaar 2010 is wat betreft het aantal postmortale orgaandonoren wederom een gemiddeld jaar met vrijwel evenveel orgaandonoren en transplantaties als in 2009. Er is wel een verdere toename in het aantal transplantaties afkomstig van postmortale heartbeating donoren en levende donoren. Ook het aantal weefseldonoren is licht gestegen door het verruimen van de leeftijdsriteria voor corneadonatie. Een grote ontwikkeling bij de NTS dit jaar was de komst van de werkzaamheden rondom de publieksinformatie over orgaan- en weefseldonatie en -transplantatie. Tot 2010 werd dit gedaan onder de noemer NIGZ-Donorvoorlichting. Vanaf 1 januari 2010 verzorgt de NTS echter deze publieksvoorlichting.

In dit jaarverslag staan de ontwikkelingen die in 2010 binnen de Nederlandse Transplantatie Stichting plaatsvonden beschreven in hoofdstuk 1. Ook de ontwikkelingen van de afgelopen tien jaar van de wachtlijst en van donatie en transplantatie van organen en corneas staan in dit hoofdstuk samengevat. Hoofdstuk 2 gaat dieper in op de wachtlijsten voor orgaan- en weefseltransplantatie. Hoofdstuk 3 beschrijft de registraties in het Donorregister en de uitkomsten van het raadplegen van dit register. In hoofdstuk 4 worden cijfers over orgaan- en weefseldonatie gepresenteerd en in hoofdstuk 5 komen de transplantaties in Nederland uitgebreid aan de orde. Orgaandonatie bij leven wordt apart geëvalueerd in hoofdstuk 6, met speciale aandacht voor het Nederlandse cross-over programma (nierdonatie bij leven-uitwisselingsprogramma). Hoofdstuk 7 beschrijft de ontwikkelingen in de Nederlandse orgaan-transplantatieregistratie (NOTR). In hoofdstuk 8 worden de activiteiten binnen de divisie Donorwerving van de NTS beschreven en worden het orgaandonorpotentieel, raadpleging in het Donorregister en het weigeringspercentage onder nabestaanden besproken. Hoofdstuk 9 is een nieuw hoofdstuk en beschrijft de werkzaamheden en activiteiten van de nieuwe divisie Communicatie & Donorvoorlichting. Het laatste hoofdstuk is het financiële overzicht over 2010. Tenslotte vindt u in de bijlagen informatie over de transplantatiecentra en personen werkzaam in het donatie- en transplantatieveld in Nederland en bij de NTS, wetenschappelijke publicaties van de NTS, aanvullende cijfers over donatie en transplantatie en een overzicht van de activiteiten van NTS-Donorvoorlichting. Het jaarverslag eindigt met een verklarende woordenlijst. De cijfers weergegeven in dit jaarverslag zijn vastgesteld per peildatum 30 maart 2011. Registraties van 2010 die na de peildatum zijn gewijzigd, zijn niet meegenomen in dit verslag.

De auteurs bedanken de Nederlandse transplantatiecentra, alle ziekenhuizen die donaties mogelijk maken, Eurotransplant International Foundation, Stichting NBF-BIS en het Donorregister voor het verstrekken van de gegevens zoals deze in de verschillende hoofdstukken worden gepresenteerd. Een woord van dank aan al degenen die de informatie voor de diverse hoofdstukken hebben aangeleverd en aan het secretariaat van de NTS voor de medewerking aan het jaarverslag 2010.

april 2011

dr. Hendrik van Leiden, dr. Martin Heemskerk, drs. Birgit Diepstraten-Goddijn
en drs. Bernadette Haase-Kromwijk

1

Nederlandse Transplantatie Stichting 2010

1.1 Doel en missie

De Nederlandse Transplantatie Stichting (NTS) heeft als doel het aantal orgaan- en weefseltransplantaties in Nederland te verhogen. Om dit doel te bereiken, heeft de NTS de volgende kerntaken:

- ★ het functioneren als orgaancentrum: zoals genoemd in artikel 24 van de Wet op de orgaandonatie (WOD);
- ★ donorwerving: het coördineren en faciliteren van projecten ter verbetering van het proces van donorwerving in de ziekenhuizen;
- ★ donorvoorlichting: het organiseren en coördineren van de publieksvoorlichting over donatie en transplantatie (sinds 1 januari 2010).

8

De NTS heeft, in het kader van haar kerntaken, de zorg voor het soepel laten verlopen van het gehele proces van het herkennen van een potentiële donor tot en met de transplantatie.

De missie van de NTS luidt dan ook als volgt:

Optimaal gebruik van donororganen en – weefsels voor transplantatie

1.2.1 Orgaancentrum

Aan de NTS is door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in het kader van de WOD de vergunning verleend om als orgaancentrum te functioneren. De taken die deze functie, alsmede de regievoering in orgaan- en weefselketen met zich meebrengen, zijn:

- ★ patiëntenregistratie op de (inter)nationale wachtlijst;
- ★ centrale donoraanname;
- ★ raadplegen van het Donorregister;
- ★ toewijzing (allocatie) van organen en weefsels;
- ★ transport van organen;
- ★ registratie van transplantatiefollow-up.

Organen

De NTS is verantwoordelijk voor de juiste allocatie van Nederlandse donororganen en dient daarbij rekening te houden met de in de WOD gestelde eisen. Een internationale uitwisseling van donororganen tussen verschillende Europese landen biedt voordelen. Door een grote patiëntenpool kunnen hoogurgente patiënten en specifieke patiëntengroepen, zoals kinderen en patiënten met sterke afweerreacties op lichaamsvreemde weefsels beter en sneller worden geholpen. Om deze redenen heeft de NTS de donoraanname en het toewijzen van de organen uitbesteed aan Eurotransplant International Foundation (Eurotransplant). De NTS houdt controle op de uitvoering van deze taken. Eurotransplant bemiddelt bij orgaantransplantaties voor de landen België, Duitsland, Luxemburg, Oostenrijk, Nederland, Slovenië en Kroatië, een gebied van circa 125 miljoen inwoners.

De NTS verzamelt alle relevante informatie over wachtlijst, donatie en transplantatie en analyseert deze met behulp van applicaties. Het doel hiervan is de donatie- en transplantatieresultaten te verbeteren. Tevens worden de follow-up data van getransplanteerde organen en cornea's en de gegevens van levende donoren verzameld via de Nederlandse Orgaantransplantatieregistratie (NOTR), zie hoofdstuk 7.

In 2010 zijn, evenals in voorgaande jaren, voordrachten gehouden en posters gepresenteerd op (inter)nationale congressen en zijn tevens wetenschappelijke publicaties uitgebracht (zie bijlage 3). Voor het beantwoorden van medisch-technische vragen van artsen en overige beroepsbeoefenaren die werkzaam zijn in de gezondheidszorg, heeft de NTS op verzoek van het ministerie van VWS een medische vraagbaak ingesteld. Hier kunnen 24 uur per dag en 7 dagen per week zowel algemene als specifieke vragen worden gesteld ten behoeve van het doneren en toewijzen van organen en weefsels.

Daarnaast is de NTS ook bezig met de verdere ontwikkeling van een kwaliteitssysteem zodat de kwaliteit van de uitgenomen organen gemeten kan gaan worden. Hiervoor zijn in 2008 de zogenoemde 'quality forms' ontwikkeld voor de lever, nieren en pancreas aan de donatiekant. Dit formulier dient door de uitnamechirurg te worden ingevuld. In 2009 is men gestart om gelijksoortige formulieren te ontwikkelen voor gebruik door de transplanterend chirurg. De bouw van deze applicatie is afgerond in 2010. In 2011 wordt gestart met een test van deze applicatie. Wanneer zowel het formulier aan de donatie- als aan de transplantatiekant wordt ingevuld, kan er daadwerkelijk sprake zijn van het meten van kwaliteit van uitgenomen organen.

Weefsels

De aanname van weefseldonoren en allocatie van weefsels is in 2010 teruggenomen van de stichting NBF-BIS. Daarnaast is in de afgelopen twee jaar intensief overleg gevoerd met het ministerie van VWS en de weefselbanken om de zogenoemde 'weefselketen' opnieuw in te richten. Aan de NTS is hierbij gevraagd om de regie hierover te gaan voeren. Het doel is een efficiënte en kwalitatief goede weefselketen. De herinrichting van de weefselketen is in 2010 nog niet volledig afgerond.

Om de sterk oplopende wachtlijst voor een corneatransplantatie tegen te gaan, heeft de NTS na overleg met de twee corneabanken en de oogartsen in Nederland besloten om de maximale leeftijd voor corneadonatie te verhogen van 75 naar 85 jaar. Tevens zijn in 2010 de regels voor de toewijzing van een cornea aan een bepaalde patiënt door NTS zodanig gewijzigd dat beter in de Nederlandse vraag wordt voorzien.

1.2.2 Donorwerving

De NTS is door het ministerie van VWS aangewezen als de landelijke organisatie die verantwoordelijk is voor de coördinatie, monitoring en verdere verbetering van donorwerving in de ziekenhuizen. Het doel ervan is maximale benutting van het donorpotentieel in Nederlandse ziekenhuizen. Om dit doel te bereiken heeft de NTS de divisie Donorwerving, die ziekenhuizen ondersteunt en faciliteert bij de vaststelling en implementatie van donorwervingsbeleid.

Nederland is in zeven transplantatieregio's verdeeld. In elke regio ontwikkelt de supervisor in samenwerking met de regionaal teamleider het regiobeleid. Voor het bepalen van regiobeleid vormt het landelijk donorwervingsbeleid het uitgangspunt. Op lokaal niveau wordt dit gedaan door donatiefunctionarissen en transplantatiecoördinatoren. Deze laatste groep houdt zich ook bezig met de organisatie en ondersteuning van orgaandonatieprocedures. De ontwikkelingen binnen de divisie Donorwerving in 2010 staan beschreven in hoofdstuk 8.

1.2.3 Communicatie & Donorvoorlichting

Vanaf 1 januari 2010 verzorgt de NTS in opdracht van het ministerie van VWS de publieksinformatie over orgaan- en weefseldonatie en -transplantatie. Dit gebeurt door de divisie Communicatie & Donorvoorlichting. Zo is bij de NTS één loket gecreëerd waar alle informatie over het onderwerp donatie en transplantatie wordt gebundeld. Hiermee is uitvoering gegeven aan de adviezen uit het Masterplan Orgaandonatie uit 2008.

De divisie Communicatie & Donorvoorlichting bestaat uit twee takken: enerzijds het publieksinformatiecentrum en het campagnebureau; anderzijds de communicatie over orgaan en weefseldonatie en –transplantatie met de medische professionals en de NTS corporate communicatie.

Het publieksinformatiecentrum is verantwoordelijk voor de ‘reactieve’ voorlichting. Mensen en organisaties die zelf actief op zoek zijn naar informatie over orgaan- en weefseldonatie worden geholpen via de activiteiten van het publieksinformatiecentrum. Het campagnebureau zorgt voor de ‘actieve’ voorlichting om mensen ongevraagd informatie aan te reiken waardoor zij kunnen besluiten zich te registreren in het Donorregister. Het campagnebureau gaat op zoek naar de mensen en brengt de boodschap naar hen toe. De activiteiten van het campagnebureau worden indien nodig en gewenst afgestemd met de landelijke campagne ‘Nederland zegt Ja’. Dit wordt per activiteit opnieuw bekeken. De divisie verzorgt voor de campagne ‘Nederland zegt Ja’ onder meer de public relations en de woordvoering. Communicatie met de professionals vindt plaats in nauwe afstemming met de divisies Orgaancentrum en Donorwerving van de NTS.

De werkzaamheden en activiteiten van de divisie Communicatie & Donorvoorlichting staan beschreven in hoofdstuk 9.

1.3 Masterplan Orgaandonatie

In het jaar 2008 heeft de Coördinatiegroep Orgaandonatie (CGOD) het Masterplan Orgaandonatie overhandigd aan de minister van VWS. Het Masterplan maakt onderscheid in vier domeinen:

- ★ aanpak in de ziekenhuizen;
- ★ beslissysteem;
- ★ donatie bij leven;
- ★ publieksvoorlichting.

De NTS is nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van het Masterplan Orgaandonatie. In 2010 namen de directeur en de manager Communicatie & Donorvoorlichting vanuit de NTS deel in de Coördinatiegroep Orgaandonatie.

Sinds 2008 is de NTS bezig met de uitwerking van het plan domein ‘aanpak in de ziekenhuizen’. Hiervoor is een begeleidingscommissie onder voorzitterschap van de NTS geformeerd uit de Coördinatiegroep Orgaandonatie. De divisie Donorwerving houdt zich bezig met dit domein. Zie voor meer informatie over de ontwikkelingen van het domein ‘aanpak in de ziekenhuizen’ in 2010 hoofdstuk 8, paragraaf 8.2.

Vanuit het domein ‘publieksvoorlichting’ is in het najaar van 2009 de landelijke campagne ‘Nederland zegt Ja’ van start gegaan. Deze driejarige landelijke campagne is een initiatief van meerdere partijen zoals de gezondheidsfondsen, het Donorregister, het ministerie van VWS en de NTS. Deze partijen hebben de handen ineengeslagen met als doel het tekort aan donororganen terug te dringen. Zie voor meer informatie over deze landelijke campagne hoofdstuk 9, paragraaf 9.2.

1.4 Ontwikkelingen in wachtlijst, donatie en transplantatie

In 2010 werden in Nederland 259 postmortale orgaandonoren gemeld bij het Orgaancentrum van de NTS. Hiervan werden er 216 (83%) geëffectueerd. Dit betekent dat minimaal één orgaan is uitgenomen en gebruikt is voor transplantatie. Net als 2009 is het jaar 2010 wat betreft het aantal orgaandonoren een gemiddeld jaar. Over de afgelopen vijf jaar waren er gemiddeld 218 geëffectueerde orgaandonoren. Ten opzichte van 2009 is in 2010 het aantal geëffectueerde heartbeating (HB) donoren echter toegenomen met 10% (van 130 naar 143) en is het aantal geëffectueerde non-heartbeating (NHB) donoren afgenomen met 14% (van 85 naar 73). Onder de NHB-donoren is het percentage multi-orgaandonoren in 2010 afgenomen ten opzichte van de twee jaar daarvoor. In 2010 werden van NHB-donoren naast nieren 16 levers en 13 longen uitgenomen en getransplanteerd.

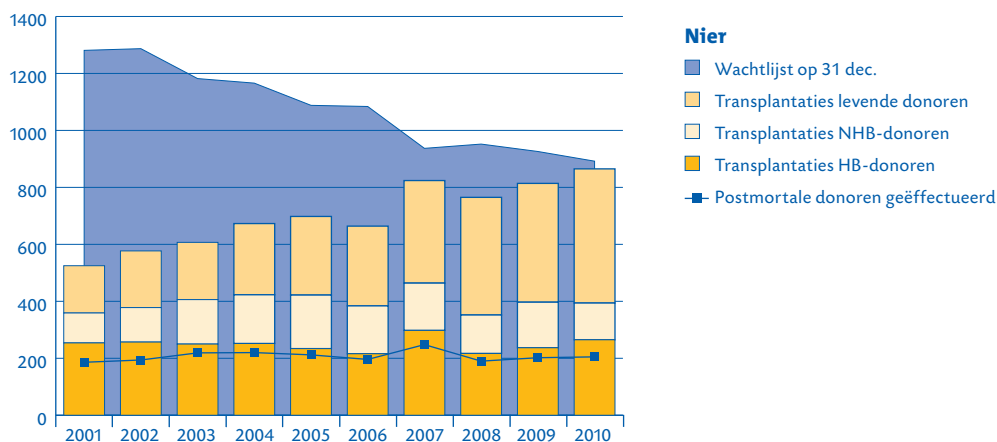
Het aantal transplantaties met organen van postmortale donoren in 2010 (643) is net iets hoger dan het aantal het jaar ervoor (634). Het aantal transplantaties met organen (voornamelijk nieren) van levende donoren is daarentegen in 2010 (478) met 14% toegenomen ten opzichte van het voorgaande jaar (420 transplantaties). Het totaal aantal patiënten dat wacht op een orgaan was eind 2010 met 1% toegenomen ten opzichte van het jaar ervoor (van 1288 naar 1300 wachtenden). Zowel de instroom als de uitstroom op de wachtlijst is dit jaar toegenomen.

Het aantal weefseldonoren was in 2010 met 1552 donoren 4% hoger dan in 2009 (1497 donoren). Dit komt mede door het verhogen van de maximale leeftijd voor corneadonatie van 75 naar 85 jaar in het najaar van 2010. Van de weefseldonoren doneerden 1358 donoren - meestal beide - corneas (in 2009: 1276), 238 donoren een pulmonaal- en/of aortahartklep (14% minder dan in 2009), 161 donoren botweefsel (29% meer dan in 2009) en 396 donoren huid (13% minder dan in 2009). Het aantal corneatransplantaties in 2010 steeg met 17% naar 1165, het aantal hartkleptransplantaties in 2010 daalde met 16% naar 77. Het aantal transplantaties met botweefsel is dit jaar met 10% gestegen naar 1325 ten opzichte van het voorgaande jaar.

11

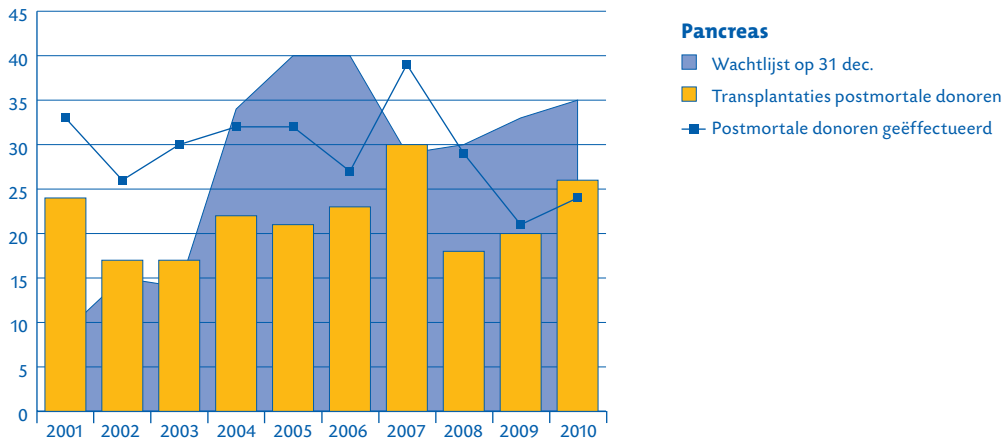
Nier

In 2010 vonden in Nederland 265 transplantaties met nieren van postmortale HB-donoren plaats, tegenover 237 in 2009. Dit is inclusief transplantaties van een nier in combinatie met een ander orgaan. Het aantal transplantaties afkomstig van NHB-donoren was in 2010 echter lager (129) dan in 2009 (160). Levende donoren zijn ook dit jaar verantwoordelijk voor meer dan de helft (55%) van het totaal aantal getransplanteerde nieren in Nederland (totaal 867). Het aantal transplantaties met nieren van levende donoren in 2010 (473) was hoger dan het jaar daarvoor (417). Het aantal patiënten dat wacht op een nier was eind 2010 met 892 personen 4% lager dan eind 2009 (926 personen).

Pancreas

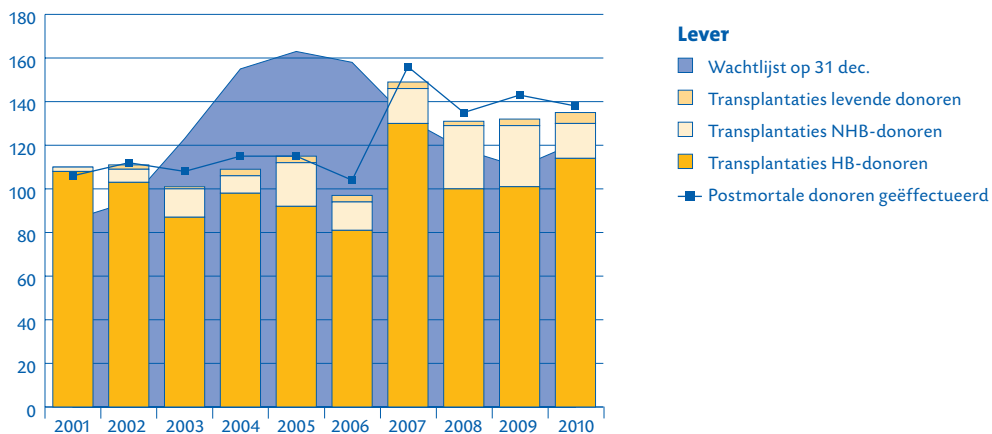
Van slechts 24 (11%) van alle 216 geëffectueerde Nederlandse orgaandonoren in 2010 is het pancreas gebruikt voor transplantatie in Nederland of het buitenland. Dat een pancreas vaak niet geschikt is, heeft te maken met een lagere maximale donorleeftijd (tot ongeveer 50 jaar) en medische redenen. In 2010 vonden in Nederland 26 (nier met) pancreastransplantaties plaats. Hiervan waren 5 transplantaties met eilandjes van Langerhans. Het aantal mensen dat wacht op een (nier met) pancreas is eind 2010 licht toegenomen (naar 35) ten opzichte van het jaar daarvoor (33).

Lever

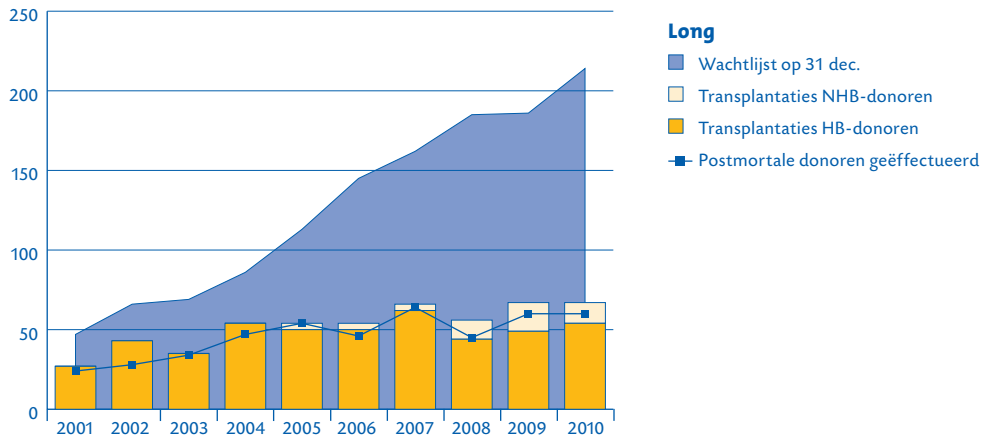
In 2010 vonden 130 levertransplantaties plaats afkomstig van postmortale donoren. Hiervan was bij 16 transplantaties de lever afkomstig van een NHB-donor en bij 8 transplantaties was het een split-lever transplantatie. De leeftijdsriteria voor leverdonatie zijn in 2009 losgelaten, waardoor ook bij medische geschiktheid boven de 75 jaar gedoneerd kan worden. In 2010 hebben echter geen leverdonaties van overledenen boven de 75 jaar plaatsgevonden.

Sinds 2002 zijn er jaarlijks enkele levertransplantaties verricht met een levende donor. In 2010 hebben 5 levende levertransplantaties plaatsgevonden. In de periode 2002-2010 zijn er totaal 25 levende levertransplantaties geweest. Het aantal wachtenden op de leverwachtlIJst nam dit jaar met 10% toe tot 121.

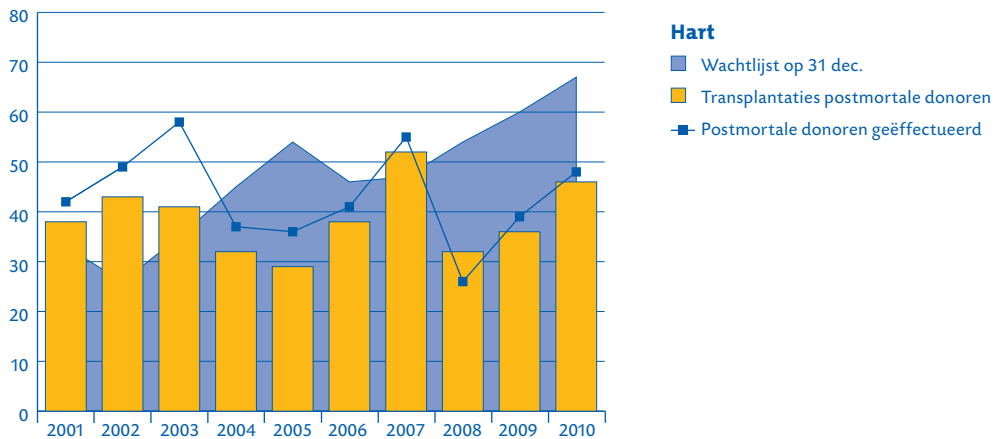
Long

Het aantal longdonoren voldoet lang niet aan de alsmaar toenemende vraag. Op 31 december 2010 stonden er 214 mensen op de wachtlijst voor een long. In 2010 waren er 67 longtransplantaties. Hiervan was bij 13 transplantaties de long afkomstig van een NHB-donor en bij 54 transplantaties de long van een HB-donor. Er is een toename van de instroom op de wachtlijst over de laatste jaren doordat meer patiënten geschikt worden geacht voor transplantatie, terwijl het aantal gedoneerde longen niet toeneemt.

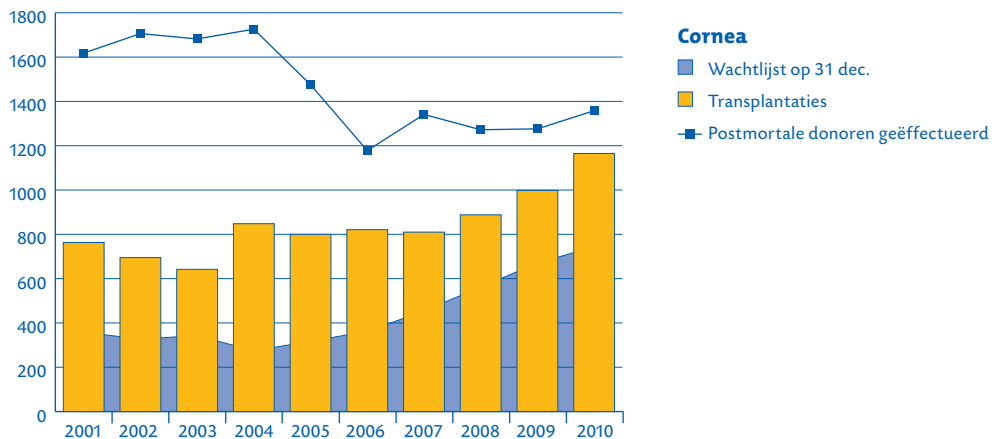
Hart

Het aantal harttransplantaties nam in 2010 toe naar 46. Dat is 28% meer dan in 2009 (36 transplantaties). Het aantal patiënten op de hartwachtlijst is op 31 december 2010 echter gestegen tot 67, terwijl dat er een jaar eerder 60 waren.

Cornea

Hoewel een donor doorgaans beide corneas kan doneren, is het aantal corneatransplantaties in Nederland veel lager dan het aantal donaties. Niet iedere uitgenomen cornea wordt namelijk geschikt bevonden voor transplantatie en tevens wordt niet voor iedere cornea een geschikte ontvanger (binnen Nederland) gevonden. Sinds 2007 neemt het aantal corneatransplantaties in Nederland echter wel toe (1165 in 2010), maar ook corneawachtlijst groeit de laatste jaren (744 op 31 december 2010). Om in de toenemende vraag naar corneas te voorzien is de leeftijdsgrens voor corneadonatie in september 2010 verhoogd naar 85 jaar. Dit bracht het afgelopen jaar 1358 corneadonoren voort. Hiervan was van 129 donoren de leeftijd boven de 75 jaar. Dit is een toename ten opzichte van 2009 (1276 corneadonoren).

1.5 Financiën

De NTS heeft het boekjaar 2010 afgesloten met een negatief resultaat van € 808.000. Dit resultaat is opgebouwd uit een negatief resultaat op de werkzaamheden rondom de organen en de weefsels van respectievelijk € 721.000 en € 97.000 en een positief resultaat van € 10.000 op overige werkzaamheden. De reserve aanvaarbare kosten is afgenomen met € 815.000 en de bestemmingsreserves zijn toegenomen met € 7.000. Door de accountant is bij de integrale jaarrekening een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Zie verder hoofdstuk 10, Financieel overzicht.

2

Wachtlijsten

2.1 Orgaanwachtlijst

Er zijn wachtlijsten voor de volgende organen: nier, pancreas, hart, long, lever en dunne darm. Bij de wachtlijsten wordt uitgegaan van de actieve orgaanwachtlijst. Dit betekent dat alleen die patiënten worden meegerekend die op dat moment transplantabel zijn. In tabel 2.1 zijn patiënten die op meerdere wachtlijsten staan apart weergegeven voor de laatste vijf jaar. Het totaal aantal wachtenden op de wachtlijsten is in 2010 met 1% toegenomen. Alleen voor de nieren nam de wachtlijst in 2010 verder af. Het aantal wachtenden voor een lever-, hart- of longtransplantatie nam duidelijk toe. In tabel 2.2 staan de wachtlijsten uitgesplitst naar transplantatiecentrum.

2.2 Dynamiek orgaanwachtlijst

De verandering van het aantal wachtenden op de actieve wachtlijst ten opzichte van een jaar eerder is geen eenvoudige optel- en aftreksom van in- en uitstroom van patiënten. Dit komt omdat bij de in- en uitstroom ook patiënten die als niet-transplantabel geregistreerd stonden zijn meegeteld (tabellen 2.3-2.5). Tevens is uitgegaan van de vijf wachtlijsten voor: nier, pancreas, hart, long en lever. Patiënten die wachten op een combinatie van twee of meer organen staan dus op meerdere wachtlijsten geregistreerd. Zij kunnen op verschillende tijdstippen op een wachtlijst zijn ingeschreven en kunnen ook op een bepaald moment weer van één van deze wachtlijsten worden uitgeschreven.

De instroom op de wachtlijst bestaat uit registraties van patiënten die voor de eerste keer een transplantatie zullen ondergaan en patiënten die opnieuw getransplanteerd moeten worden. In tabel 2.3 is het verloop van die instroom (eerste en re-registraties) per orgaan weergegeven over de jaren 2006 tot en met 2010. De instroom op de wachtlijsten nam in 2010 met 8% toe ten opzichte van 2009. Dat zijn vooral personen die voor een eerste transplantatie op de wachtlijst gezet worden. De instroom van personen op de wachtlijst voor een hertransplantatie blijft nagenoeg gelijk. De instroom op de long- en leverwachtlijst steeg procentueel het snelst. In tabel 2.4 wordt de instroom in 2010 weergegeven per centrum en per orgaan.

Uitstroom op de wachtlijst vindt plaats als iemand getransplanteerd is of doordat patiënten van de wachtlijst worden afgehaald door verbetering of verslechtering van de conditie, alternatieve behandelingsmogelijkheden of door overlijden. Zie hiervoor tabel 2.5. De uitstroom op de nierwachtlijst is dit jaar in vergelijking tot 2009 verder toegenomen doordat er in 2010 meer transplantaties verricht zijn met nieren van levende donoren. De uitstroom van de wachtlijsten door overlijden is in 2010 ongeveer hetzelfde als in 2009. Al zijn er per afzonderlijke orgaanwachtlijst wel kleine dalingen of stijgingen. In 2010 zijn in totaal 134 personen op één of meerdere wachtlijsten overleden (exclusief 7 dubbeltellingen, mensen die op meerdere wachtlijsten staan). In het jaar 2009 zijn 135 mensen op de wachtlijst overleden.

2.3 Kenmerken van de patiënten op de orgaanwachtlijst

In tabel 2.6 staan enkele kenmerken weergegeven van patiënten die in 2010 op de wachtlijst stonden per orgaan(combinatie). De patiënten die wachtten op de orgaancombinaties pancreas met nier en hart met long staan apart vermeld. Bij patiënten die wachtten op een nier of nier met pancreas is naast de registratieduur op de wachtlijst tevens de dialysesduur (het aantal dagen vanaf de start van dialyseren die meetelt

bij nierallocatie) berekend. Het aantal patiënten dat vier jaar of langer wacht op een nier of dialyseert nam in 2010 af met 18% respectievelijk 14% ten opzichte van 2009. Tabellen 2.7 en 2.8 laten kenmerken zien van instromers respectievelijk overleden uitstromers van de wachtlijst in 2010. Kenmerken van getransplanteerden staan in hoofdstuk 5 vermeld.

2.4 Weefselwachtlijst

Tabel 2.9 laat de wachtlijst voor een cornea-, hartklep- en bottransplantatie in Nederland zien. De corneawachtlijst is in 2010 toegenomen met 11%. Dit komt vooral door een toename van mensen die wachten op een lamellaire cornea. Patiënten die wachten op een cornea en bij wie een grote kans op afstoting bestaat, worden op de wachtlijst voor een HLA-getypeerde cornea geplaatst in plaats van op de wachtlijst voor ongetypeerde (random)cornea.

De patiënten op de hartklepwachtlijst wachten op een specifieke klep die tijdelijk niet voorradig is. Dit creëert een relatief tekort aan hartkleppen. Dit geldt ook voor de patiënten die wachten op een specifiek bottransplantaat. Voor huidtransplantatie is er geen wachtlijst. Hierbij is sprake van een voorraad die kan worden aangesproken bij calamiteiten.

16

Tabel 2.1 Transplantabele patiënten op de wachtlijst op 31 december

	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2009
Nier	1054	916	935	901	864	-4%
Nier met pancreas	29	20	16	22	23	5%
Nier met lever	1	1	1	3	5	-
Pancreas	11	9	14	10	12	20%
Hart	44	44	47	58	66	14%
Hart met long	2	3	7	2	1	-
Long	141	158	177	183	212	16%
Lever	155	130	116	105	115	10%
Lever met long	2	1	1	1	1	-
Lever met pancreas	-	-	-	1	-	-
Dunne darm *	1	2	2	2	1	-
Totaal	1440	1284	1316	1288	1300	1%

* exclusief 1 nier met dunne darm in 2006 en 2009 welke staat bij nier

Tabel 2.2 Wachlijst op 31 december 2010 per transplantatiecentrum en per orgaan(-combinatie)

	A'dam AMC	A'dam VUmc	Groningen	Leiden	Maas- tricht	Nijmegen	Rotter- dam	Utrecht	Totaal
Nier*	160	32	135	107	99	96	136	99	864
Nier met pancreas	-	-	4	19	-	-	-	-	23
Nier met lever	-	-	2	2	-	-	1	-	5
Pancreas	-	-	1	11	-	-	-	-	12
Hart	-	-	7	-	-	-	34	25	66
Hart met long	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Long	-	-	56	-	-	-	50	106	212
Lever	-	-	49	15	-	-	51	-	115
Lever met long	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Dunne darm	-	-	1	-	-	-	-	-	1

* Rotterdam: inclusief 4 patiënten op de nierwachlijst van het Erasmus MC locatie Sophia Kinderziekenhuis; Utrecht: inclusief 2 patiënten op de nierwachlijst van het UMC Utrecht locatie Wilhelmina Kinderziekenhuis

Tabel 2.3 Instroom op de wachtlijst in het aangegeven jaar

Registratie totaal	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2009
Nier	932	1009	1004	1123	1183	5 %
Pancreas	34	21	28	30	32	7 %
Hart	51	71	66	60	67	12 %
Long	105	107	115	104	124	19 %
Lever	139	164	168	164	191	16 %
Totaal	1261	1372	1381	1481	1597	8 %

Eerste transplantatie	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2009
Nier	791	869	870	939	1000	6 %
Pancreas	33	16	21	26	28	8 %
Hart	50	69	64	59	64	8 %
Long	101	106	113	102	120	18 %
Lever	120	140	143	138	164	19 %
Totaal	1095	1200	1211	1264	1376	9 %

Retransplantatie	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2009
Nier	141	140	134	184	183	-1 %
Pancreas	1	5	7	4	4	-
Hart	1	2	2	1	3	-
Long	4	1	2	2	4	-
Lever	19	24	25	26	27	4 %
Totaal	166	172	170	217	221	2 %

Tabel 2.4 Instroom op de wachtlijst per centrum in 2010

Registratie totaal	Nier	Pancreas	Hart	Long	Lever
Amsterdam AMC	158	–	–	–	–
Amsterdam VUmc	63	–	–	–	–
Groningen	185	3	10	38	86
Leiden	171	29	–	–	40
Maastricht	109	–	–	–	–
Nijmegen	151	–	–	–	–
Rotterdam *	265	–	27	26	65
Utrecht **	81	–	30	60	–
Totaal	1183	32	67	124	191

Eerste transplantatie	Nier	Pancreas	Hart	Long	Lever
Amsterdam AMC	145	–	–	–	–
Amsterdam VUmc	60	–	–	–	–
Groningen	155	2	10	35	74
Leiden	158	26	–	–	34
Maastricht	93	–	–	–	–
Nijmegen	121	–	–	–	–
Rotterdam *	207	–	25	25	56
Utrecht **	61	–	29	60	–
Totaal	1000	28	64	120	164

Retransplantatie	Nier	Pancreas	Hart	Long	Lever
Amsterdam AMC	13	–	–	–	–
Amsterdam VUmc	3	–	–	–	–
Groningen	30	1	–	3	12
Leiden	13	3	–	–	6
Maastricht	16	–	–	–	–
Nijmegen	30	–	–	–	–
Rotterdam *	58	–	2	1	9
Utrecht **	20	–	1	–	–
Totaal	183	4	3	4	27

* Rotterdam: inclusief 8 patiënten op de nierwachtlijst (6 eerste transplantaties) van het Erasmus MC locatie Sophia Kinderziekenhuis;

** Utrecht: inclusief 10 patiënten op de nierwachtlijst (6 eerste transplantaties) van het UMC Utrecht locatie Wilhelmina Kinderziekenhuis

Tabel 2.5 Uitstroom van de wachtlijst in 2010

	Nier	Pancreas	Hart	Long	Lever
Totaal	1073	32	67	97	179
Transplantaties totaal	867	26	46	67	135
- Postmortale organen	394	26	46	67	130
- Organen van levende donoren	473	–	–	–	5
Aantal overledenen: oorzaak	92	3	11	18	17
- Cardiovasculair	21	–	9	3	2
- Infectie	5	1	–	2	7
- Bloeding	2	–	1	–	–
- Overige	21	–	1	12	5
- Doodsoorzaak niet gemeld	43	2	–	1	3
Andere redenen	114	3	10	12	27
- Verbetering van conditie	5	–	7	6	12
- Verslechtering van conditie	63	–	2	3	5
- Overige	44	3	1	3	10
- Transplantatie buiten ET	2	–	–	–	–

Tabel 2.6 Kenmerken patiënten op de wachtlijst op 31 december 2010

Leeftijd (jaren)	Alleen nier	Nier met pancreas	Alleen pancreas	Alleen hart	Hart met long	Alleen long	Alleen lever
0 tot 16	11	–	–	2	–	–	4
16 tot 56	464	22	8	45	1	129	77
56 tot 65	238	1	2	18	–	79	27
65 of ouder	151	–	2	1	–	4	7
Bloedgroep							
A	251	10	7	30	1	87	35
AB	25	–	–	3	–	–	2
B	126	3	–	4	–	17	10
O	462	10	5	29	–	108	68

Vervolg Tabel 2.6

% PRA recent	Alleen nier	Nier met pancreas	Alleen pancreas	Alleen hart	Hart met long	Alleen long	Alleen lever
0 tot 6%	742	22	11	53	–	192	83
6 tot 85%	99	1	1	3	–	5	1
85% of hoger	20	–	–	–	–	–	–
Niet bepaald	3	–	–	10	1	15	31

Transplantatie

Eerste	680	22	8	66	1	210	105
Retransplantatie	184	1	4			2	10

Urgentie *

Transplantabel	745	23	12	62	–	203	115
Geïmmuniseerd	99	–	–	–	–	–	–
Hoog geïmmuniseerd	20	–	–	–	–	–	–
Hoge urgentie	–	–	–	4	1	9	–

Registratieduur

0 tot 6 maanden	89	7	1	26	–	49	38
6 tot 12 maanden	112	5	4	13	–	49	27
12 tot 24 maanden	243	10	3	10	–	54	18
24 tot 36 maanden	160	–	2	10	–	35	8
36 tot 48 maanden	116	1	–	5	1	8	6
48 tot 60 maanden	61	–	–	1	–	9	3
60 maanden of langer	83	–	2	1	–	8	15

Dialyseduur

Preëmtief (geen dialyse)	76	13	–	–	–	–	–
0 tot 6 maanden	25	1	–	–	–	–	–
6 tot 12 maanden	61	2	–	–	–	–	–
12 tot 24 maanden	170	2	–	–	–	–	–
24 tot 36 maanden	221	3	–	–	–	–	–
36 tot 48 maanden	137	1	–	–	–	–	–
48 tot 60 maanden	71	1	–	–	–	–	–
60 maanden of langer	103	–	–	–	–	–	–

* In 2010 waren er 4 patiënten op de leverwachlijst met een MELD-score hoger dan 20, waarvan 1 hoger dan MELD-score 25

Tabel 2.7 Kenmerken instromers op de wachtlijst 2010

Leeftijd (jaren)	Nier	Pancreas	Hart	Long	Lever
0 tot 16	39	–	1	4	34
16 tot 56	626	29	49	72	89
56 tot 65	304	2	15	48	58
65 of ouder	214	1	2	–	10
Bloedgroep					
A	481	14	31	50	67
AB	54	1	4	1	7
B	146	4	8	18	30
O	500	13	24	55	87
Onbekend	2	–	–	–	–
Totaal	1183	32	67	124	191

Tabel 2.8 Kenmerken uitstromers van de wachtlijst in 2010 ten gevolge van overlijden

Leeftijd (jaren)	Nier	Pancreas	Hart	Long	Lever
0 tot 16	–	–	–	1	7
16 tot 56	30	3	6	10	3
56 tot 65	38	–	5	7	5
65 of ouder	24	–	–	–	2
Bloedgroep					
A	37	–	5	4	6
AB	4	–	1	–	2
B	10	–	–	1	4
O	41	3	5	13	5
Totaal	92	3	11	18	17

Tabel 2.9 Weefselwachtlijst op 31 december in het aangegeven jaar

	2006	2007	2008	2009	2010
Cornea:	362	454	562	670	744
- HLA getypeerd	67	90	68	71	68
- random	200	225	277	231	238
- lamellair	95	139	217	368	438
Hartklep	1	5	–	4	3
Bot	7	3	3	7	10

3

Raadpleging Donorregister

In tabel 3.1 staan de registraties in het Donorregister op 31 december 2010 vermeld. Het aantal registraties is vergeleken met 2009 met 1,6% gestegen en het aantal toestemmingen (met of zonder donatiebeperkingen) is met 3,0% gestegen. Het aantal registraties in het Donorregister is enerzijds afhankelijk van de instroom van registraties. Deze registraties zijn het gevolg van het jaarlijks aanschrijven van alle 18-jarigen, het aanschrijven van bepaalde doelgroepen of van de individuele aanvragen van burgers die zich alsnog registreren, bijvoorbeeld naar aanleiding van publiekscampagnes zoals de campagne 'Nederland zegt Ja'. Anderzijds is er de uitstroom van registraties, veroorzaakt doordat mensen zich uitschrijven of door overlijden van mensen.

In 2010 nam het aantal raadplegingen van het Donorregister met 5,4% af ten opzichte van 2009. Van de in totaal 7701 raadplegingen in 2010 werden 3344 wilsbeschikkingen (43,4%) in het Donorregister aangetroffen (zogenaamde hits). Het percentage hits in 2010 is hoger dan in 2009 (42%), 2008 (41%) en 2007 (38%). Door deze stijgende lijn blijft ondanks het afnemende aantal raadplegingen het aantal hits al sinds 2007 stabiel (figuur 3.1). De uitkomsten van de wilsbeschikkingen waren: 1829 keer (54,7%) toestemming voor donatie, 1234 keer (36,9%) geen toestemming, 269 keer (8,0%) werd de beslissing aan de nabestaanden overgelaten en 12 keer (0,4%) was de aanvraag niet raadpleegbaar vanwege een blokkade door een recente wijziging van de wilsbeschikking in het Donorregister van de overledene.

Bij bovengenoemde raadpleegcijfers over 2010, evenals bij de raadplegingen en hits per ziekenhuis in bijlage 4, is een klein aantal digitale raadplegingen dat plaatsvond in het kader van het project 'Internet raadplegen' van het Donorregister buiten beschouwing gelaten.

23

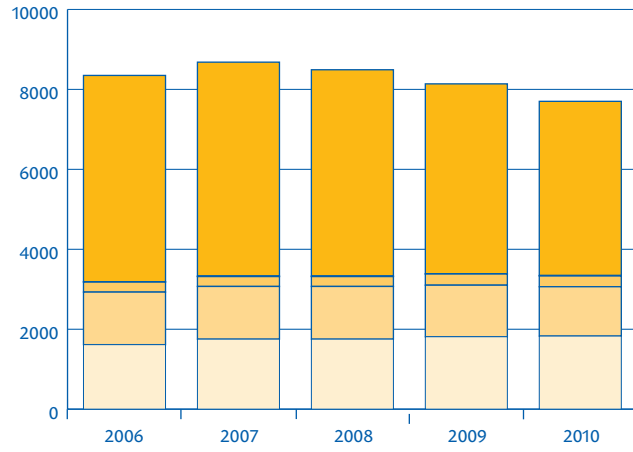
Tabel 3.1 Aantal raadpleegbare registraties in het Donorregister op 31 december 2010

Wilsbeschikkingen	Aantal	% van geregistreerde personen
Totaal toestemming	3.213.426	58,3%
- Toestemming	2.624.098	47,6%
- Toestemming met donatiebeperkingen	589.328	10,7%
Geen toestemming	1.606.562	29,1%
Totaal nabestaanden beslissen	694.253	12,6%
- Nabestaanden beslissen	593.166	10,8%
- Specifieke persoon beslist	101.087	1,8%
Totaal registraties	5.514.241	100%

bron: Donorregister, Kerkrade

Figuur 3.1
Aantal raadplegingen en uitkomsten Donorregister per jaar

- Niet aangetroffen in Donorregister
- Blokkade
- Nabestaanden
- Weigering
- Toestemming

4

Postmortale donatieprocedures

4.1 Postmortale orgaandonatie

In 2010 werden 259 postmortale orgaandonoren aangemeld bij het Orgaancentrum van de NTS. Dat is bijna evenveel als in 2009, toen waren het er 255. Van de 259 aangemelde donoren werden 216 donoren (83%) geëffectueerd (één of meer organen getransplanteerd). In 2009 waren dat er 215 (tabel 4.1A).

Van de gemelde heartbeating (HB) donoren werd in 2010 een hoger percentage geëffectueerd (97%; tabel 4.1B) dan van de gemelde non-heartbeating (NHB-) donoren (66%; tabel 4.1C). Ten opzichte van 2009 is het aantal geëffectueerde HB-donoren in 2010 toegenomen met 10% (van 130 naar 143) en is het aantal geëffectueerde NHB-donoren afgenomen met 14% (van 85 naar 73). Van de geëffectueerde postmortale orgaandonoren in 2010 was 66% HB-donor en 34% NHB-donor.

Bij NHB-donatie wordt een indeling in vier categorieën gehanteerd volgens de criteria van Maastricht, op basis van het moment van hartstilstand (tabel 4.1D). Van gemelde categorie II NHB-donoren wordt weer minder geëffectueerd dan van gemelde categorie III NHB-donoren (42% ten opzichte van 68%). In 2010 zijn ook drie NHB-donoren gemeld en geëffectueerd die buiten het ziekenhuis een hartstilstand hadden gekregen (categorie I NHB). Categorie I NHB-donatie vindt tot nog toe alleen plaats in de regio Maastricht in het kader van het Masterplan Orgaandonatie (pilot introductie NHB-categorie I donatie in Nederland).

Het percentage multi-orgaandonoren is de afgelopen drie jaar gelijk gebleven (69%). Een multi-orgaandonor (MOD) wordt gedefinieerd als een donor van wie ten minste twee soorten organen zijn getransplanteerd. In 2010 werden van NHB-donoren naast nieren ook de lever (16 donoren) en/of de longen (13 donoren) uitgenomen en getransplanteerd.

Het gemiddelde aantal organen per donor dat werd getransplanteerd is bij HB-donoren iets toegenomen: 3,9 in 2010 ten opzichte van 3,8 in 2009. Bij NHB-donoren is het gemiddelde aantal organen afgenomen: 2,3 in 2010 ten opzichte van 2,6 in 2009. Hierbij zijn linker en rechter longhelften apart geteld, evenals de split-lever. In tabel 4.2 A en B staat het aantal postmortale HB- en NHB-donoren weergegeven per regio. Het aantal getransplanteerde Nederlandse donornieren in binnen- en buitenland bleef in 2010 vrijwel gelijk aan het aantal in 2009 (zie tabel 4.3 A en B).

Tabel 4.4 geeft het aantal geëffectueerde postmortale donoren per orgaantype weer. In tabel 4.5 worden het aantal donormeldingen en het aantal geëffectueerde postmortale donoren per regio per miljoen inwoners weergegeven. Cijfers per ziekenhuis staan in bijlage 4. Eveneens wordt per regio een overzicht gegeven van het aantal geëffectueerde postmortale orgaandonoren per jaar (tabel 4.6) en per orgaantype in 2010 (tabel 4.8).

In tabel 4.7 staat hoeveel van de in totaal 259 gemelde Nederlandse donoren in 2010 als nier-, pancreas-, hart-, long-, respectievelijk leverdonor zijn aangemeld bij het Orgaancentrum, hoeveel niet en de reden waarom niet en bij hoeveel donoren minstens één orgaan is getransplanteerd in binnen- of buitenland (geëffectueerde donoren). Van de donoren die zijn aangemeld wordt vervolgens op orgaanniveau per orgaan in dezelfde tabel weergegeven hoeveel organen daarvan zijn afgevallen, omdat ze niet zijn aangemeld (enkele nier of long), niet zijn uitgenomen, of niet zijn getransplanteerd. Onderin deze tabel staat het aantal organen afkomstig van deze donoren dat getransplanteerd is in binnen- of buitenland. De discrepantie tussen het totaal aantal gemelde orgaandonoren, het aantal donormeldingen per orgaan en

het aantal getransplanteerde organen heeft met verschillende factoren te maken. Voor pancreas, hart en long is een lagere leeftijdsgrens geïndiceerd voor donatie. Uit de totale pool van HB- en NHB-donoren worden met name deze organen in vergelijking met de andere organen vaker om medische redenen (inclusief leeftijd boven de leeftijdsgrens) ongeschikt bevonden voor transplantatie (het pancreas vaak in een later stadium vlak voor of na uitname). Harten kunnen voor transplantatie slechts afkomstig zijn van HB-donoren. De 111 bij het Orgaancentrum gemelde NHB-donoren zijn per definitie niet geschikt voor harttransplantatie. Van de 148 gemelde HB-donoren werd van slechts 48 donoren het hart getransplanteerd. Van de overige 100 donoren werd het hart niet getransplanteerd in verband met voornamelijk medische (inclusief leeftijds-) redenen.

Transplantaties van Nederlandse organen vinden niet altijd plaats in Nederland. De onderlinge uitwisseling van organen met het buitenland staat vermeld in tabel 5.5.

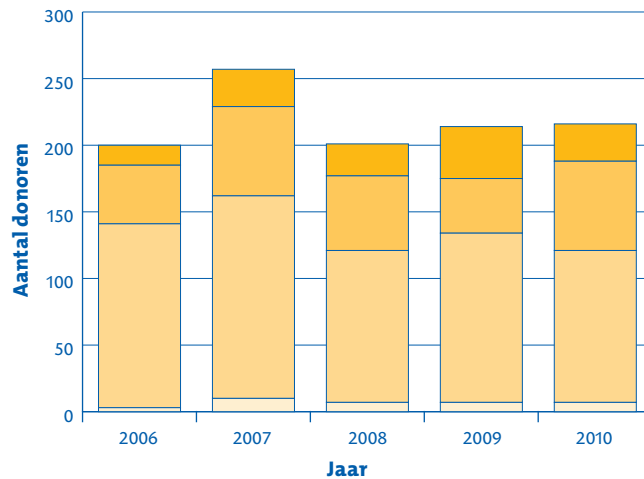
4.2 Kenmerken van de postmortale orgaandonoren

Figuur 4.1 toont categorieën van leeftijd en doodsoorzaak van de geëffectueerde orgaandonoren over de afgelopen jaren. Cerebrovasculair accident (CVA) was de meest voorkomende doodsoorzaak onder orgaandonoren (61%). In tabel 4.9 zijn kenmerken van verschillende type orgaandonoren in 2010 uitgesplitst.

Figuur 4.1.
Demografie postmortale orgaandonoren in het aangegeven jaar

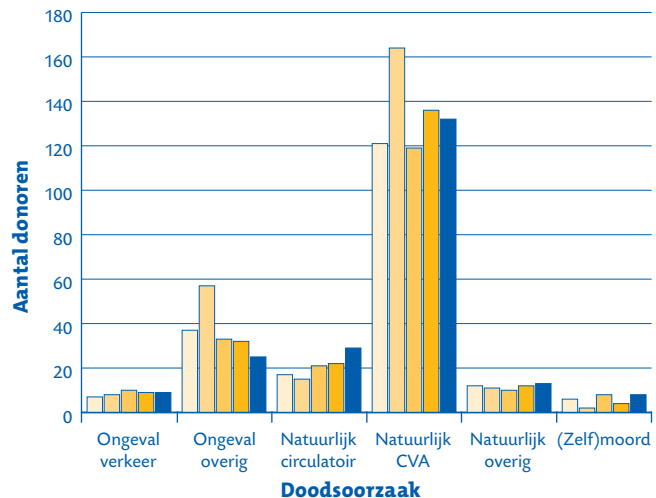
A. Leeftijd

- 65 jaar of ouder
- 56 tot 65 jaar
- 16 tot 56 jaar
- 0 tot 16 jaar

B. Doodsoorzaak

- 2010
- 2009
- 2008
- 2007
- 2006

4.3 Weefseldonatie

In totaal waren er in 2010 in Nederland 1552 geëffectueerde weefseldonoren. Hiervan zijn er 1485 afkomstig uit Nederlandse ziekenhuizen. De overige 67 weefseldonoren zijn gemeld door extramurale artsen, zoals huisartsen, verpleeghuisartsen en GGD-artsen (zie bijlage 4, Raadplegingen, gemelde en geëffectueerde orgaan- en weefseldonoren per ziekenhuis). In tabel 4.10 en 4.11 staat het aantal weefseldonoren over de laatste vijf jaar weergegeven per weefseltype, respectievelijk per donorregio. Tabel 4.12 beschrijft het aantal weefseldonoren in 2010 per weefseltype per regio.

Cornea's

Het aantal corneadonoren is in 2010 (1358) toegenomen ten opzichte van 2009 (1276). Dit heeft te maken met de verruiming van de leeftijdscriteria voor corneadonatie in september 2010. Dit resulteerde in 129 donoren tussen de 75 en 85 jaar. Van deze donoren werden 2710 cornea's voor verwerking aangeboden aan de volgende corneabanken:

- ★ de corneabank in Amsterdam ontving 1948 cornea's (72%);
- ★ de corneabank in Rotterdam ontving 762 cornea's (28%).

Hartkleppen

Het aantal hartklepdonoren in 2010 (238) nam net als de twee voorgaande jaren af. In 2010 nam het aantal met 13% af ten opzichte van het jaar ervoor (276). De gedoneerde hartkleppen werden voor verwerking aangeboden aan de hartkleppenbank te Rotterdam. Van de hartkleppen in 2010 was 16% afkomstig van een NHB-orgaandonor, 16% van een HB-orgaandonor van wie het hart niet geschikt was voor harttransplantatie en 4% van een dominodonor. De overige 64% van de hartkleppen was afkomstig van NHB-weefseldonoren.

Botweefsel

Gedoneerd bot- en peesweefsel werd voor verdere verwerking aangeboden aan de Stichting NBF-BIS gevestigd te Leiden, waarna deze maximaal vijf jaar in de bank bewaard kan worden ten behoeve van Nederlandse patiënten.

Huid

De Euro Skin Bank in Beverwijk is verantwoordelijk voor het proces van afname, bewerking en distributie van donorhuid ten behoeve van Nederlandse patiënten.

Tabel 4.1A Geëffectueerde postmortale orgaandonoren in het aangegeven jaar

	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal aantal gemelde orgaandonoren	227	305	240	255	259
Geëffectueerde orgaandonoren:	200	257	201	215	216
- Alleen nierdonor	87	95	55	59	61
- Geen nierdonor (enkel orgaan)	2	7	8	8	7
- Multi-orgaandonor	111	155	138	148	148
Percentage multi-orgaandonoren	56%	60%	69%	69%	69%

Tabel 4.1B Geëffectueerde postmortale heartbeating orgaandonoren in het aangegeven jaar

	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal aantal gemelde orgaandonoren	111	170	122	136	148
Geëffectueerde orgaandonoren:	110	162	119	130	143
- Alleen nierdonor	15	18	6	11	11
- Geen nierdonor (enkel orgaan)	2	7	5	6	5
- Multi-orgaandonor	93	137	108	113	127
Percentage multi-orgaandonoren	85%	85%	91%	87%	89%

Tabel 4.1C Geëffectueerde postmortale non-heartbeating orgaandonoren in het aangegeven jaar

	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal aantal gemelde orgaandonoren	116	135	118	119	111
Geëffectueerde orgaandonoren:	90	95	82	85	73
- Alleen nierdonor	72	77	49	48	50
- Geen nierdonor (enkel orgaan)	-	-	3	2	2
- Multi-orgaandonor	18	18	30	35	21
Percentage multi-orgaandonoren	20%	19%	37%	41%	29%

Tabel 4.1D Postmortale non-heartbeating orgaandonoren naar categorie in 2010

Definitie categorie		Gemelde NHB-donoren	Geëffectueerde NHB-donoren (% van gemeld)
Cat. I *	overleden bij aankomst in ziekenhuis	3	3 (100%)
Cat. II	overleden, al dan niet na een poging tot reanimatie	12	5 (42%)
Cat. III	spoedig verwacht overlijden	96	65 (68%)
Cat. IV	hartstilstand bij een heartbeating donor	–	–
Totaal		111	73 (66%)

* vindt in Nederland alleen als pilot plaats in Maastricht

Tabel 4.2 Geëffectueerde postmortale heartbeating en non-heartbeating orgaandonoren per regio in 2010

A. Heartbeating orgaandonoren

Regio	Gemelde orgaandonoren	Geëffectueerde orgaandonoren	Percentage geëffectueerd van gemeld	Alleen nierdonor	Geen nierdonor*	Multi-orgaandonor	% Multi-orgaandonor
Amsterdam	15	14	93%	2	1	12	86%
Groningen	24	24	100%	4	3	18	75%
Leiden	21	20	95%	–	1	19	95%
Maastricht	13	13	100%	–	–	13	100%
Nijmegen	36	36	100%	3	2	32	89%
Rotterdam	19	16	84%	1	1	15	94%
Utrecht	20	20	100%	1	1	18	90%
Totaal	148	143	97%	11	9	127	89%

* enkel of multi-orgaandonor

B. Non-heartbeating orgaandonoren

Regio	Gemelde orgaandonoren	Geëffectueerde orgaandonoren	Percentage geëffectueerd van gemeld	Alleen nierdonor	Geen nierdonor*	Multi-orgaandonor	% Multi-orgaandonor
Amsterdam	19	16	84%	13	–	3	19%
Groningen	6	5	83%	3	–	2	40%
Leiden	15	8	53%	6	–	2	25%
Maastricht	25	14	56%	12	–	2	14%
Nijmegen	23	15	65%	11	1	3	20%
Rotterdam	12	9	75%	3	1	5	56%
Utrecht	11	6	55%	2	–	4	67%
Totaal	111	73	66%	50	2	21	29%

* enkel of multi-orgaandonor

Tabel 4.3A Aantal getransplanteerde nieren afkomstig van Nederlandse heartbeating en non-heartbeating donoren in het aangegeven jaar

Type donor	2006	2007	2008	2009	2010
HB	204	299	210	230	258
NHB	168	167	140	154	128
Totaal	372	466	350	384	386
Percentage NHB	45 %	36 %	40 %	40 %	33 %

nier-en-bloc wordt geteld als 1 orgaan

Tabel 4.3B Aantal getransplanteerde nieren afkomstig van Nederlandse heartbeating en non-heartbeating donoren per regio in 2010

Regio	HB		NHB	
Amsterdam	25	45 %	30	55 %
Groningen	40	82 %	9	18 %
Leiden	35	70 %	15	30 %
Maastricht	25	53 %	22	47 %
Nijmegen	67	73 %	25	27 %
Rotterdam	28	64 %	16	36 %
Utrecht	38	78 %	11	22 %
Totaal	258		128	

nier-en-bloc wordt geteld als 1 orgaan; 2HB nier-en-bloc (1 in Leiden en 1 in Maastricht)

Tabel 4.4 Geëffectueerde postmortale donoren per orgaan in het aangegeven jaar

	2006	2007	2008	2009	2010
Orgaandonoren	200	257	201	215	216
Nier	196	248	190	202	205
Pancreas	27	39	29	21	24
Hart	41	55	26	39	48
Long	46	64	45	60	60
Lever	104	156	135	143	138
Dunne darm	–	1	2	–	1

Tabel 4.5 Aantal orgaandonormeldingen en geëffectueerde postmortale orgaandonoren per miljoen inwoners per postcodegebied in 2010

Regio	Aantal 10 ⁶ inwoners*	Aantal orgaandonormeldingen	Per 10 ⁶ inwoners	Geëffectueerde orgaandonoren	Per 10 ⁶ inwoners
Amsterdam	2.61	34	13.0	30	11.5
Groningen	3.08	30	9.7	29	9.4
Leiden	2.11	36	17.1	28	13.3
Maastricht	0.86	38	44.2	27	31.4
Nijmegen	3.61	59	16.3	51	14.1
Rotterdam	2.69	31	11.5	25	9.3
Utrecht	1.52	31	20.4	26	17.1
Totaal	16.49	259	15.7	216	13.1

* gebaseerd op CBS-gegevens 'kerncijfers viercijferige postcodegebieden januari 2009'

Tabel 4.6 Aantal geëffectueerde postmortale orgaandonoren per regio in het aangegeven jaar

Regio	2006	2007	2008	2009	2010
Amsterdam	33	25	26	29	30
Groningen	29	38	40	42	29
Leiden	21	29	27	13	28
Maastricht	24	33	20	22	27
Nijmegen	43	63	49	57	51
Rotterdam	29	34	21	25	25
Utrecht	21	35	18	27	26
Totaal	200	257	201	215	216

Tabel 4.7 Overzicht donormeldingen en geëffectueerde organen* afkomstig van 259 postmortale Nederlandse donoren in 2010

	Nieren	Pancreas	Hart**	Long***	Lever
Totaal aantal gemelde donoren	259	259	259	259	259
Gemelde donoren orgaanspecifiek	248	192	82	117	187
Donoren niet gemeld; reden:	11	67	177	142	72
- Medische redenen	10	47	57	128	63
- Geen toestemming voor dit orgaan	1	17	8	13	7
- Organisatorische redenen					
- NHB-donor			111		
- Overige		3	1	1	2
Geëffectueerde donoren orgaanspecifiek	205	24	48	60	138
Aantal gemelde organen	491	192	82	229	187
Organen niet gemeld; reden:	5			5	
Medische	2			5	
Orgaan niet aanwezig	3				
Organen niet uitgenomen; reden:	64	67	31	110	42
- Medische reden	38	38	31	47	16
- Medische reden – naar onderzoek		2		2	
- Pathologische anatomie donororgaan				2	2
- Organisatorische reden	4	5		2	
- Aanbod/toestemming ingetrokken	10	4		5	3
- Geen passende ontvanger	2	2		2	1
- Overige	10	16		50	20
Uitname, geen transplantatie; reden:	39	101	3	1	7
- Medische reden donor	10	2	2		
- Medische reden donor – naar onderzoek	1	31			1
- Pathologische anatomie donororgaan	27	60	1	1	5
- Geen passende ontvanger		3			1
- Organisatorische reden – naar onderzoek	1				
- Anders		5			
Getransplanteerde organen	388[#]	24[‡]	48	118	144[†]

* inclusief combinaties met andere orgaantypen

** van 82 gemelde donoren was het hart aangeboden voor transplantatie; in het gehele proces zijn van de 259 gemelde orgaandonoren (HB en NHB) uiteindelijk 76 hartkleppen uitgenomen; deze worden in deze tabel buiten beschouwing gelaten

*** dubbele long geteld als 2

2 HB nier-en-bloc transplantaties geteld als 2

‡ 14 pancreata zijn getransplanteerd met een nier; 7 pancreata zijn gebruikt voor eilandjestransplantatie

† 7 donorlevers leverden 13 getransplanteerde split levers

Tabel 4.8 Aantal geëffectueerde postmortale donoren per orgaan per regio in 2010

Regio	Nierdonor	Pancreasdonor	Hartdonor	Longdonor	Leverdonor
Amsterdam	29	3	4	6	15
Groningen	26	3	8	10	20
Leiden	27	3	5	8	18
Maastricht	27	1	3	2	14
Nijmegen	48	7	14	16	32
Rotterdam	23	2	4	11	17
Utrecht	25	5	10	7	22
Totaal	205	24	48	60	138

Tabel 4.9 Kenmerken per geëffectueerde postmortale orgaandonor in 2010

	Nierdonor		Pancreasdonor		Hartdonor		Longdonor		Leverdonor		Totaal aantal donoren	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Leeftijd (jaren)												
0 tot 16	5	2 %	0	0 %	3	6 %	3	5 %	4	3 %	7	3 %
16 tot 56	109	53 %	23	96 %	30	63 %	40	67 %	80	58 %	114	53 %
56 tot 65	63	31 %	1	4 %	15	31 %	15	25 %	35	25 %	67	31 %
65 of ouder	28	14 %	0	0 %	0	0 %	2	3 %	19	14 %	28	13 %
Geslacht												
Man	110	54 %	10	42 %	20	42 %	26	43 %	66	48 %	115	53 %
Vrouw	95	46 %	14	58 %	28	58 %	34	57 %	72	52 %	101	47 %
Bloedgroep												
A	73	36 %	8	33 %	16	33 %	18	30 %	53	38 %	77	36 %
AB	5	2 %	0	0 %	0	0 %	1	2 %	3	2 %	5	2 %
B	21	10 %	2	8 %	8	17 %	10	17 %	14	10 %	21	10 %
O	106	52 %	14	58 %	24	50 %	31	52 %	68	49 %	113	52 %
Doodsoorzaak												
Ongeval	32	16 %	5	21 %	8	17 %	9	15 %	18	13 %	33	15 %
Natuurlijk	165	80 %	17	71 %	39	81 %	49	82 %	115	83 %	175	81 %
(Zelf)moord	8	4 %	2	8 %	1	2 %	2	3 %	5	4 %	8	4 %

Tabel 4.10 Postmortale weefseldonoren per weefsel per aangegeven jaar

Donoren	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2009	2010 per 10 ⁶ inwoners*
Cornea**	1178	1341	1272	1276	1358	6%	82.4
Huid	436	531	497	456	396	-13%	24.0
Hartklep	289	375	335	276	238	-14%	14.4
Bot	84	119	111	125	161	29%	9.8
Totaal	1399	1633	1531	1497	1552	4%	94.1

* inwoneraantallen gebaseerd op CBS-cijfers uit 2009 staan vermeld in tabel 4.5

** vanwege toenemende behoefte aan corneadonoren is in het najaar van 2010 de leeftijdsgrens voor corneadonatie verhoogd van 75 naar 85 jaar; als gevolg hiervan trad een stijging op van (cornea-)donoren in het jaar 2010

Tabel 4.11 Postmortale weefseldonoren per regio per aangegeven jaar

Regio	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2009	2010 per 10 ⁶ inwoners*
Amsterdam	209	242	210	199	219	10%	83.9
Groningen**	249	300	306	278	266	-4%	86.4
Leiden	227	224	226	217	264	22%	125.1
Maastricht	89	91	86	85	92	8%	107.0
Nijmegen**	329	419	386	359	366	2%	101.4
Rotterdam	208	237	208	229	220	-4%	81.8
Utrecht	88	120	109	130	125	-4%	82.2
Totaal	1399	1633	1531	1497	1552	4%	94.1

* inwoneraantallen gebaseerd op CBS-cijfers uit 2009 staan vermeld in tabel 4.5

** Gelre ziekenhuizen te Zutphen vallen tot 2007 onder regio Groningen en per 2007 onder regio Nijmegen

Tabel 4.12 Postmortale weefseldonoren per regio per weefsel in 2010

Regio	Cornea-donoren	Huid-donoren	Hartklep-donoren	Bot-donoren
Amsterdam	195	50	32	17
Groningen	232	79	49	50
Leiden	234	58	51	34
Maastricht	78	22	17	4
Nijmegen	324	85	46	26
Rotterdam	195	56	26	17
Utrecht	100	46	17	13

5

Transplantaties na postmortale donatie

5.1 Orgaantransplantatie

In 2010 nam het totaal aantal transplantaties met organen van postmortale donoren ten opzichte van 2009 toe met 1% (tabel 5.1). Het aantal transplantaties per centrum staat in tabel 5.2. In 2010 was er een stijging van het aantal harttransplantaties en een daling van het aantal transplantaties met nieren, longen en levers afkomstig van een NHB-donor.

De Wet op de orgaandonatie beoogt een eerlijke verdeling van donororganen onder alle transplantatiekandidaten. Nederland wordt daarom beschouwd als één regio, met één wachtlijst, waarbij in meerdere transplantatiecentra wordt getransplanteerd. Het toewijzen van een orgaan is dan ook niet afhankelijk van het transplantatiecentrum waar de potentiële ontvanger staat geregistreerd, maar van door de NTS gehanteerde nationale toewijzingscriteria.

Het verschil in aantallen transplantaties per centrum hangt samen met de lengte van de wachtlijst van het centrum, maar ook met het acceptatiebeleid van de behandelend arts. De NTS wijst een orgaan toe aan een patiënt; de behandelend arts beslist vervolgens of het aangeboden orgaan op dat moment geschikt is voor de door de NTS geselecteerde patiënt.

35

5.2 Kenmerken van de getransplanteerde patiënten

Tabel 5.3 en tabel 5.4 geven enkele kenmerken weer van de getransplanteerde patiënten met een transplantaat van een overleden donor in 2010. De gegevens van de pancreastransplantaties, split levertransplantaties en dunne darmtransplantatie evenals enkele transplantaties met meerdere orgaantypen gecombineerd (zie tabel 5.2), zijn niet in deze tabellen opgenomen wegens lage aantallen. De mediane dialyseuduur tot aan niertransplantatie was 3,8 jaar; 25% van de patiënten dialyseerden langer dan 5 jaar voor hun niertransplantatie (figuur 5.1).

5.3 Uitwisseling organen binnen Eurotransplant

Tabel 5.5 toont het aantal verkregen organen en het aantal orgaantransplantaties in Nederland in relatie tot de overige Eurotransplantlanden.

Tabel 5.1 Aantal orgaantransplantaties in Nederland met postmortale organen in het aangegeven jaar

	2006	2007	2008	2009	2010
Nier – HB	192	270	202	223	244
Nier – NHB	168	166	134	160	129
Nier met pancreas – HB	20	25	12	11	14
Pancreas – HB	3	5	5	9	11
Hart	37	51	31	34	45
Hart met long	1	1	1	2	1

Vervolg Tabel 5.1

	2006	2007	2008	2009	2010
Long – HB	48	60	43	47	53
Long – NHB	4	4	12	18	13
Long met lever – HB	1	1	–	–	–
Lever – HB	70	119	88	89	100
Lever – split – HB	6	8	8	9	8
Lever – NHB	13	16	28	28	16
Nier met lever – HB	4	2	3	3	5
Nier met lever – NHB	–	–	1	–	–
Lever met pancreas - HB *	–	–	1	–	1
Dunne darm – HB	–	–	1	1	1
Dunne darm met nier – HB	–	1	–	–	2
Totaal	567	729	570	634	643

36

nier-en-bloc wordt geteld als 1 transplantatie
* lever met pancreas en dunne darm in 2008

Tabel 5.2 Aantal orgaantransplantaties met postmortale organen in 2010 per centrum

	Amsterdam AMC	Amsterdam VUmc	Groningen	Leiden	Maastricht	Nijmegen	Rotterdam	Utrecht	Totaal
Nier - HB	48	5	44	35	19	35	36	22	244
Nier - NHB	18	8	18	17	21	19	14	14	129
Nier met pancreas - HB	–	–	–	14	–	–	–	–	14
Pancreas - HB	–	–	1	10	–	–	–	–	11
Hart	–	–	6	–	–	–	21	18	45
Hart met long	–	–	1	–	–	–	–	–	1
Long - HB	–	–	26	–	–	–	10	17	53
Long - NHB	–	–	2	–	–	–	3	8	13
Lever - HB	–	–	36	27	–	–	37	–	100
Lever - split - HB	–	–	6	–	–	–	2	–	8
Lever - NHB	–	–	6	4	–	–	6	–	16
Nier met lever - HB	–	–	3	1	–	–	1	–	5
Lever met pancreas - HB	–	–	1	–	–	–	–	–	1
Dunne darm - HB	–	–	1	–	–	–	–	–	1
Dunne darm met nier - HB	–	–	2	–	–	–	–	–	2
Totaal	66	13	153	108	40	54	130	79	643

Opm.: nier-en-bloc wordt geteld als 1 transplantatie

Tabel 5.3 Kenmerken van met postmortale organen getransplanteerde patiënten in 2010

Leeftijd (jaren)	Alleen nier	Nier met pancreas	Alleen hart	Alleen long	Alleen lever
0 tot 16	13	-	2	3	14
16 tot 56	174	12	31	42	56
56 tot 65	102	2	11	21	39
65 of ouder	86	-	1	-	7
Bloedgroep					
A	135	5	23	29	50
AB	16	-	1	3	4
B	63	1	6	7	17
O	161	8	15	27	45
Transplantatie					
Eerste	321	14	43	65	96
Retransplantatie	54	-	2	1	20
Urgentiecode					
Transplantabel	369	14	24	31	92
Hoge urgentie (HU)	6	-	21	35	24
HLA-A,-B,-DR mismatch					
0	31	-	-	-	-
1	31	-	1	-	-
2	107	1	4	5	8
3	125	6	9	10	16
4	52	3	10	15	26
5	17	4	16	30	28
6	12	-	4	4	9
Niet berekend	-	-	1	2	29
% PRA voor transplantatie					
0 tot 6%	340	14	42	59	72
6 tot 85%	30	-	2	-	6
85% tot en met 100%	5	-	-	-	-
Onbekend	-	-	1	7	38

Tabel 5.4 Wachtduur van met postmortale organen getransplanteerde patiënten in 2010

Wachtduur*	Alleen nier	Nier met pancreas	Alleen hart	Alleen long	Alleen lever
Preëemptief	9	–	–	–	–
0 tot 6 maanden	6	–	14	16	78
6 tot 12 maanden	14	2	13	7	17
12 tot 24 maanden	46	8	9	20	11
24 tot 60 maanden	206	2	9	22	10
60 maanden of langer	94	2	–	1	–

Wachtduur in dagen

Gemiddelde dialyse duur	1470	–	–	–	–
Mediane dialyse duur	1387	–	–	–	–
Gemiddelde registratieduur	1077	952	423	614	199
Mediane registratieduur	950	631	262	561	85

* Wachtduur: dialyse duur tot transplantatie bij alleen nier; registratietijd op de wachtlijst bij overige organen; bij nier met pancreas alleen pancreas registratietijd

Tabel 5.5 Orgaandonaties en –transplantaties in Nederland in relatie tot het buitenland in 2010

		Transplantatieland →	Nederland	Overige ET landen	Landen buiten ET	Totaal beschikbaar	Balans tussen transplantatie en donatie
		Donatieland ↓					
Nier *	Nederland		305	69	–	374	9
	Overige ET landen		78	3060	2	3140	-5
	Landen buiten ET		–	6	–	6	-4
	Totaal transplantaties		383	3135	2	3520	
Hart	Nederland		39	8	–	47	-2
	Overige ET landen		6	550	1	557	11
	Landen buiten ET		–	10	–	10	-9
	Totaal transplantaties		45	568	1	614	
Hart met long	Nederland		1	–	–	1	0
	Overige ET landen		–	16	–	16	0
	Totaal transplantaties		1	16	–	17	
Long (dubbelzijdig)	Nederland		51	6	–	57	4
	Overige ET landen		10	386	–	396	44
	Landen buiten ET		–	48	–	48	-48
	Totaal transplantaties		61	440	–	501	

Vervolg Tabel 5.5

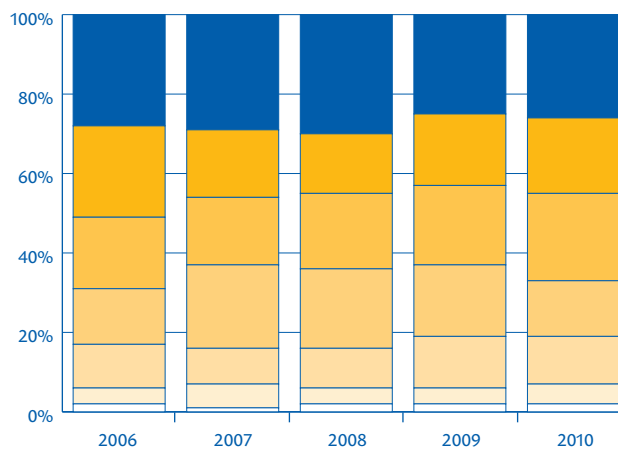
		Transplantatieland →	Nederland	Overige ET landen	Landen buiten ET	Totaal beschikbaar	Balans tussen transplantatie en donatie
		Donatieland ↓					
Long (enkelzijdig)	Nederland		1	1	-	2	3
	Overige ET landen		4	69	-	73	-3
	Totaal transplantaties		5	70	-	75	
Lever	Nederland		78	53	-	131	-9
	Overige ET landen		43	1474	1	1518	27
	Landen buiten ET		1	18	-	19	-18
	Totaal transplantaties		122	1545	1	1668	
Split lever	Nederland		4	9	-	13	-5
	Overige ET landen		4	102	-	106	5
	Totaal transplantaties		8	111	-	119	
Pancreas met nier	Nederland		14	0	-	14	0
	Overige ET landen		0	198	-	198	0
	Totaal transplantaties		14	198	-	212	
Pancreas of eilandjes	Nederland		9	1	-	10	2
	Overige ET landen		3	47	-	50	-2
	Totaal transplantaties		12	48	-	60	

39

inclusief donaties uit 2008 die zijn getransplanteerd in 2009, exclusief donaties uit 2009 die zijn getransplanteerd in 2010
 * nierbalans: inclusief nier-en-bloc geteld als 2 donaties/transplantaties

Figuur 5.1
 Verdeling dialyse duur onder getransplanteerde patiënten met nieren van postmortale donoren naar jaar

- 60 maanden of langer
- 48 tot 60 maanden
- 36 tot 48 maanden
- 24 tot 36 maanden
- 12 tot 24 maanden
- 0 tot 12 maanden
- preëemptief

5.4 Weefseltransplantatie

De NTS rapporteert het aantal weefsels dat na verwerking in de weefselbanken is toegewezen (gealloceerd) aan specifieke ontvangers of dat is verzonden naar ziekenhuizen in Nederland (tabel 5.6). In 2010 werd 17% meer cornea's gealloceerd voor transplantatie dan het jaar daarvoor. Met name het aantal lamellaire corneatransplantaties is gestegen. Dit soort transplantaties is als alternatief voor de ongetypeerde full thickness graft al enige jaren in opkomst. Het aantal in 2010 is ten opzichte van 2008 meer dan verdubbeld.

Van de 1165 corneatransplantaties in 2010 werd 5% uitgevoerd met een HLA-getypeerd hoornvlies; in 2009 was dit eveneens 5%. Ook het aantal allocaties van botweefsel (in diverse vormen) naar ziekenhuizen in Nederland nam in 2010 toe ten opzichte van 2009. Het aantal allocaties van hartkleppen (inclusief patches en vaten) en het aantal verzonden cm² huid naar ziekenhuizen in Nederland nam in 2010 fors af ten opzichte van 2009. De reden voor de daling in huidallocatie is een toenemend gebruik van alternatieven bij met name kleinere wonddefecten in de ziekenhuizen.

De verschillen in hoeveelheden gedoneerd en getransplanteerd weefsel ontstaan door het voorkomen van weefselaftoelatingen, de bewaartermijn van vijf jaar voor bot- en huidweefsel en het alloceren van weefsels naar het buitenland.

40

Tabel 5.6 Weefseltransplantaties in Nederland (weefsel afkomstig van Nederlandse en buitenlandse donoren)

	2006	2007	2008	2009	2010
Cornea's totaal	821	810	888	995	1165
-HLA Getypeerd	77	60	80	73	57
- Ongetypeerd	577	536	519	474	474
- Lamellair	167	214	289	448	634
Hartkleppen *	133	103	107	120	113
- Aortakleppen	25	16	25	21	22
- Pulmonaalkleppen	69	56	54	71	55
Bot **	1.133	1.175	1.188	1.200	1.325
Huid (cm ²)	161.775	101.210	141.775	159.585	45.650

* aortakleppen, pulmonaalkleppen, patches, vaten

** diepgevroren botweefsels, gevriesdroogde botweefsels, zachte botweefsels, gedemineraliseerde botweefsels, Graftonweefsels

Orgaandonatie bij leven

6.1 Levende nierdonatie en -transplantatie

In 2010 vonden net als het jaar ervoor meer transplantaties plaats met een nier van een levende donor dan van een postmortale donor (figuur 6.1). In 473 (55%) van alle 867 in Nederland verrichte niertransplantaties in 2010 is de nier afkomstig van een levende donor.

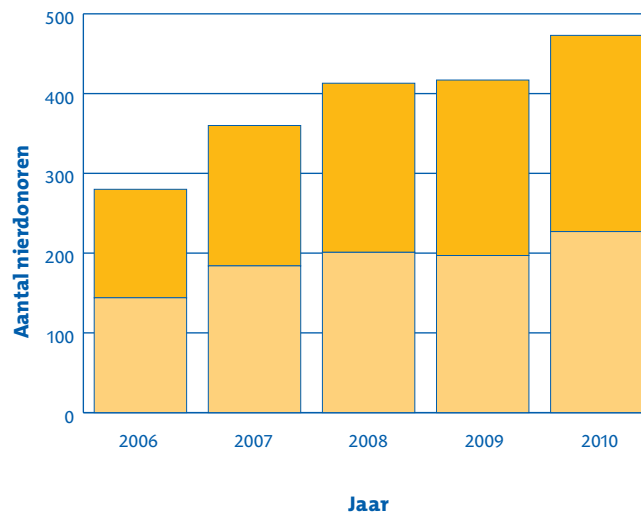
In tabel 6.1 is de verwantschap onder levende nierdonoren met ontvanger verder uitgesplitst en in tabel 6.2 staan de aantallen niertransplantaties van levend verwante (LR) en levend niet-verwante (LUR) donoren per centrum weergegeven. De dialyseuduur tot transplantatie is bij de meeste transplantaties met een levende nierdonor een stuk korter dan bij transplantaties met een postmortale nierdonor. Transplantaties met nieren van levende donoren vinden vaak plaats voordat gestart wordt met nierdialyse (preëmpatief).

In figuur 6.2 is weergegeven hoe lang de patiënten die zijn getransplanteerd met een levende nier zijn gedialyseerd. Sinds 2009 wordt voor deze figuur gebruik gemaakt van gegevens van de Stichting Renine in combinatie met gegevens uit de NOTR.

41

Figuur 6.1
Totaal aantal levende nierdonoren naar verwantschap met ontvanger

■ Levend niet-verwant
■ Levend verwant

Tabel 6.1 Verwantschap levende nierdonoren en ontvangers

Levend verwant	2006	%	2007	%	2008	%	2009	%	2010	%
Broer / zus	57	40 %	67	36 %	76	38 %	81	41 %	89	39 %
Vader	25	17 %	37	20 %	43	21 %	31	16 %	43	19 %
Moeder	41	28 %	52	28 %	45	22 %	44	22 %	49	22 %
Zoon / dochter	18	13 %	14	8 %	27	13 %	22	11 %	28	12 %
Opa / oma	–	–	1	1 %	2	1 %	3	2 %	2	1 %
Oom / tante	1	1 %	4	2 %	2	1 %	7	4 %	7	3 %
Neef / nicht	2	1 %	7	4 %	4	2 %	9	5 %	9	4 %
Niet nader gespecificeerd	–	–	2	1 %	2	1 %	–	–	–	–
Totaal	144	100 %	184	100 %	201	100 %	197	100 %	227	100 %

Levend niet-verwant

Vriend *	–	–	11	6 %	27	13 %	21	10 %	28	11 %
Partner	69	51 %	96	55 %	95	45 %	126	57 %	134	54 %
Niet verwante familie	13	10 %	17	10 %	18	8 %	16	7 %	15	6 %
Niet nader gespecificeerd	54	40 %	46	26 %	52	25 %	32	15 %	34	14 %
Domino	–	–	–	–	–	–	–	–	3	1 %
Altruïstische donor *	–	–	6	3 %	20	9 %	25	11 %	32	13 %
Totaal	136	100 %	176	100 %	212	100 %	220	100 %	246	100 %

* levend niet-verwant: in de loop van het jaar 2007 zijn 'vriend' en 'altruïstische donor' toegevoegd als keuze opties

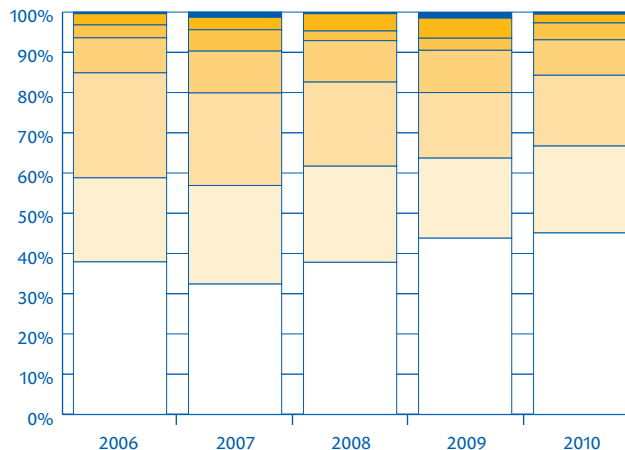
Tabel 6.2 Aantal transplantaties met nieren afkomstig van levende donoren per centrum in het aangegeven jaar

Centrum	2006	2006	2007	2007	2008	2008	2009	2009	2010	2010
	LR	LUR	LR	LUR	LR	LUR	LR	LUR	LR	LUR
Amsterdam AMC	23	10	27	10	20	13	18	23	21	29
Amsterdam VUmc	–	–	3	5	10	13	10	13	10	16
Groningen	21	23	28	30	20	31	32	32	27	34
Leiden	21	23	26	37	32	31	27	33	32	43
Maastricht	7	6	12	10	12	15	7	17	13	17
Nijmegen	25	22	31	26	32	38	27	24	34	37
Rotterdam	31	45	38	43	58	55	58	66	75	60
Utrecht	16	7	19	15	17	16	18	12	15	10
Totaal	144	136	184	176	201	212	197	220	227	246

LR (living related) levend verwante en LUR (living unrelated) levend niet-verwante transplantaties

Figuur 6.2
Verdeling dialyseuduur onder voor de eerste keer getransplanteerde patiënten met nieren van levende donoren naar jaar

- 60 maanden of langer
- 48 tot 60 maanden
- 36 tot 48 maanden
- 24 tot 36 maanden
- 12 tot 24 maanden
- 0 tot 12 maanden
- preëemptief

6.2 Cross-over programma

Het cross-over programma (nierdonatie bij leven-uitwisselingsprogramma) is een gezamenlijk programma van alle niertransplantatiecentra in Nederland, dat op 1 januari 2004 onder auspiciën van de NTS van start is gegaan. Hierbij worden tussen paren van levende donoren en hun ontvangers de nieren uitgewisseld en getransplanteerd, als directe levende donatie vanwege bloedgroep-incompatibiliteit of immunologische redenen niet mogelijk is (tabel 6.3). In 2004 vonden er alleen uitwisselingen plaats tussen twee donor-ontvanger paren. Sinds 2005 is dit uitgebreid tot combinatiemogelijkheden met drie donor-ontvanger paren, ook wel genaamd 'tripletten'. Vanaf 2007 is de allocatieprogrammatuur verder aangepast en kunnen er ook matchmogelijkheden worden gemaakt met vier of meer donor-ontvangerparen. In 2010 werden wederom vier allocatierondes uitgevoerd door de NTS. Dit heeft geleid tot 24 niertransplantaties uitgevoerd in 2010 binnen het programma. De overigen van de in totaal 52 werden alsnog via een andere weg getransplanteerd. Naast transplantatie zijn er andere redenen waarom koppels niet meer in het cross-over programma zitten. Dit staat weergegeven in tabel 6.4.

43

Tabel 6.3 Aantal koppels ingestroomd in het cross-over programma en reden waarom geen directe levende donatie kon plaatsvinden naar jaar

Reden geen directe donatie	2006	2007	2008	2009	2010
Bloedgroep incompatibel	27	36	44	39	30
Kruisproef positief	29	34	26	21	20
Totaal	56	70	70	60	50

Tabel 6.4 Aantal koppels uitgestroomd uit het cross-over programma en reden van uitstroom naar matchjaar (peildatum 28-02-2011)

Reden uitstroom	2006	2007	2008	2009	2010
Getransplanteerd in programma	24	33	26	16	24
Postmortale nier ontvangen	5	2	6	8	9
Levende donor buiten programma	2	3	7	2	3
Transplantatie door de bloedgroep heen	–	–	14	13	5
Ruiltransplantatie met altruïstische donor *	4	2	8	14	11
Totaal getransplanteerd	35	40	61	53	52
Verslechtering conditie ontvanger	1	3	3	1	4
Overlijden ontvanger	–	1	2	1	1
Verslechtering conditie / ongeschiktheid donor	1	1	3	2	5
Psychologische redenen / terugtrekken donor	1	3	3	1	1
Overige	10	2	1	1	1
Totaal	48	50	73	59	64

* de altruïstische donor levert een nier aan een ontvanger in het cross-over programma en de oorspronkelijke donor van dit koppel doneert zijn nier aan een ontvanger die bovenaan de nierwachtlust voor postmortale donatie staat (domino-paired kidney exchange)

6.3 Levende leverdonatie en -transplantatie

In 2010 zijn vijf levende donor levertransplantaties uitgevoerd. In drie situaties werd de transplantatie uitgevoerd met een deel van de lever van een verwante donor. In één situatie werd de transplantatie met een deel van de lever van een onverwante donor uitgevoerd en één keer was sprake van een domino-levertransplantatie.

7

Nederlandse orgaantransplantatieregistratie (NOTR)

Sinds 2001 bestaat de Nederlandse Orgaantransplantatieregistratie (NOTR). De NOTR is op initiatief van de Nederlandse niertransplantatiecentra opgezet door de NTS en vervolgens uitgebreid ook voor andere organen. Het doel van de NOTR is het verzamelen van transplantatieuitkomsten van de diverse organen en weefsels. De NOTR maakt het mogelijk om analyses uit te voeren op de transplantatieresultaten van in Nederland uitgevoerde transplantaties. Op nationaal niveau kunnen verplichte gegevens aan de overheid verstrekt worden. Tevens wordt informatie uitgewisseld met internationale transplantatieregistraties.

In de afgelopen jaren is de aandacht gericht op het (verder) stimuleren van de aanlevering van gegevens en het genereren van output ten behoeve van de centra.

Vanaf 2010 is er op de membersite van de NTS een module beschikbaar voor het maken van survival curves. Voorheen was er al samen met Eurotransplant een overlevingscurvemodule. Aangezien binnen Nederland behoefte was aan een uitbreiding, is er een aparte module gemaakt. In deze module zijn behalve de reeds bestaande curves ook die van de cornea en longen toegevoegd. De module is alleen toegankelijk voor leden. Standaard heeft elk lid toegang tot de overlevingscurves van alle beschikbare organen (nier, pancreas, hart, long, lever en cornea) op landniveau. Daarnaast is het mogelijk om de gegevens op centrumniveau te bekijken en te vergelijken met de rest van Nederland. Deze optie is alleen beschikbaar voor degenen die hiervoor expliciet zijn aangemeld door de hoofden van de betreffende transplantatieprogramma's.

45

7.1 Vullingsgraad transplantaties en follow-up

De mate van beschikbaarheid van gegevens wordt weergegeven als de vullingsgraad. Er wordt gekeken naar twee soorten van informatie in de NOTR. De eerste soort informatie betreft transplantatiegegevens. De tweede soort informatie is de follow-up informatie. Dit betreft de eerste follow-up (meestal circa zes weken tot drie maanden na transplantatie) en de jaarlijkse follow-up informatie.

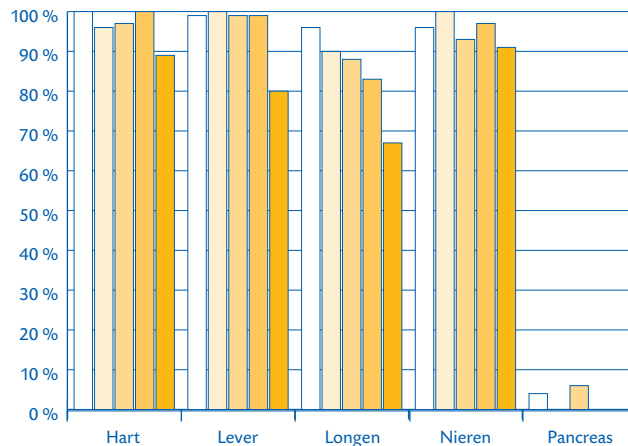
Voor wat betreft de cornea is inmiddels 85% van de transplantaties die zijn uitgevoerd in 2010 geregistreerd. Voor deze transplantaties is 70% van de verwachte follow-up geregistreerd. Dit is weer een kleine verbetering ten opzichte van vorig jaar.

In de weergegeven grafieken staat informatie over de jaren 2006 tot en met 2010. De follow-up van de cornea is niet over al deze jaren aanwezig en wordt daarom nog niet in weergegeven grafieken getoond.

In figuur 7.1 wordt het aantal in de NOTR opgenomen transplantaties ten opzichte van het aantal door de NTS gerapporteerde transplantaties in Nederland per jaar weergegeven.

Figuur 7.1
Gegevensaanlevering
transplantatie per orgaan
per jaar van transplantatie

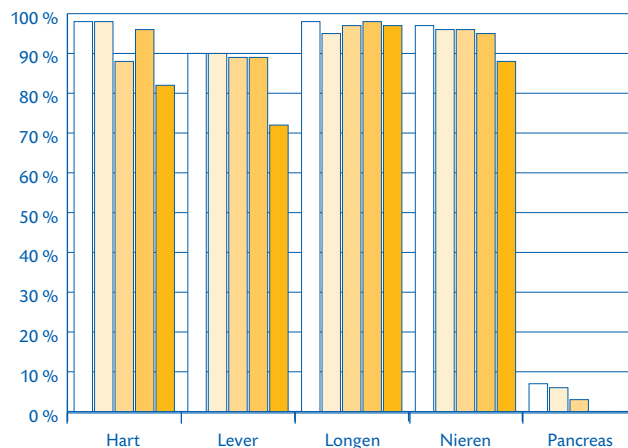
□ 2006
□ 2007
□ 2008
□ 2009
■ 2010

In figuur 7.2 wordt de vullingsgraad van de follow-up gegevens getoond. De intentie is om jaarlijks follow-up te ontvangen van alle uitgevoerde transplantaties tot aan transplantaatfalen of overlijden van de patiënt. Er is een kleine vertraging in de aanlevering van de follow-up gegevens. Ondanks dat er vertraging in de aanlevering van de follow-up gegevens zien we ook over 2010 al hele goede percentages. Een goede vullingsgraad (>80%), die we terugzien bij alle organen behalve de pancreas, maakt het mogelijk om betrouwbare overlevingscurven te genereren.

Figuur 7.2
Gegevensaanlevering
follow-up per orgaan
per jaar van follow-up

□ 2006
□ 2007
□ 2008
□ 2009
■ 2010

7.2 Aanvragen voor informatie

Naast de mogelijkheid om diverse landelijke NOTR-overlevingscurven van nier, lever, hart, long en pancreas te extraheren via de NTS-membersite, is er in 2010 een aantal aan de NOTR gerichte aanvragen voor informatie afgehandeld. Er zijn acht aanvragen binnengekomen. De beheercommissie heeft alle aanvragen goedgekeurd. Zeven aanvragen zijn in 2010 afgehandeld en één aanvraag was 1 januari 2011 nog in behandeling.

De beheercommissie werd in 2010 gevormd door drs. B.J.J.M. Haase-Kromwijk, prof. dr. A. Hoitsma, dr. N. de Jonge, prof. dr. H. Metselaar en mr. A.M Vermaas (Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra).

Donorwerving

8.1 Applicaties en kengetallen donorwerving

Vanaf 2007 zijn de NTS-applicaties Donatie Applicatie (DA) en het Medisch Status Overzicht (MSO) in volle omvang ingezet in de ziekenhuizen om het proces van donorwerving inzichtelijk te maken en wanneer nodig verder te verbeteren. Het aantal ziekenhuizen dat gebruik maakt van deze applicaties staat weergegeven in tabel 8.1.

Tabel 8.1 Applicaties donorwerving		
Applicatie	Omschrijving	Aantal ziekenhuizen in 2010
Donatie Applicatie (DA)	Geautomatiseerde monitoring-tool om gegevens van donatieformulieren te registreren en te analyseren (orgaan- en weefseldonatie)	93 ziekenhuizen
Medisch Status Overzicht (MSO)	Een medisch status onderzoek naar orgaandonorpotentieel en knelpunten in het proces van donorherkenning tot uitname.	80 ziekenhuizen ic-afdelingen *

* ic: intensive care

In dit jaarverslag worden de resultaten van donorwerving gepresenteerd aan de hand van enkele kengetallen. Er is een verdeling in kengetallen orgaandonatie en kengetallen weefseldonatie.

Kengetallen orgaandonatie

De kengetallen van het donorwervingproces bij orgaandonatie worden vanuit medische statussen vastgelegd met behulp van de applicatie MSO. In dit jaarverslag zijn de MSO-gegevens van de intensive care (ic)-afdelingen van 80 ziekenhuizen in kaart gebracht (peildatum 30 maart 2011). Hierbij gaat het om zeven van de acht universitaire centra en de meeste topklinische/toppreferente en algemene ziekenhuizen.

In totaal zijn van de ic-afdelingen 7147 medische statussen beoordeeld en geanalyseerd. In tabel 7.2 staan enkele kengetallen van donorwerving uit het MSO met betrekking tot orgaandonatie per regio weergegeven. Het medische potentieel aan heartbeating en non-heartbeating orgaandonoren die beademd werden, was totaal 610 (8,5% van alle overledenen op de ic). De donorherkenning in de 80 ziekenhuizen was in 2010 gemiddeld 99%. Van de 604 herkende medisch potentiële orgaandonoren die beademd werden, zijn uiteindelijk 234 (39%) aangemeld en vond bij 195 donoren (32% van alle 610 medische potentiële orgaandonoren) daadwerkelijk orgaanuitname ten behoeve van transplantatie plaats. In tabel 7.3 staan de uitkomsten na raadplegen van het Donorregister en het weigeringspercentage na raadplegen van de nabestaanden weergegeven onder de 604 herkende medisch potentiële orgaandonoren. Bij 529 (88%) van deze donoren werd het Donorregister geraadpleegd. Bij 52% van het aantal raadplegingen werd geen registratie gevonden in het Donorregister.

Het weigeringpercentage onder nabestaanden is het belangrijkste knelpunt in het proces van donorgewerving. Bij 6% van de overledenen met toestemming in het Donorregister was geen instemming voor donatie bij de nabestaanden en vond geen donatie plaats. Na exclusie van overledenen met toestemming of bezwaar in het Donorregister was het percentage bezwaar tegen donatie onder nabestaanden die werden benaderd in 2010 1% lager dan in de jaren 2008 en 2009 namelijk 67%. Het totale weigeringpercentage door nabestaanden onder herkende potentiële orgaandonoren, waarvan geen bezwaar in het Donorregister werd aangetroffen, was in 2010 52%.

Tabel 8.2 Kengetallen orgaandonatie op ic-afdelingen van 80 ziekenhuizen in 2010 (bron: MSO)

Regio	Overledenen	Potentieel * onder overledenen	Herkend onder potentieel	Aanmelding	Uitname minstens één orgaan
Amsterdam	780	9.4%	99%	27	23
Groningen	1435	6.0%	99%	28	27
Leiden	1072	8.5%	99%	39	26
Maastricht	531	8.9%	100%	20	19
Nijmegen	1587	9.3%	99%	60	52
Rotterdam	1089	7.1%	99%	31	22
Utrecht	653	13.5%	100%	29	26
Totaal	7147	8.5%	99%	234	195

* medisch potentieel (≤ 75 jaar) aan HB-donoren (hersendood vastgesteld), mogelijk HB-donoren (hersendoodiagnostiek niet afgerond vanwege niet-medische redenen) en NHB-donoren ≤ 65 jaar, beademd (NHB-donoren waarvoor een protocol aanwezig is in het desbetreffende ziekenhuis)

Tabel 8.3 Uitslag Donorregister en reactie nabestaanden onder herkende potentiële orgaandonoren op ic-afdelingen van 80 ziekenhuizen in 2010 (bron: MSO)

Uitkomst Donorregister (DR)	Aantal herkende potentiële donoren	% van alle raadplegingen met bekende uitkomst DR	Benadering nabestaanden	% bezwaar nabestaanden indien benaderd
Toestemming	127	24%	125	6%
Bezwaar	88	17%	–	–
Beslissing nabestaanden	39	7%	370	67%
Geen registratie	273	52%		
Onbekend	77*	–		
Totaal	604	100%	495	52%

* bij 75 overledenen werd het Donorregister niet geraadpleegd en bij 2 overledenen was het Donorregister wel geraadpleegd, maar de uitkomst niet bekend

Kengetallen weefseldonatie

De kengetallen van het donorgewervingproces bij weefseldonatie zijn vastgelegd met behulp van de applicatie DA (peildatum 30 maart 2011). In 2010 maakten 93 ziekenhuizen gebruik van de DA. Evenals bij het MSO betroffen dit universitaire centra en topklinische/toppreferente en algemene ziekenhuizen. Van

de 36.940 overledenen waarvoor het donatieformulier was ingevuld, werd 20% door de arts geschikt geacht als weefseldonor (19% in 2009). Uiteindelijk is hiervan, net als in 2008 en 2009, 5% als weefseldonor aangemeld bij de NTS. In tabel 8.4 zijn enkele kengetallen voor weefseldonatie per regio opgenomen.

In het jaar 2010 werd bij 5601 (79%) van de 7074 geschikt geachte weefseldonoren van 80 jaar of jonger, het Donorregister geraadpleegd (tabel 8.5). In 2009 was dit 80%. Bij 52% van het aantal raadplegingen werd geen registratie gevonden in het Donorregister. Net als bij de orgaandonoren op de intensive care (zie tabel 8.3) stemde een gedeelte (12%) van de nabestaanden niet in met weefseldonatie, wanneer toestemming geregistreerd was in het Donorregister (tabel 8.5). Na exclusie van overledenen met toestemming of bezwaar in het Donorregister, hadden nabestaanden in 81% van de gevallen bezwaar tegen donatie (gelijk aan 2008 en 2009). Het totale weigeringspercentage door nabestaanden onder door de arts geschikt geachte weefseldonoren van 80 jaar of jonger, waarvan geen bezwaar in het Donorregister was aangetroffen, was 68%. Dat is 1% lager dan in 2008 en 2009.

Tabel 8.4 Kengetallen weefseldonatie in 93 ziekenhuizen in 2010 (bron: Donatie Applicatie)

Regio	Ingevulde donatieformulieren	Door de arts geschikt geachte weefseldonoren	Aanmelding bij NTS
Amsterdam	4467	814 (18%)	213 (5%)
Groningen	7245	1296 (18%)	292 (4%)
Leiden	5047	1019 (20%)	301 (6%)
Maastricht	2560	564 (22%)	123 (5%)
Nijmegen	8482	1705 (20%)	467 (6%)
Rotterdam	6158	1141 (19%)	278 (5%)
Utrecht	2981	646 (22%)	164 (5%)
Totaal	36940	7185 (20%)	1838 (5%)

49

Tabel 8.5 Uitslag Donorregister en reactie nabestaanden onder door de arts geschikt geachte weefseldonoren (80 jaar of jonger) in 93 ziekenhuizen in 2010 (bron: Donatie Applicatie)

Uitkomst Donorregister (DR)	Aantal door arts geschikt geachte donoren	% van alle raadplegingen met bekende uitkomst DR	Benadering nabestaanden	% bezwaar nabestaanden indien benaderd
Toestemming	1135	21%	1087	125 (12%)
Bezwaar	939	18%	–	–
Beslissing nabestaanden	486	9%	4594	3720 (81%)
Geen registratie	2822	52%		
Onbekend	1692*	–		
Totaal	7074	100%	5681	3845 (68%)

* bij 1473 overledenen werd het Donorregister niet geraadpleegd en bij 219 overledenen was de uitkomst niet in het formulier ingevoerd

8.2 Activiteiten en projecten divisie Donorwerving

In nauwe samenwerking met de veldpartijen zijn in 2010 diverse projecten en activiteiten die gericht zijn op verbetering van de donorwerving in gang gezet, gecontinueerd of afgerond door de medewerkers van de divisie Donorwerving. Een beschrijving van deze activiteiten staat hieronder weergegeven.

Masterplan Orgaandonatie

- ★ De zogenaamde koploperregio's Groningen en Leiden zijn in 2009 begonnen met hun projecten in het kader van Masterplan Orgaandonatie, donorherkenning, reductie familieweigering en donornagement (Groningen) en een zelfstandig uitnameteam (Leiden). In 2010 zijn de overige regio's met een project gestart.
- ★ De pilot in de regio Maastricht, waarvoor de regio in december 2009 groen licht heeft gekregen, is in 2010 op volle kracht van start gegaan. Met name het extramurale NHB-programma is een succes.
- ★ In april 2010 is de FABRA-studie (Family presence during BRAin death determination), een initiatief van het Erasmus Medisch Centrum Rotterdam, gestart. Het streven in deze studie was om het aantal familieweigeringen omlaag te brengen door middel van het betrekken van de familie bij facetten van de hersendooddiagnostiek. De onderzoekers hebben getracht centra met een groot potentieel aan HB-donoren deel te laten nemen aan de studie.
- ★ In september 2010 is de regio Amsterdam van start gegaan. Dit initiatief omvat onder andere het instellen van een 24/7 telefonische helpdesk voor de intensive care afdelingen (ic) van de ziekenhuizen in de regio Amsterdam en het opzetten van een videoconferencingsysteem zodat het periodieke overleg tussen de ic's ondersteund wordt met beeldmateriaal. Daarnaast wordt tijdens de reguliere belcontacten tussen het Academisch Medisch Centrum en de ic's in de regio actief de vraag gesteld of ergens een potentiële donor ligt.
- ★ De pilot in de regio Leiden heeft een looptijd van een jaar en zou aanvankelijk oktober 2010 beëindigd worden. Wegens het toen nog relatief geringe aantal procedures, maar de veelal positieve geluiden uit het veld, heeft de begeleidingscommissie besloten de pilot te verlengen. Dit betekent dat de pilot nu tot eind 2011 duurt.
- ★ Het project knelpuntenanalyse is onder leiding van de regio Rotterdam eind 2010 afgerond. In dit project is onderzoek gedaan in zes van de zeven transplantatieregio's in Nederland naar eventuele knelpunten in de organisatie en aanpak van orgaandonatie in ziekenhuizen. De concept-eindrapportage zal in het voorjaar van 2011 door de begeleidingscommissie van het domein 'aanpak in de ziekenhuizen' besproken worden.

Symposium 'Masterplan Orgaandonatie; de tussenstand'

Op 27 mei 2010 vond in congrescentrum Antropia in Driebergen het symposium 'Masterplan orgaandonatie; de tussenstand' plaats. Het symposium is georganiseerd door een werkgroep waarin de vier domeinen van het Masterplan vertegenwoordigd waren. Het programma bestond in de ochtend uit een aantal presentaties vanuit de vier domeinen. Het middagprogramma werd gevuld met vijf workshops. In de verschillende presentaties werd de stand van zaken in de diverse domeinen weergegeven. Tijdens de workshops werd een actieve houding en inbreng van de verschillende deelnemers gevraagd. Het symposium sloot af met een ludiek onderdeel. De waarderingen voor het symposium waren goed.

Nederlandse Overledenen Registratie Donoren (NORD)

In 2010 is op basis van een functioneel ontwerp de nieuwe applicatie NORD gebouwd. De applicaties MSO en DA moesten namelijk vervangen worden. NORD integreert beide applicaties. Hierbij was de input van een externe gebruikersgroep, bestaande uit vertegenwoordigers uit de zeven transplantatieregio's, onmisbaar. In 2010 is een extern bureau gestart met het opstellen van een gedetailleerd testplan. Begin december 2010 werd duidelijk dat de applicatie NORD eind januari 2011 in gebruik kon worden genomen voor het invoeren van data.

Daarmee is de eerste fase van dit project afgerond. In 2011 zullen fase twee en drie volgen die noodzakelijk zijn voor:

- a) terugkoppeling van data door middel van analyse;
- b) het zelfstandig kunnen analyseren van data;
- c) het grafisch weergeven van ad hoc rapportages;
- d) uiteindelijk het geautomatiseerd versturen van analyses.

Modelprotocol postmortale orgaan- en weefseldonatie

Het landelijke modelprotocol postmortale orgaan- en weefseldonatie bevat informatie over de verschillende stappen in het donatieproces voor ziekenhuizen en verpleeghuizen. De te volgen procedures, veelal weergegeven met duidelijke stroomdiagrammen, de wettelijke kaders en de beknopte achtergrondinformatie uit het protocol helpen de arts bij een maximale herkenning van donoren en een optimale donorbehandeling. Op deze manier draagt het modelprotocol bij aan een optimale benutting van het donorpotentieel.

Er is in 2010 door een brede commissie gewerkt aan de herziening van het protocol waarvan de laatste versie dateerde uit 2006. Voortschrijdend medisch inzicht heeft geleid tot een verruiming van de donatiemogelijkheden en tot gewijzigde contra-indicaties. Het modelprotocol wordt in het eerste kwartaal van 2011 gepubliceerd op de website van de NTS. Naast de herziening van het modelprotocol zijn ook het criteriakaartje en het donatieformulier herzien. Deze zullen in 2011 in gebruik worden genomen.

Onderzoek transplantatiecoördinatoren

In 2010 is, als vervolg op het onderzoek 'Organisatie van de transplantatiecoördinatoren' door een organisatie- en adviesbureau, een traject gestart met een roosterspecialist om een dienstrooster voor transplantatiecoördinatoren te ontwikkelen. Dit dienstrooster 'Uitwerking van integrale roosters per regio' moet aan de arbeidstijdenwet voldoen. In december 2010 is dit roosterproject afgesloten.

Zowel voor de academische centra in het westen als die in het oosten zijn voor de transplantatiecoördinatoren dienstroosters ontwikkeld die aan de arbeidstijdenwet voldoen. De centra in het westen gaan met dit rooster werken zodra de bezetting dit toelaat. De supervisors en regionaal teamleiders in het oosten zijn nog in gesprek over specifieke aanpassingen op het ontwikkelde rooster. De NTS heeft, in samenwerking met de roosterspecialist, een rapport geschreven over bovengenoemde problematiek voor het jaarlijkse onderhandelingsgesprek met de verzekeraars wat in maart 2011 zal plaatsvinden. Tevens hebben de supervisors aangegeven het probleem op tafel te leggen bij hun eigen Raden van Bestuur in de desbetreffende academische ziekenhuizen. Binnen het project 'Herstructurering donorwerving in de ziekenhuizen' in 2011 zal dit ook onderwerp van gesprek zijn.

Communicatie rond Donatie

Het landelijke project 'Communicatie rond Donatie' (CrD) is in 2010 in de drie resterende koploperziekenhuizen gecontinueerd en tevens afgerond. De resultaten van deze ziekenhuizen zullen worden geanalyseerd en opgenomen in de eindrapportage voor het ministerie van VWS. Het CrD-project is verlengd tot medio 2011. Van de in totaal 21 ziekenhuizen die een aanbod kregen voor een gratis training, hebben 14 ziekenhuizen hiervan gebruik gemaakt (67%). 12 ziekenhuizen (86%) hebben vervolgens één of meerdere psychologen afgevaardigd om de train-the-trainer te volgen, zodat een lokale CrD-training in het ziekenhuis kan worden georganiseerd. Van die 12 ziekenhuizen beschikken 11 ziekenhuizen inmiddels over één of meerdere gecertificeerde psychologen.

Het succes van het eerder aanbieden van gratis train-the-trainer's heeft ertoe geleid dat in 2010 wederom een gratis train-the-trainer is georganiseerd. Van de 77 professionals die deze training hebben gevolgd, is inmiddels 71% gecertificeerd en dient 21% zich nog te kwalificeren. De overige 8% bleek ongeschikt of is uitgevallen. In 2010 is de CrD-training 58 keer georganiseerd door ziekenhuizen, waarbij er 447 professionals zijn getraind (zie tabel 8.6).

Tabel 8.6 Aantal deelnemers en CrD-trainingen per jaar

Jaar	2007	2008	2009	2010
Totaal aantal CrD-trainingen	2	14	41	58
Totaal aantal deelnemers	10	70	357	447

De arts-assistenten, anios en aios vormden als deelnemers van de CrD-training in 2010 de grootste groep (57%), daarna volgen de ic-verpleegkundigen (15%) en verpleegkundigen (9%).

Tabel 8.7 Aantal deelnemers aan CrD-trainingen naar functie per jaar

Deelnemers	2007	2008	2009	2010
arts-assistent / anios / aios	–	3	145	255
specialist	–	8	16	15
intensivist	–	2	23	15
verpleegkundige	–	44	31	40
ic-verpleegkundige	–	8	82	68
requester	10	–	40	12
geestelijke verzorger	–	–	3	7
psycholoog	–	2	3	–
overig	–	3	14	35
Totaal	10	70	357	447

52

Onderzoek onder nabestaanden

Om te meten wat het effect is van de inzet van een CrD-getrainde medewerker bij de donatiegesprekken met nabestaanden is een onderzoek gekoppeld aan het CrD-project. Door het invullen van een vragenlijst, ongeveer vier maanden na het overlijden van een dierbare, wordt inzicht verkregen in enerzijds de tevredenheid over het donatiegesprek, welke factoren een rol speelden bij het nemen van een beslissing, als over de daadwerkelijk toestemming of bezwaar ten aanzien van donatie. Dit project is verlengd tot medio 2011. De bevindingen van zowel het project als het onderzoek zullen worden meegenomen in de eindrapportage die in 2011 naar het ministerie van VWS wordt verstuurd.

8.3 Transcriptum

Het NTS-scholingsprogramma Transcriptum bestaat uit een breed scala van scholings- en voorlichtingsactiviteiten voor medische professionals. Hieronder staan de activiteiten beschreven die in 2010 zijn verricht.

Nascholing 'Weefseldonatie voor huisartsen'

Circa 3.000 huisartsen hebben halverwege januari 2010 een nascholingswerkboek over weefseldonatie in de huisartsenpraktijk ontvangen. Dit werkboek is door de NTS in samenwerking met Stichting NBF-BIS ontwikkeld. Het werkboek is uitgegeven door het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) en samen met het modelprotocolzakboekje en het criteriakaartje verstuurd. Na het afronden van de bijbehorende eindtoets ontvangen huisartsen twee accreditatiepunten.

Scholing 'Huid- en corneadonatie'

In maart en november 2010 hebben twee groepen donorwerwers deelgenomen aan de scholing over huid- en corneadonatie bij de Euro Tissue Bank (ETB) in Beverwijk.

Basisleergangdagen

Een groep onlangs gestarte donorwerwers nam deel aan de tweedaagse basisleergang in maart 2010. Onderwerpen in deze basisleergang waren: de taken van de donatiefunctionaris/transplantatiecoördinator, orgaan- en weefseldonatie, het Masterplan Orgaandonatie, het uitzetten van beleid in het eigen ziekenhuis, het invoeren van patiëntengegevens in de applicaties MSO en DA, het schrijven van een jaarverslag en gesprekstechnieken. Samen met NTS-zelfstudiemateriaal en begeleiding van de teamleider vormt deze training de basisopleiding voor transplantatiecoördinatoren en donatiefunctionarissen.

Instructiefilm 'Weefseldonatie'

In september 2010 zijn dvd's met de instructiefilm 'Weefseldonatie in het ziekenhuis' verspreid onder alle donorwerwers in de ziekenhuizen. De productie van tien minuten is een instructie voor arts-assistenten in het ziekenhuis. De dvd kan ook worden gebruikt door donorwerwers bij scholing aan artsen (in opleiding) en/of verpleegkundigen. De instructiefilm is door veel ziekenhuizen ook online beschikbaar gesteld voor de medewerkers.

Cursus 'Ethiek en wetgeving bij donatie en transplantatie'

Orgaan- en weefseldonatie heeft veel facetten die diepe emoties bij mensen teweeg kunnen brengen. Hierbij komt dan ook een aantal belangrijke levensvragen aan de orde. De professional op het gebied van donatie en transplantatie wordt hier regelmatig mee geconfronteerd. Op 23 september 2010 vond de cursus 'Ethiek en wetgeving bij donatie en transplantatie' plaats om deze kant van het werk van donorwerwers te belichten.

Cursus 'Gespreks- en presentatietechnieken'

Op 4 en 5 november 2010 werden donorwerwers door trainers van een extern bureau getraind in gespreks- en presentatietechnieken.

Training 'Verdieping op eigen leiderschap'

Voor de tweede maal verzorgde een extern trainingsbureau in opdracht van de NTS een leiderschapstraining voor de regionaal teamleiders genaamd 'Verdieping op eigen leiderschap'. De training vond plaats op 17 november 2010 en had als doel verder zelfinzicht te geven en concrete handvatten te bieden om met meer plezier en gemak sturing te geven op zowel resultaat als gedrag.

Trainingsmodule 'Uitnamechirurgie bij orgaandonatie'

De trainingsmodule 'Uitnamechirurgie bij orgaandonatie' bestaat uit drie onderdelen: de E-learningmodule uitnamechirurgie, de praktijktraining (training-on-the-job) en de masterclass 'Chirurgische aspecten

van orgaanuitname'. De complete trainingsmodule is door de Nederlandse Vereniging van Heelkunde gecrediteerd met 24 punten. In 2010 hebben enkele chirurgen de E-learning en de masterclass doorlopen en de praktijktraining bijna afgerond. De bij de opleiding behorende E-learningmodule, ontwikkeld door de NTS in samenwerking met het LUMC en UMCG, is in september 2010 gepresenteerd tijdens de jaarlijkse meeting van de 'European Transplant Coordinators Organisation' (ETCO) in het Engelse Cardiff. Dit gebeurde door middel van een presentatie, een poster en Engelstalige brochures. De 'European Society for Organ Transplantation' (ESOT) heeft haar belangstelling voor de trainingsmodule 'Uitnamechirurgie bij orgaandonatie' en in het bijzonder de E-learningmodule, uitgesproken. Eind 2010 is in overleg met het LUMC en UMCG gestart om een internationale uitrol mogelijk te maken.

Overige activiteiten

De overige activiteiten van Transcriptum in 2010 zijn het ontwikkelen van een brochure 'Weefseldonatie in de huisartsenpraktijk' voor de huisarts, het verzorgen van huisartsenvoorlichtingen en het aanscherpen van de interne kwaliteitsprocedures.

De intervisiebijeenkomst voor transplantatiecoördinatoren, die op 6 oktober 2010 zou plaatsvinden, is wegens ziekte van de docent verzet naar voorjaar 2011. De masterclass 'Chirurgische aspecten van orgaandonatie' op 16 en 17 december 2010 is vervallen wegens te weinig inschrijvingen.

9

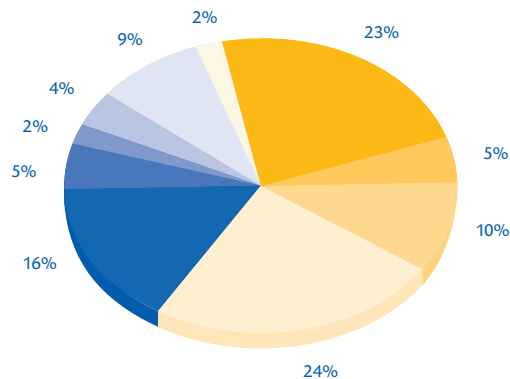
Communicatie & Donorvoorlichting

9.1 Publieksinformatiecentrum

Informatieverstrekking

De NTS huurt een callcenter in om de standaardvragen vanuit het publiek te laten beantwoorden. In 2010 zijn door het callcenter in totaal 11.230 telefonische vragen beantwoord. Dit is een lichte daling ten opzichte van 2009. Het callcenter heeft 3.200 vragen doorverbonden met NTS-Donorvoorlichting en het Donorregister. Deze vragen zijn ingewikkeld of van persoonlijke aard en kunnen daardoor niet door het callcenter worden afgehandeld. Het Publieksinformatiecentrum van de NTS heeft in totaal 2.349 e-mailvragen beantwoord die zijn binnengekomen via de website donorvoorlichting.nl. Dit is een aanzienlijke stijging, 20%, ten opzichte van 2009 (1.956 vragen).

Figuur 9.1
E-mailvragen per thema in 2010

55

Voorlichtingsmaterialen

Met ingang van 1 januari 2010 is NTS de afzender van de voorlichtingsmaterialen voor het publiek. Er is in 2010 gestart met het aanpassen van het foldermateriaal aan de huisstijl van de NTS. De volgende voorlichtingsmaterialen zijn dit jaar ontwikkeld, geheel nieuw vormgegeven of herzien:

- ★ nabestaandenbrochure weefseldonatie voor ziekenhuizen;
- ★ nieuwsbrief Nabestaanden Contact;
- ★ algemene folder Nabestaanden Contact;
- ★ promotiefolder Nabestaanden Contact;
- ★ themabladen;
- ★ stickers;
- ★ folder voor apotheken/huisartsen/ziekenhuizen;
- ★ z-card, een nieuwe uitvouwbare folder op creditcardformaat met belangrijke informatie over orgaan- en weefseldonatie.

Er zijn 300.000 brochures met de titel 'Als je iemands leven kan redden' (inclusief donorformulier) verspreid onder een groot deel van de huisartsenpraktijken en apotheken in Nederland.

Het callcenter dat wordt ingehuurd beschikt ook over een verzendhuis. Van daaruit worden NTS-voor-

lichtingsmaterialen verzonden. In 2010 zijn er 6.858 bestellingen met informatiemateriaal verzonden. Het gaat om verzendingen tot maximaal vijf stuks. Daarnaast zijn vanuit het Publieksinformatiecentrum ruim 1.700 aanvragen voor informatiematerialen verwerkt.

Nieuwsbrieven

De digitale nieuwsbrief Donor Actueel is in 2010 tien keer verzonden aan vrijwilligers van Donorvoorlichting, de vrijwilligers van STNu!, transplantatiecoördinatoren en donatiefunctionarissen. In de nieuwsbrief staat informatie over ontwikkelingen in het veld, voorlichtingsactiviteiten van NTS-Donorvoorlichting en actualiteiten uit de media.

De nieuwsbrief Nabestaanden Contact is tweemaal verschenen in een oplage van 2.400 stuks. Deze nieuwsbrief is voor nabestaanden van donoren, transplantatiecoördinatoren en donatiefunctionarissen.

Promotie en vrijwilligerswerk

NTS-Donorvoorlichting beschikt over een promoteteam van tien jongeren in de leeftijd van achttien tot dertig jaar. Een groot deel van deze promotiemedewerkers bestaat uit studenten Geneeskunde. Daarnaast zijn er dertien ervaren oudere vrijwilligers.

Ondersteuning initiatieven derden, beurzen en evenementen

Er worden in Nederland veel, vooral kleinschalige, activiteiten door allerlei groepen georganiseerd rondom het onderwerp orgaan- en weefseldonatie. Als de activiteit een positief uitgangspunt heeft en niet in strijd is met de eigen doelstellingen van NTS-Donorvoorlichting, wordt een verzoek in behandeling genomen. Dit jaar is aan vijftien initiatieven voorlichtingsmateriaal en (financiële) ondersteuning gegeven. Tevens was NTS-Donorvoorlichting aanwezig op vier beurzen en evenementen. In bijlage 5 staat een overzicht van deze activiteiten.

Tentoonstellingen en achterwand

Donorvoorlichting heeft de beschikking over twee tentoonstellingen. Een grote tentoonstelling voor de ziekenhuizen om daar het publiek te informeren over orgaan- en weefseldonatie door middel van korte gesproken persoonlijke verhalen. Er is ook een achterwand beschikbaar. Deze wordt ingezet als promotiemiddel bij voorlichting op beurzen en evenementen, symposia en eigen voorlichtingsactiviteiten in de ziekenhuizen. In 2010 is een kleinere interactieve tentoonstelling met internetquiz ontwikkeld. Deze mini-tentoonstelling is geschikt voor plaatsing bij ziekenhuizen, gemeenten en scholen. De tentoonstellingen en achterwand zijn vormgegeven in de stijl van de campagne 'Nederland zegt Ja'. Zie bijlage 5 voor een overzicht van plaatsen waar de tentoonstellingen en achterwand hebben gestaan.

Websites Donorvoorlichting

Donorvoorlichting heeft zeven websites onder haar hoede. De belangrijkste website voor het algemene publiek is donorvoorlichting.nl. Andere websites bedienen een specifieke doelgroep (nabestaanden, levende donoren) of gaan over een specifiek onderwerp (scholing) of actie (donorweek). Zie bijlage 5 voor een overzicht van de websites.

9.2 Campagnebureau

NTS-Donorvoorlichting verzorgt actieve voorlichting door verschillende campagneactiviteiten. Dit kunnen landelijke campagnes zijn met inzet van massamediale middelen, maar ook kleinschalige en doelgroepgerichte campagnes. Hierna staat beschreven welke activiteiten in 2010 zijn uitgevoerd.

18-jarigenaanschrijving

In maart 2010 heeft de jaarlijkse wettelijk verplichte aanschrijving van personen die achttien jaar zijn geworden plaatsgevonden. De brief is dit jaar vormgegeven in de stijl van de campagne 'Nederland zegt

Ja'. De campagneactiviteiten bestonden uit een mapje met begeleidende folder en pen, radiospots en de samenwerking met twee specifieke jongerensites namelijk: www.vkmag.nl en www.girlscene.nl.

Vanwege de overgang van Donorvoorlichting van NIGZ naar NTS vanaf 1 januari 2010 heeft het Donorregister eenmalig een deel van de coördinerende taken rond de verzending van de 18-jarigenaanschrijving overgenomen. De respons van de 18-jarigenaanschrijving 2010 is per 31 december geëindigd op 34,3%. In 2009 is een definitief responspercentage van 32,6% gehaald. Van de jongeren die zich in 2010 registreren, geeft in totaal 68% toestemming voor orgaan- en weefseldonatie tegenover 63,5% in 2009.

Nieuw-ingezetenenregistratie

In oktober hebben 56.000 nieuwe Nederlanders een brief van het Donorregister ontvangen met het verzoek zich te registreren in het Donorregister. NTS-Donorvoorlichting verzorgt de ondersteunende campagne met als thema 'Na 3 jaar in Nederland ... tijd om over registratie in het Donorregister na te denken.' De focus voor deze ondersteunende campagne van NTS-Donorvoorlichting ligt dit jaar op een beperkt aantal nationaliteiten uit de top 10 van immigranten. Het responspercentage in 2010 ligt per 31 december 2010 voorlopig op 8%. Het lijkt erop dat dit jaar de respons lager uitvalt dan in 2009. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de toegenomen mogelijkheden voor de digitale registraties. Deze zijn namelijk niet inbegrepen in de responscijfers.

Gemeenteproject

In 2010 heeft NTS-Donorvoorlichting een doorstart gemaakt met de uitvoering van het gemeenteproject. Er is een communicatietoolkit ontwikkeld in de stijl van de campagne 'Nederland zegt Ja'. De toolkit helpt de gemeenten bij het op de kaart zetten van donorregistratie. In de toolkit zitten onder andere displays, advertenties, posters, artikelen, communicatiehandleiding en persberichten. De toolkit is beschikbaar op www.donorvoorlichting.nl/burgerzaken. Ook bezocht NTS-Donorvoorlichting drie regionale congressen van de beroepsvereniging voor Burgerzaken (NVVB).

In totaal bestelden 415 van 431 gemeenten in 2010 donorformulieren voor het gemeenteproject. In totaal werden dit jaar 643.800 donorformulieren verspreid naar gemeenten.

Campagne 'Nederland zegt Ja'

De divisie Communicatie & Donorvoorlichting is nauw betrokken bij de landelijke campagne 'Nederland zegt Ja'. De manager van de divisie is lid van het brandteam (ten behoeve van de strategische ontwikkeling van de campagne) en een communicatieadviseur is lid van het projectteam (ten behoeve van de uitvoering). Het publieksinformatiecentrum beantwoordt vragen over de campagne die binnenkomen. De activiteiten van het campagnebureau worden indien nodig en gewenst in afstemming met de landelijke campagne 'Nederland zegt Ja' uitgevoerd. Dit wordt per activiteit opnieuw bekeken. Ook in de ziekenhuizen is de campagne in 2010 verder uitgerold. Voor meer informatie hierover zie paragraaf 9.3, NTS-communicatie.

NTS-Donorvoorlichting is tevens verantwoordelijk voor de PR en de woordvoering rond alle activiteiten van deze campagne. In 2010 zijn daarom landelijke en regionale PR- en mediaplannen bedacht en uitgevoerd en zijn persberichten, webberichten en artikelen geschreven en gepubliceerd. Er is tevens bemiddeld voor interviews met wachtlijstpatiënten en getransplanteerden. Daarnaast zijn tientallen interviews gegeven door de medewerkers van NTS-Donorvoorlichting en talloze persvragen beantwoord. Het gaat om de volgende campagneactiviteiten:

- ★ Achttienjarigenaanschrijving;
- ★ DigiD;
- ★ Hyvesactie;
- ★ Spitsactie;
- ★ Postbus 51 roulement;
- ★ Donorweek met Nu.nl, Youtube en Donortruck;

- ★ Campagne in de ziekenhuizen;
- ★ Publicaties in landelijke bladen;
- ★ Radio-uitzending.

Hieronder een korte toelichting op enkele activiteiten.

★ Donorweek

Van 18 tot en met 23 oktober 2010 heeft de landelijke Donorweek plaatsgevonden. Een groot en landelijk zichtbaar evenement met medewerking van NU.nl en Youtube dat 60.000 registraties opleverde. NTS-Donorvoorlichting heeft ervoor gekozen om een inhoudelijke component toe te voegen aan de landelijke, voornamelijk online activiteiten. Deze Donorroadshow bestond uit een Donortruck met een tentoonstelling en online registratiemogelijkheid, promotieteams, cabaret en muziek. Van maandag tot en met vrijdag is deze roadshow door het land getrokken. Hiermee bereikte NTS-Donorvoorlichting in vijf dagen een groot publiek. Er is tevens aansluiting gezocht bij gemeenten en ziekenhuizen. Ook daar vonden veel acties plaats.

★ Publicaties in landelijke bladen

De tijdschriften Flair, Margriet, Primo, Vriendin, Kinderen, Girlz en LINDA publiceerden artikelen over het onderwerp orgaandonatie- en transplantatie, met de Donorweek als actuele aanleiding. Bijna 90% van de binnengekomen registraties waren in die periode ja-registraties.

★ Radio-uitzending

Eind december waren radiospots over donorregistratie te horen tijdens de uitzending van de Top 2000 op radio 2. Gedurende die week zijn dagelijks speciaal ontwikkelde spots uitgezonden. Belangrijk doel was om ook de mensen die zich al geregistreerd hebben te bedanken voor hun registratie in het Donorregister. Tegelijk werden anderen opgeroepen om ook hun keuze vast te leggen in het Donorregister.

Jongeren en onderwijs

NTS-Donorvoorlichting werkte in de tweede helft van 2010 aan een meerjarenplan voor het programma 'Jongeren en onderwijs'. Door de bestaande voorlichtingsprogramma's beter op elkaar aan te laten sluiten wil NTS-Donorvoorlichting jongeren in de leeftijd tien tot twintig jaar nog beter informeren, zodat ze in staat zijn een weloverwogen keuze te maken en deze ook te registreren in het Donorregister.

De Docentennieuwsbrief is in 2010 verstuurd aan 2.150 docenten die de lespakketten voor het voortgezet onderwijs gebruiken.

Voorlichting basisscholen

Begin 2010 is het nieuwe digitale lesprogramma 'Donordenkers' voor de bovenbouw van basisscholen gelanceerd en verder ontwikkeld. De lesmodule is gemaakt in opdracht van NTS-Donorvoorlichting in nauwe samenwerking met Marion Siebelink die verbonden is aan het UMC Groningen. Zij doet promotieonderzoek naar kinderen en orgaandonatie. Het lesprogramma 'Donordenkers' heeft als internationale onderscheiding de Comenius EduMedia-medaille ontvangen voor de "zeer zorgvuldige en neutrale wijze waarop dit gevoelige onderwerp wordt behandeld" (citaat uit juryrapport). Eind 2010 zijn een huiswerkmodule en een klassikale quiz toegevoegd en is het aantal spelletjes in de lesmodule uitgebreid van drie naar zes. Met de toevoeging van een huiswerkmodule wil NTS-Donorvoorlichting stimuleren dat jongeren met hun ouders in gesprek gaan over orgaandonatie.

Voorlichting voortgezet onderwijs

In 2010 zijn de lespakketten intensief en breed onder de aandacht gebracht van docenten. Het aantal aanvragen voor lespakketten nam hierdoor flink toe. Voor deze lespakketten is een vergoeding verschuldigd. De lespakketten 'Donor in hart en nieren' en 'Donor of niet?' zijn bedoeld voor de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. De lesprogramma's zijn modulair opgebouwd. Van elk lespakket zijn er aparte

Tabel 9.1 Aantal lespakketten voortgezet onderwijs

Lespakket	aantal aanvragen voor havo/vwo	aantal aanvragen voor vmbo
Donor of niet? Lesprogramma Maatschappijleer	40	72
Donor in hart en nieren Lesprogramma Biologie	98	123

lesprogramma's voor het vmbo en voor havo/vwo.

Voorlichting middelbaar beroepsonderwijs

In 2010 is een lesmodule voor het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) ontwikkeld en is gestart met de digitalisering van dit lespakket. De lesmodule voor het mbo wordt in april 2011 gelanceerd in aansluiting op de achttienjarigenaanschrijving.

Campagne allochtonen en levensbeschouwing

De vraag 'Als u deze maand iemands leven kunt redden, zou u dat dan doen?' stond centraal in een lokale Rotterdamse campagne tijdens de Ramadan. NTS-Donorvoorlichting ontwikkelde speciaal voor deze campagne folders, banners en een video met uitleg over het standpunt van de islam. Deze zijn verspreid via Turkse en Marokkaanse organisaties in Rotterdam en op doelgroepsites (ramadan.nl, maghrebmagazine.nl, maghreb.nl en lokum.nl). De campagnematerialen zijn uitgevoerd in de stijl van de landelijke campagne 'Nederland zegt Ja'. Het aantal nieuwe registraties is zeer gering.

NTS-Donorvoorlichting heeft in 2010 met diverse partijen gesprekken gevoerd om te kijken hoe hier de komende jaren eventueel een vervolg aan kan worden gegeven. Op basis daarvan is besloten om het onderdeel 'levensbeschouwing' te integreren in de campagne voor nieuw-ingezetenen, met de nadruk op nieuw-Nederlanderschap in plaats van (alleen) het geloof.

Draagvlakonderzoek orgaandonatie

Het draagvlakonderzoek orgaandonatie is een algemeen onderzoek naar kennis, houding en gedrag van de Nederlandse bevolking ten opzicht van orgaan- en weefseldonatie en donorregistratie. Het tweejaarlijkse onderzoek is een initiatief van het ministerie van VWS. Door het onderzoek elke twee jaar te laten uitvoeren, kan een degelijke vergelijking gemaakt worden. Het eerste onderzoek is uitgevoerd in 2009. In september 2010 is een kleine tussenmeting gedaan die als voortgangsindicator gebruikt kan worden bij het draagvlakonderzoek Orgaandonatie uit 2009. De resultaten waren vergelijkbaar met de bevindingen uit het eerder onderzoek in 2009.

9.3 NTS-communicatie

Extranet

De bouw van een volledig nieuwe membersite voor professionals is in 2010 aanbesteed en grotendeels afgerond. De lancering van de site is voorzien in het eerste helft van 2011. Het toegepaste content management systeem zorgt er voor dat de website beter te onderhouden is. Ook is de beveiliging verbeterd.

Transparant

De Transparant, het relatiemagazine van de NTS, is in 2010 opnieuw vormgegeven en er is een katern NTS-Donorvoorlichting toegevoegd. Tot 1 januari 2010 werd vanuit NIGZ-Donorvoorlichting namelijk

de nieuwsbrief DV-communicatief door verstuurd. Met deze katern worden de lezers op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen rondom donorvoorlichting in het algemeen en de activiteiten van NTS-Donorvoorlichting.

De Transparant wordt gemaakt door de NTS en krijgt en haalt hiervoor input van de medische professionals in het transplantatie- en donatieveld. Het magazine wordt verstuurd aan de medische professionals in de ziekenhuizen die te maken hebben met orgaan- en weefseldonatie, de vrijwilligers van de NTS-Donorvoorlichting, de veldpartijen, het ministerie van VWS en alle overige relaties van de NTS. De Transparant is in 2010 driemaal verschenen in een oplage van 2.700 stuks.

Landelijke campagne in de ziekenhuizen

In 2010 is verder gegaan met de aansluiting van de ziekenhuizen op de campagne 'Nederland zegt Ja'. De werkgroep, die in 2009 was opgericht om specifiek ziekenhuismateriaal te ontwikkelen, is in 2010 tweemaal bij elkaar geweest om een plan te maken voor een subsidieaanvraag. Het project waar de subsidie voor wordt aangevraagd bestaat uit twee delen: één deel wordt centraal ontwikkeld onder leiding en directe aansturing van de NTS; het andere deel wordt via regionale subsidies over het land verdeeld. In verband met een algemene subsidiestop bij VWS kon pas aan het einde van 2010 gevraagd worden om regionaal communicatieplan te maken waarin beschreven staat hoe de subsidie in de regio ingezet zal worden. Dit wordt in 2011 verder uitgewerkt.

Tijdens de landelijke Donorweek in oktober 2010 is ongeveer tweederde van alle ziekenhuizen actief geweest om de campagne 'Nederland zegt Ja' in hun eigen ziekenhuis onder bezoekers en de medewerkers uit te dragen. De NTS heeft materiaal ontwikkeld die de ziekenhuizen bij de uitrol van de campagne kunnen gebruiken.

Vragenregistratie

In 2010 zijn in totaal 394 vragen en opmerkingen geregistreerd. Het gaat hierbij om vragen afkomstig van zorgprofessionals, vragen over de NTS-werkzaamheden en over het NTS-beleid gericht op het werkveld. De vragen en bijbehorende antwoorden worden vastgelegd in een database. Vragen die regelmatig terugkomen, worden samen met het antwoord opgenomen in de (medische) vraagbaak die via de NTS-website te raadplegen is (www.transplantatiestichting.nl).

Sinds januari 2010 worden ook alle vragen over donatie en transplantatie vanuit het publiek door de NTS behandeld door het Publieksinformatiecentrum. Tot 2010 ging het grootste deel van de publieksvragen rechtstreeks naar NIGZ-Donorvoorlichting (zie paragraaf 9.1 Publieksinformatiecentrum).

9.4 Beleidsaangelegenheden

Persoverleg

De (pers)woordvoerders van betrokken partijen in het veld van orgaan- en weefseldonatie wisselen tijdens het reguliere persoverleg ervaringen uit en stellen elkaar op de hoogte van mogelijke komende publiciteitsmomenten en perscontacten. Het persoverleg vond in 2010 zeven keer plaats. Deelnemers aan het persoverleg zijn NTS-Donorvoorlichting en CIBG/Donorregister, VWS, Nierstichting en STNu!

Perscontacten

In 2010 is er intensief contact geweest met de pers. De pers heeft de NTS regelmatig benaderd voor reacties op actuele of controversiële aangelegenheden, voor (jaar)cijfers en voor achtergrondinformatie. Steeds vaker wordt de NTS gevraagd om betrokkenheid bij of medewerking aan grotere televisieproducties. Er zijn veel vragen en interviewverzoeken gedaan en ook is actief gezocht naar mogelijkheden om het onderwerp orgaan- en weefseldonatie onder het voetlicht te brengen. Dit is gedaan door het leggen van persoonlijke contacten en het publiceren van verschillende persberichten en kant en klare interviews

met betrokken patiënten en nabestaanden. Dit heeft geleid tot vele indringende publicaties en nieuwsverhalen die vaak zeer prominent door de media zijn gebracht. In 2010 is gestart met de invulling van de regierol in de afstemming van woordvoering.

Relatienetwerk

NTS-Donorvoorlichting is in 2010 gestart met de opbouw van een eigen relatienetwerk om te kunnen voldoen aan verzoeken van de media voor interviews met patiënten op de wachtlijst, getransplanteerden en nabestaanden. Ook is hiervoor intensief samengewerkt met gezondheidsfondsen, patiëntenverenigingen en de transplantatiecentra. De inspanningen hebben geleid tot vele publicaties in dagbladen, week- en maandbladen zowel landelijk als regionaal en lokaal.

10

Financieel overzicht

Beknopte balans en rekening van baten en lasten van de Nederlandse Transplantatie Stichting

BALANS

Activa (x € 1.000,--)	31-12-2010		31-12-2009
Vaste activa	223		168
Vorderingen	4.917		4.551
Liquide middelen	2.492		3.070
	7.632		7.789
Passiva (x € 1.000,--)			
Bestemmingsreserves	1.112		1.105
Reserve aanvaarbare kosten	-232		583
Egalisatiereserve subsidies	488		203
Voorzieningen	608		146
Schulden op korte termijn	5.656		5.752
	7.632		7.789

62

REKENING VAN BATEN EN LASTEN	Realisatie	Begroting	Realisatie
Baten (x € 1.000,--)	2010	2010	2009
Budget verzekeraars	21.049	19.064	17.922
Instellingssubsidie	5.162	5.220	3.666
Projectsubsidies	–	–	1.163
Renine	99	143	91
	26.310	24.427	22.842
Lasten (x € 1.000,--)			
Salarissen	9.328	9.494	8.369
Eurotransplant	752	712	727
Weefselbanken	3.467	4.041	2.976
Laboratoriumkosten	4.382	3.959	3.626
Transportkosten	1.799	1.538	1.628
Uitnamekosten	2.226	2.148	3.541
Donorvoorlichting	970	1.277	–
Diverse overige kosten	4.194	2.307	2.096
	27.118	25.476	22.963
Resultaat	-808	-1.049	-121
	26.310	24.427	22.842

Toelichting bij het financieel overzicht:

De vorderingen betreffen nog te vorderen bedragen van verzekeraars en zorgverleners. De egalisatie-reservesubsidies betreft het saldo van overschotten op afrekeningen subsidies van het ministerie van VWS. Deze reserve is bestemd om toekomstige tekorten op de gesubsidieerde activiteiten op te vangen. In 2010 is de NTS gestart met activiteiten vanuit de nieuwe divisie Communicatie & Donorvoorlichting.

Bijlage 1: Nederlandse Transplantatie Stichting 2010

NTS bestuur

Op 31 december 2010 was het NTS-bestuur als volgt samengesteld:

Ing. J.W. Bavinck
Dhr. P.P.A. Beerkens

Drs. M.A. Bos
Prof. dr. F.H.J. Claas
Mr. L.G. van Dijke
Mr. R.J. Elzinga (penningmeester)
Dr. R.M.M.A. Nuijts
Prof. dr. R.J. Ploeg
Prof. dr. W. Weimar (voorzitter)

Patiëntenvertegenwoordiging
Nierstichting Nederland, Bussum (tot 1 augustus 2010
directeur)
Gezondheidsraad, Den Haag
Leids Universitair Medisch Centrum, Leiden
Patiëntenvertegenwoordiging

Maastricht UMC
Universitair Medisch Centrum Groningen
Erasmus MC, Rotterdam

64

Medewerkers NTS

Directie

B. Haase-Kromwijk (directeur)

Divisie Orgaancentrum

M. van den Bosch (manager), M. Broxterman, K. van Es, K. van Goethem (tot 25 juni 2010), H. Grincell-de Monyé (vanaf 1 maart 2010), M. Heemskerk, A. Hemke, L. van Ingen Schenau (vanaf 1 februari 2010), J. Konijn-Janssen, H. Katerberg (vanaf 15 april 2010), H. van Leiden, C. Ligtenberg (vanaf 1 augustus 2010), A. Lim (tot 13 maart 2010), N. Kootker, K. Ooms-de Vries, A. Ramlochan Tewarie-Ramsa-ransing (vanaf 16 november 2010), M. Schreinemachers (tot 1 juli 2010), S. Vogelaar, D. Verdel (vanaf 1 maart 2010)

Flexmedewerkers Orgaancentrum: A. van Baar (vanaf 16 juni 2010), M. van Gendt (vanaf 1 maart 2010 tot 31 augustus 2010), S. Kouwenberg (vanaf 1 maart 2010), M. Lowik (vanaf 1 maart 2010), M. van Luijk (16 maart 2010 tot 1 januari 2011), J. Meeuwis (vanaf 16 maart 2010), M. Moojen (vanaf 1 maart 2010), M. Nijenhuis (vanaf 1 april 2010), M. Reijgersberg (vanaf 1 maart 2010), L. Romijn (vanaf 1 maart 2010), I. Scheurs (vanaf 1 maart 2010), P. van Schie (vanaf 1 november 2010), L. Verbruggen (vanaf 16 maart 2010), D. Wellenstein (vanaf 16 maart 2010), M. de Wolf (vanaf 1 maart 2010)

Divisie Donorwerving

A. Janssens (manager), N. Costeris, J. Engel, J. de Graauw, N. Jansen, M. van Maasdam, H. Rodenburg-van Dieten, A. Spreij

Divisie Communicatie & Donorvoorlichting

M. van Dijk (interim-manager vanaf 1 januari 2010 tot 1 maart 2010), J. Reiger (manager vanaf 1 maart 2010), Michèle van Beek, B. Diepstraten-Goddijn, E. van Hees (vanaf 1 januari 2010), P. Jonkman (vanaf 16 februari 2010), A. Oppelaar, M. Puts (vanaf 1 juni 2010), S. Scheuermann, J. van Trierum (vanaf 1 februari 2010)

Staf

F. Kajim (manager vanaf 1 december 2010), R. Boog, A. Eijkenaar (tot 1 januari 2011), E. Lucio, J. Warmerdam, M. van Bovene (vanaf 1 augustus 2010)

Daarnaast heeft de NTS een aantal FTE beschikbaar binnen de ondersteunende afdelingen personeel & organisatie, financiële administratie en ict, die ook voor Eurotransplant en de Stichting NBF-BIS inzetbaar zijn. Op 1 januari 2010 waren er 34 medewerkers in dienst bij de NTS en op 31 december 2010 waren dit er 57.

Bijlage 2: Transplantatie- en donatieveld in 2010

66

Niertransplantatiecentra		
Code	Centrum	Transplantatieteam
AW	Academisch Medisch Centrum, Amsterdam	R. Balm, F. Bemelman, R. ten Berge, J. Davin, K. van Donselaar, T. van Gulik, M. Idu, M. Koelemaij, C. Kox, D. Legemate, J. Wilde
AV	VU medisch centrum, Amsterdam	A. Hoksbergen, F. van Ittersum, S. Nurmohamed, W. Wisselink
GR	Universitair Medisch Centrum Groningen, Groningen	J. Homan van der Heide, H. Hofker, C. Krikke, R. Meijer-Vogt, R. Ploeg, V. Nieuwenhuijs, A. Roelofs, J. Sanders, M. Seelen, W. van Son
LB	Leids Universitair Medisch Centrum, Leiden	Z. Aydin, A. Baranski, P. van der Boog, H. Bouwsma, A. Braat, J. Dubbeld, J. de Fijter, A. Gaasbeek, E. de Koning, A. Rabelink, M. Reinders, J. Ringers, J. Rotmans, A. Schaapherder, A. de Vries
MS	Academisch Ziekenhuis Maastricht, Maastricht	M. Christiaans, J. Dackus, J. Daemen, E. van Duijnhoven, M. Gelens, E. van Heurn, N. Peppelenbosch, G. Schurink, J. Tordoir, P. Ulrichts
NY	Universitair MC St. Radboud, Nijmegen	F. d'Ancona, L. Hilbrands, A. Hoitsma, J. van der Vliet
RD	Erasmus MC, Rotterdam	M. van Agteren, S. Berger, F. Dor, T. van Gelder, D. Hesselink, M. Kho, I. Noorlander, J. Roodnat, T. Rowshani, T. Terkivatan, T. Tran, W. Weimar, J. van de Wetering, J. IJzermans
RS	Erasmus MC – Sophia, Rotterdam	K. Cransberg, J. van den Hoek, G. Madern
UT	Universitair Medisch Centrum Utrecht, Utrecht	P. Berger, F. Moll, F. van Reekum, R. Toorop, P. Vos, A. van Zuilen
UW	Wilhelmina Kinderziekenhuis, Utrecht	P. Berger, M. Lilien, M. Oosterveld, R. Toorop

Harttransplantatiecentra		
Code	Centrum	Transplantatieteam
GR	Universitair Medisch Centrum Groningen, Groningen	M. van den Berg, S. van den Broek, J. Brügemann, Y. Douglas, Y. Drijver, T. Ebels, M. Erasmus, P. van Geel, I. den Hamer, J. Hartman, I. van de Horst, T. Klinkenberg, M. Mariani, E. Natour, A. Voors, T. Waterbolk, C. van de Wauwer
RD	Erasmus MC, Rotterdam	A. Balk, A. Bogers, J. Bekkers, G. Bol Raap, K. Caliskan, P. de Jong, A. Kappetein, Ch. Kik, F. Oei, A. Maat
UT	Universitair Medisch Centrum Utrecht, Utrecht	E. van Aarnhem, M. Buijsrogge, F. Evens, L. van Herwerden, N. de Jonge, J. Kirkels, C. Klöpping, J. Kluin, J. Lahpor, R. Meijer, H. Nathoe, F. Ramjankhan

Longtransplantatiecentra

Code	Centrum	Transplantatieteam
GR	Universitair Medisch Centrum Groningen, Groningen	W. van der Bij, M. Erasmus, G. Nossent, B. Rottier, E. Verschuuren
RD	Erasmus MC, Rotterdam	J. Bekkers, B. van den Blink, A. Bogers, G. Bol Raap, P. van Hal, R. Hoek, P. de Jong, A. Kappetein, Ch. Kik, A. Maat, J. den Ouden, J. van Saase, J. van Weezel
UT	Universitair Medisch Centrum Utrecht, Utrecht	E. van Aarnhem, S. Braithwaith, M. Buijsrogge, P. van Doesburg, F. Evens, E. van de Graaf, J. Grutters, L. van Herwerden, D. van Kessel, J. Klarenbosch, J. Kluin, J. Kwakkel-van Erp, J. Lahpor, H. Luijk, R. Meijer, F. Ramjankhan, M. Wessels, T. Westra

Levertransplantatiecentra

Code	Centrum	Transplantatieteam
GR	Universitair Medisch Centrum Groningen, Groningen	M. Albers, A. van den Berg, M. de Boer, F. Bodewes, E. Haagsma, H. Hendriks, K. de Jong, P. Peeters, R. Porte, M. Rodgers, R. Scheenstra, P. van Rheenen, E. Rings, E. Sieders, H. Verkade
LB	Leids Universitair Medisch Centrum, Leiden	A. Baranski, E. Braat, M. Coenraad, J. Dubbeld, B. van Hoek, J. Ringers, A. Schaapherder, R. Veenendaal
RD	Erasmus MC, Rotterdam	F. Dor, H. Janssen, J. de Jonge, G. Kazemier, R. de Knecht, R. de Man, H. Metselaar, W. Polak, J. Schouten, T. Terkivatan, P. Taimr, H. Tilanus, T. Tran, J. IJzermans

67

Pancreastransplantatiecentra

Code	Centrum	Transplantatieteam
GR	Universitair Medisch Centrum Groningen, Groningen	H. Hofker, J. Homan van der Heide, C. Krikke, V. Nieuwenhuijs, R. Ploeg, J. Sanders, M. Seelen, W. van Son
LB	Leids Universitair Medisch Centrum, Leiden	Z. Aydin, A. Baranski, P. van der Boog, H. Bouwsma, A. Braat, J. Dubbeld, J. de Fijter, A. Gaasbeek, E. de Koning, A. Rabelink, M. Reinders, J. Ringers, J. Rotmans, A. Schaapherder, A. de Vries

Eilandjestransplantatiecentrum

Code	Centrum	Transplantatieteam
LB	Leids Universitair Medisch Centrum, Leiden	A. Baranski, P. van der Boog, A. Braat, J. Dubbeld, M. Engelse, H. de Fijter, A. Gaasbeek, E. de Koning, A. Rabelink, M. Reinders, J. Ringers, J. Rotmans, A. Schaapherder, A. de Vries

Dunnedarmtransplantatiecentrum

Code	Centrum	Transplantatieteam
GR	Universitair Medisch Centrum Groningen, Groningen	M. Albers, B. Doorn, H. van Dullemen, G. Dijkstra, H. Hofker, J. Hulscher, A. Karrenbeld, C. Krikke, N. Meessen, V. Nieuwenhuijs, R. Ploeg, P. van Rheenen, R. Porte, E. Rings

Weefseltyperingslaboratoria

Code	Centrum	Hoofd
ETRL	Eurotransplant Referentie Laboratorium, Leiden	F. Claas, I. Doxiadis
AW	Sanquin, Afdeling Immunogenetica (HLA diagnostiek), Amsterdam	N. Lardy
GR	Laboratorium voor transplantatie-immunologie, Groningen	L. Bungener, B. Hepkema, A. Lambeck, S. Lems, C. Roozendaal
LB	Leids Universitair Medisch Centrum, Afdeling Immuno hematologie en Bloedtransfusie, Leiden	F. Claas, D. Roelen
MS	Academisch Ziekenhuis, Laboratorium weefseltypering, Maastricht	M. Tilanus (hoofd), C. Voorter
NY	Laboratorium voor Medische Immunologie, Afdeling voor Laboratoriumgeneeskunde, UMC St Radboud, Nijmegen	W. Allebes, I. Joosten, A. van der Meer
UT	Universitair Medisch Centrum Utrecht, HLA-laboratorium, afdeling medische immunologie, Utrecht	H. Otten, E. Spierings

Weefselbanken

	Hoofd
Netherlands Bone bank Foundation (NBF), Leiden	A. Bokhorst, P. van Grevenstein
Hartkleppenbank, Erasmus MC, Rotterdam	A. van den Bogaardt, A. Bogers
Euro Tissue Bank, Beverwijk - Divisie Corneabank, Amsterdam - Divisie Euro Skin Bank, Beverwijk - Divisie Euro Tissue Procurement	W. Bodha E. Pels G. Kropman P. v.d. Bie
Amnitrans Eyebank, Rotterdam	G. Melles, J. van der Wees

Eurotransplant

Directie: A. Oosterlee, A. Rahmel

NBF-BIS

Raad van Bestuur: P. van Grevenstein (voorzitter Raad van Bestuur) en A. Bokhorst (lid Raad van Bestuur en Medisch Directeur)

Regionale teamleiders in 2010 per 31 december 2010

Regio Amsterdam	F. Ultee
Regio Leiden	J. Dubbeld
Regio Utrecht	P. Batavier, M. Mosselman
Regio Rotterdam	H. Hagens
Regio Groningen	D. Nijkamp
Regio Nijmegen	W. Hordijk
Regio Maastricht	W. de Jongh

Transplantatiecoördinatoren in 2010 per 31 december 2010

Regio Amsterdam	R. Klaassen, F. Ultee
Regio Leiden	M. Huijgen, E. van Straalen, C. Vrijenhoek
Regio Utrecht	P. Batavier, R. Pietersen, M. Sperber
Regio Rotterdam	M. Bakker, H. Hagens
Regio Groningen	C. Brugman, E. Buiters, S. Fopma, E. Schoonhoven
Regio Nijmegen	P. Dirkes, F. Hendrix, L. van den Hof, W. Hordijk, B. Muijters
Regio Maastricht	M. Homberg, P. Hoogland, W. de Jongh, A. Smeets, M. Snoeijs, M. Willems, T. Wind

Donatiefunctionarissen in 2010 per 31 december 2010

Regio Amsterdam	P. van den Ban, A. van den Berg, E. Lassing, E. Scheutjens, D. Slobben, I. Storm, J. Teutelink, L. Visser, F. Weel
Regio Leiden	Y. Anthonio-Rog, J. Blok, L. Fladderak, L. de Graaff, M. Huijzer, C. de Knecht, M. Lammers, C. Nogarede, B. Tecklenburg, A. Vork, E. Vorstius Kruijff, M. van der Wal
Regio Utrecht	N. de Bouter, M. Fuijkschot, K. van de Heuvel, M. Mosselman, A. de Wit
Regio Rotterdam	J. Bisschop, Th. Boere, A. Bovens, G. de Bruine, R. Corstiaensen, H. van Dijk, K. van Druten, N. Haverkamp, S. Heidstra, M. Hofman, F. Huisman, K. Kramer, J.C. van Leeuwen, J. Lavooy, C. Noordzij, P. den Ouden, G. Poldermans, C. Seebregts, M. Sieber, C. van der Velden, M. van Venrooij, M. Vermaat, M. Voskamp
Regio Groningen	B. Bonnema, A. Broeks, Th. van Dieren, S. Durks, F. Hajee, L. Heppenhuis, P. Idserda, A. Kühne, G. van Luterveld, E. Schaap, R. Schimmel, M. Siebelink, A. Sprangers, G. Steijaert, V. Terwisscha van Scheltinga, S. Tijsen, L. Visser, M. Wessel
Regio Nijmegen	I. Asschert, T. van Beek, W. de Beer, L. Bolt, L. van Dalen, J. van Dongen, S. van Doorn, E. Koch, A. Kox, A. Lach, M. Lemmens, N. Teunissen, P. Trompet, J. Veen, M. Waanders, Th. Wasmus, P. Wetemans, P. Wijkhuizen, I. Zijm, H. van Zon
Regio Maastricht	W. Hoppers, P. Jacobs, M. Lenssen-Kouters, M. Willems, R. Winkens

Bijlage 3

Publicaties en voordrachten 2010

Publicaties:

de Groot YJ, Jansen NE, Bakker J, Kuiper MA, Aerdts S, Maas AI, Wijdicks EF, van Leiden HA, Hoitsma AJ, Kremer BH, Kompanje EJO

Imminent brain death: point of departure for potential heart-beating organ donor recognition

Intensive Care Med 36: 1488-1494 (2010)

Jansen NE, van Leiden HA, Haase-Kromwijk BJJM, Hoitsma AJ

Organ donation performance in the Netherlands 2005-2008; medical record review in 64 hospitals

Nephrol Dial Transplant 25: 1992-1997 (2010)

70

de Klerk M, van der Deijl WM, Witvliet MD, Haase-Kromwijk BJJM, Claas FHJ, Weimar W

The optimal chain length for kidney paired exchanges: an analysis of the Dutch program

Transplant Int 23: 1120-25 (2010)

de Klerk M, Zuidema WC, IJzermans JNM, Weimar W

On chain lengths, domino-paired and unbalanced altruistic kidney donations

Cecka JM, Terasaki PI (Eds) Clinical Transplants 2009, 247-252, Terasaki Foundation Laboratory, Los Angeles, California 90064 (ISBN 1-880318-18-0)

van Leiden HA, Jansen NE, Haase-Kromwijk BJ, Hoitsma AJ

Higher refusal rates for organ donation among older potential donors in the Netherlands: impact of the Donor Register and relatives

Transplantation 90: 677-682 (2010)

Snoeijs MG, Winkens B, Heemskerk MB, Hoitsma AJ, Christiaans MH, Buurman WA, van Heurn LW

Kidney transplantation from donors after cardiac death: a 25-year experience

Transplantation 90: 1106-1112 (2010)

van de Wetering J, Roodnat JJ, Hemke AC, Hoitsma AJ, Weimar W

Patient survival after the diagnosis of cancer in renal transplant recipients: a nested case control study

Transplantation 90: 1542-46 (2010)

Voordrachten (inter-)nationale congressen

Dominquez-Gil B, Haase B

Current situation of non heart beating donation and transplantation in member states of the Council of Europe

2nd Elpat Congress, Organ Transplantation: Ethical, Legal and Psychological Aspects – Expanding the European Platform, 17-20 april 2010, Rotterdam

de Graauw JA, Baranski AG, Hofker HS, Gobee OP, Ringers J, Ploeg RJ, Haase-Kromwijk BJJM
Improving quality and performance: the presentation of an E-learning module to train Dutch surgeons in organ procurement

22nd ETCO Meeting, 24-26 September 2010, Cardiff, Engeland

Heemskerk MBA, Hemke AC, de Jonge N, Balk AHMM, Brügemann J, Haase-Kromwijk BJJM
Extended donor criteria did not change heart transplantation outcome in the Netherlands
 Bootcongres Nederlandse Transplantatie Vereniging, 24 en 25 maart 2010, Rotterdam

Hemke AC, Heemskerk MBA, Haase-Kromwijk BJJM, Hoitsma AJ
Large percentage of kidney dialysis patients not on transplant waiting list in the Netherlands
 Bootcongres Nederlandse Transplantatie Vereniging, 24 en 25 maart 2010, Rotterdam

Jansen NE, van Leiden HA, Haase-Kromwijk BJJM, Hoitsma AJ
Preliminary results of a Dutch study on the decision-making process of families requested to donate

22nd ETCO Meeting, 24-26 September 2010, Cardiff, Engeland
 Abstract gepubliceerd in: Organs, tissues and cells 13: 202 (2010)

de Klerk M, Zuidema W, Laging M, Middel S, Luchtenburg AE, IJzermans JNM, Weimar W
Unbalanced paired donation: a strategy to enlarge kidney exchange programs
 Bootcongres Nederlandse Transplantatie Vereniging, 24 en 25 maart 2010, Rotterdam

71

de Klerk M, Middel S, Zuidema W, IJzermans JNM, Weimar W
Unbalanced kidney paired exchange
 2nd Elpat Congress, Organ Transplantation: Ethical, Legal and Psychological Aspects – Expanding the European Platform, 17-20 april 2010, Rotterdam

de Klerk M
The National Living Donor Exchange Program in The Netherlands
 23th International Congress of The Transplantation Society, 15-19 augustus 2010, Vancouver, Canada (invitation)

Posterpresentaties:

de Graauw JA, Baranski AG, Hofker HS, Gobee OP, Ringers J, Ploeg RJ, Haase-Kromwijk BJJM
Improving quality and performance: the presentation of an E-learning module to train Dutch surgeons in organ procurement
 22nd ETCO Meeting, 24-26 September 2010, Cardiff, Engeland

Heemskerk MBA, Hemke AC, de Jonge N, Balk AHMM, Brügemann J, Haase-Kromwijk BJJM
Extended donor criteria do not affect heart transplantation outcome
 23th International Congress of The Transplantation Society, 15-19 augustus 2010, Vancouver, Canada

Jansen NE, van Leiden HA, Haase-Kromwijk BJJM, Kranenburg L, van der Meer N, Speelberg B, Meinders A-J, Hoitsma AJ
Requesting families of potential donors in the ICU: preliminary results
 2nd Elpat Congress, Organ Transplantation: Ethical, Legal and Psychological Aspects – Expanding the European Platform, 17-20 April 2010, Rotterdam

Bijlage 4: Raadplegingen, gemelde en geëffectueerde orgaan- en weefseldonoren per ziekenhuis

Digitale raadplegingen in het kader van het project Internet raadplegen van het Donorregister zijn buiten beschouwing gelaten. Gestarte orgaandonatieprocedures betreft procedures waarbij de transplantatie-coördinator is benaderd. Gemelde donoren zijn overledenen die zijn aangemeld bij het Orgaancentrum en Eurotransplant. Geëffectueerde donoren betreft bij orgaandonoren donoren van wie minimaal één orgaan is getransplanteerd en bij weefseldonoren donoren van wie minimaal één orgaan is uitgenomen met als doel transplantatie. Gemelde en geëffectueerde orgaandonoren zijn tevens verder uitgesplitst in heartbeating en non-heartbeating donoren.

72

Regio Leiden - 2010							
	Raadplegingen van het Donorregister	Hits (aantal geregistreerden in het Donorregister)	Gestarte orgaandonatieprocedures	Orgaan donormeldingen	Geëffectueerde orgaandonoren	Weefseldonor meldingen	Geëffectueerde weefseldonoren
Breda Amphia Ziekenhuis	203	95	13	12	10	65	50
Den Haag Stichting Bronovo-Nebo, Ziekenhuis Bronovo	26	16	0	0	0	12	10
Den Haag HagaZiekenhuis, locatie Juliana Kinderziekenhuis/locatie Sportlaan (RKZ)	2	1	0	0	0	0	0
Den Haag HagaZiekenhuis, locatie Leyweg (Leyenburg)	136	51	3	3	3	41	33
Den Haag en Leidschendam Medisch Centrum Haaglanden, locaties Westeinde en Antoniushove	251	99	7	7	6	49	40
Gouda Groene Hart Ziekenhuis	91	44	4	2	1	22	17
Haarlem Kennemer Gasthuis	88	36	3	3	1	36	28
Hoofddorp/Heemstede Spaarne Ziekenhuis	75	31	0	0	0	22	17
Leiden Diaconessenhuis	15	5	0	0	0	6	4
Leiden Leids Universitair Medisch Centrum	164	59	9	9	7	45	38
Leiderdorp/Alphen a/d Rijn Rijnland ziekenhuis	18	12	0	0	0	7	4
Woerden Zuwe Hofpoort Ziekenhuis	7	1	0	0	0	4	4
Zoetermeer 't Lange Land Ziekenhuis	47	27	0	0	0	16	13
Subtotaal regio Leiden	1123	477	39	36	28	325	258

exclusief 12 gemelde en 6 geëffectueerde weefseldonoren uit de regio, meestal gemeld door (verpleeg)huisartsen

Regio Leiden - 2010

73

	Gemelde heart-beating donoren	Geëffectueerde heart-beating donoren	Gemelde non-heart-beating donoren	Geëffectueerde non-heartbeating donoren
Breda Amphia Ziekenhuis	10	10	2	0
Den Haag Stichting Bronovo-Nebo, Ziekenhuis Bronovo	0	0	0	0
Den Haag HagaZiekenhuis, locatie Juliana Kinderziekenhuis/locatie Sportlaan (RKZ)	0	0	0	0
Den Haag HagaZiekenhuis, locatie Leyweg (Leyenburg)	2	2	1	1
Den Haag en Leidschendam Medisch Centrum Haaglanden, locaties Westeinde en Antoniusshove	3	2	4	4
Gouda Groene Hart Ziekenhuis	0	0	2	1
Haarlem Kennemer Gasthuis	0	0	3	1
Hoofddorp/Heemstede Spaarne Ziekenhuis	0	0	0	0
Leiden Diaconessenhuis	0	0	0	0
Leiden Leids Universitair Medisch Centrum	6	6	3	1
Leiderdorp/Alphen a/d Rijn Rijnland ziekenhuis	0	0	0	0
Woerden Zuwe Hofpoort Ziekenhuis	0	0	0	0
Zoetermeer 't Lange Land Ziekenhuis	0	0	0	0
Subtotaal regio Leiden	21	20	15	8

Regio Nijmegen - 2010

	Raadplegingen van het Donorregister	Hits (aantal geregistreerden in het Donorregister)	Gestarte orgaan-donatieprocedures	Orgaan donormeldingen	Geëffectueerde orgaandonoren	Weefseldonor meldingen	Geëffectueerde weefseldonoren
Apeldoorn Gelre Ziekenhuizen, Locatie Lukas	83	26	1	1	1	17	9
Arnhem Alysis Zorggroep, Locatie Rijnstate	135	60	3	3	3	38	29
Boxmeer Maasziekenhuis	15	6	0	0	0	5	3
Den Bosch Jeroen Bosch Ziekenhuis	143	61	5	5	4	35	23
Deurne Elkerliek ziekenhuis, locatie Deurne	0	0	0	0	0	0	0
Doetinchem Slingeland Ziekenhuis	72	31	0	0	0	24	21
Ede Ziekenhuis Gelderse Vallei, locatie Ede*	89	35	1	1	1	23	18
Eindhoven Catharina-ziekenhuis	120	51	6	6	4	44	33
Eindhoven Máxima Medisch Centrum, locatie Eindhoven	3	0	1	1	1	1	0
Geldrop St. Anna Ziekenhuis	70	28	0	0	0	16	12
Groesbeek Medisch Centrum Dekkerswald	14	4	0	0	0	1	1
Helmond Elkerliek ziekenhuis, locatie Helmond	87	41	1	1	1	37	32
Nijmegen Canisius-Wilhelmina ziekenhuis	71	32	1	1	1	22	20
Nijmegen Universitair Medisch Centrum St. Radboud	150	63	22	21	20	33	28
Oss/Veghel Ziekenhuis Bernhoven	82	33	0	0	0	14	13
Tilburg Sint Elisabeth Ziekenhuis	167	69	14	14	10	38	28
Tilburg TweeSteden ziekenhuis, locatie Tilburg	90	31	0	0	0	17	13
Veldhoven Máxima Medisch Centrum, locatie Veldhoven	92	44	2	2	2	31	25
Velp Alysis Zorggroep, locatie Ziekenhuis Velp	0	0	0	0	0	0	0
Venlo en Venray VieCuri Medisch Centrum voor Noord-Limburg	63	28	3	2	2	25	14
Waalwijk TweeSteden ziekenhuis, locatie Waalwijk	3	2	0	0	0	2	2
Weert Sint Jans Gasthuis	5	1	0	0	0	1	1
Winterswijk Streekziekenhuis Koningin Beatrix	61	20	1	1	1	8	5
Zevenaar Alysis Zorggroep, locatie Zevenaar	21	12	0	0	0	12	8
Zutphen Gelre Ziekenhuizen, locatie Het Spitaal	63	28	0	0	0	13	13
Subtotaal regio Nijmegen	1699	706	61	59	51	457	351

* ziekenhuizen die deelnamen aan het project Internet raadplegen van het Donorregister exclusief 22 gemeente en 15 geëffectueerde weefseldonoren uit de regio, meestal gemeld door (verpleeg)huisartsen

Regio Nijmegen - 2010

	Gemelde heart-beating donoren	Geëffectueerde heart-beating donoren	Gemelde non-heart-beating donoren	Geëffectueerde non-heartbeating donoren
Apeldoorn Gelre Ziekenhuizen, Locatie Lukas	1	1	0	0
Arnhem Alysis Zorggroep, Locatie Rijnstate	2	2	1	1
Boxmeer Maasziekenhuis	0	0	0	0
Den Bosch Jeroen Bosch Ziekenhuis	3	3	2	1
Deurne Elkerliek ziekenhuis, locatie Deurne	0	0	0	0
Doetinchem Slingeland Ziekenhuis	0	0	0	0
Ede Ziekenhuis Gelderse Vallei, locatie Ede*	1	1	0	0
Eindhoven Catharina-ziekenhuis	4	4	2	0
Eindhoven Máxima Medisch Centrum, locatie Eindhoven	1	1	0	0
Geldrop St. Anna Ziekenhuis	0	0	0	0
Groesbeek Medisch Centrum Dekkerswald	0	0	0	0
Helmond Elkerliek ziekenhuis, locatie Helmond	1	1	0	0
Nijmegen Canisius-Wilhelmina ziekenhuis	1	1	0	0
Nijmegen Universitair Medisch Centrum St. Radboud	11	11	10	9
Oss/Veghel Ziekenhuis Bernhoven	0	0	0	0
Tilburg Sint Elisabeth Ziekenhuis	7	7	7	3
Tilburg TweeSteden ziekenhuis, locatie Tilburg	0	0	0	0
Veldhoven Máxima Medisch Centrum, locatie Veldhoven	2	2	0	0
Velp Alysis Zorggroep, locatie Ziekenhuis Velp	0	0	0	0
Venlo en Venray VieCuri Medisch Centrum voor Noord-Limburg	1	1	1	1
Waalwijk TweeSteden ziekenhuis, locatie Waalwijk	0	0	0	0
Weert Sint Jans Gasthuis	0	0	0	0
Winterswijk Streekziekenhuis Koningin Beatrix	1	1	0	0
Zevenaar Alysis Zorggroep, locatie Zevenaar	0	0	0	0
Zutphen Gelre Ziekenhuizen, locatie Het Spitaal	0	0	0	0
Subtotaal regio Nijmegen	36	36	23	15

Regio Utrecht - 2010

	Raadplegingen van het Donorregister	Hits (aantal geregistreerden in het Donorregister)	Gestarte orgaan-donatieprocedures	Orgaan donormeldingen	Geëffectueerde orgaandonoren	Weefseldonor meldingen	Geëffectueerde weefseldonoren
Amersfoort Meander MC	80	42	1	1	0	31	19
Gorinchem Rivas Beatrixziekenhuis	65	20	0	0	0	15	12
Nieuwegein St. Antonius Ziekenhuis, locatie Nieuwegein	164	71	5	4	3	41	32
Tiel Ziekenhuis Rivierenland	56	26	0	0	0	9	7
Utrecht Diakonessen Ziekenhuis, locatie Utrecht	64	20	0	0	0	10	4
Utrecht St. Antonius Ziekenhuis, locatie Utrecht (voorheen Mesos MC)	15	7	0	0	0	1	1
Utrecht Universitair Medisch Centrum, locatie AZU*	183	90	27	26	23	53	42
Utrecht Universitair Medisch Centrum, locatie WKZ	0	0	0	0	0	2	1
Zeist Diakonessenhuis, locatie Zeist	3	2	0	0	0	1	0
Subtotaal regio Utrecht	630	278	33	31	26	163	118

* Exclusief 12 gemeente en 7 geëffectueerde weefseldonoren uit de regio, meestal gemeld door (verpleeg)huisartsen

Regio Maastricht - 2010

	Raadplegingen van het Donorregister	Hits (aantal geregistreerden in het Donorregister)	Gestarte orgaan-donatieprocedures	Orgaan donormeldingen	Geëffectueerde orgaandonoren	Weefseldonor meldingen	Geëffectueerde weefseldonoren
Brunssum/Heerlen Atrium Medisch Centrum Parkstad	129	59	14	12	9	35	25
Maastricht Maastricht Universitair Medisch Centrum*	175	75	25	20	13	43	31
Roermond Laurentius Ziekenhuis	43	15	4	3	2	13	10
Sittard Orbis medisch en zorgconcern, Maastrichtziekenhuis	130	63	4	3	3	25	20
Subtotaal regio Maastricht	477	212	47	38	27	116	86

* ziekenhuizen die deelnamen aan het project Internet raadplegen van het Donorregister exclusief 7 gemeente en 6 geëffectueerde weefseldonoren uit de regio, meestal gemeld door (verpleeg)huisartsen

Regio Utrecht - 2010

	Gemelde heart-beating donoren	Geëffectueerde heart-beating donoren	Gemelde non-heart-beating donoren	Geëffectueerde non-heartbeating donoren
Amersfoort Meander MC	0	0	1	0
Gorinchem Rivas Beatrixziekenhuis	0	0	0	0
Nieuwegein St. Antonius Ziekenhuis, locatie Nieuwegein	1	1	3	2
Tiel Ziekenhuis Rivierenland	0	0	0	0
Utrecht Diakonessen Ziekenhuis, locatie Utrecht	0	0	0	0
Utrecht St. Antonius Ziekenhuis, locatie Utrecht (voorheen Mesos MC)	0	0	0	0
Utrecht Universitair Medisch Centrum, locatie AZU*	19	19	7	4
Utrecht Universitair Medisch Centrum, locatie WKZ	0	0	0	0
Zeist Diakonessenhuis, locatie Zeist	0	0	0	0
Subtotaal regio Utrecht	20	20	11	6

77

Regio Maastricht - 2010

	Gemelde heart-beating donoren	Geëffectueerde heart-beating donoren	Gemelde non-heart-beating donoren	Geëffectueerde non-heartbeating donoren
Brunssum/Heerlen Atrium Medisch Centrum Parkstad	4	4	8	5
Maastricht Maastricht Universitair Medisch Centrum*	7	7	13	6
Roermond Laurentius Ziekenhuis	0	0	3	2
Sittard Orbis medisch en zorgconcern, Maaslandziekenhuis	2	2	1	1
Subtotaal regio Maastricht	13	13	25	14

Regio Groningen - 2010

	Raadplegingen van het Donorregister	Hits (aantal geregistreerden in het Donorregister)	Gestarte orgaan-donatieprocedures	Orgaan donormeldingen	Geëffectueerde orgaandonoren	Weefseldonor meldingen	Geëffectueerde weefseldonoren
Almelo Ziekenhuisgroep Twente, locatie Twenteborg Ziekenhuis	76	27	0	0	0	20	13
Assen Wilhelmina Ziekenhuis	37	13	0	0	0	19	14
Delfzijl Delfzicht Ziekenhuis	7	3	0	0	0	3	1
Deventer Deventer Ziekenhuis	88	38	0	0	0	27	17
Dokkum Zorggroep Pasana, locatie Talma Sionsberg	1	1	0	0	0	0	0
Drachten Ziekenhuis Nij Smellinghe	32	12	1	1	1	9	9
Emmen Leveste, locatie Scheper Ziekenhuis	53	23	2	2	2	15	13
Enschede Medisch Spectrum Twente*	166	73	7	7	7	60	48
Groningen Martini Ziekenhuis	42	20	1	1	1	15	11
Groningen Universitair Medisch Centrum Groningen	187	75	12	12	11	54	43
Hardenberg en Coevorden Saxenburgh Groep	25	7	0	0	0	6	3
Harderwijk Ziekenhuis Sint Jansdal	33	13	0	0	0	5	5
Heerenveen Ziekenhuis De Tjongerschans	26	14	0	0	0	8	5
Hengelo Ziekenhuisgroep Twente, locatie Streekziekenhuis Midden-Twente	25	8	0	0	0	13	12
Hoogeveen Ziekenhuis Bethesda	11	8	0	0	0	2	1
Leeuwarden Medisch Centrum Leeuwarden*	113	46	0	0	0	28	22
Meppel Zorgcombinatie Noorderboog, locatie Diaconessenhuis Meppel	49	16	1	1	1	10	8
Sneek Antonius ziekenhuis	39	17	1	1	1	19	15
Stadskanaal Refaja Ziekenhuis	31	12	0	0	0	4	3
Winschoten Ommelander Ziekenhuis Groep	14	8	0	0	0	2	0
Zwolle Isala Klinieken	137	56	5	5	5	24	16
Subtotaal regio Groningen	1192	490	30	30	29	343	259

* ziekenhuizen die deelnamen aan het project Internet raadplegen van het Donorregister exclusief 12 gemeente en 7 geëffectueerde weefseldonoren uit de regio, meestal gemeld door (verpleeg)huisartsen

Regio Groningen - 2010

	Gemelde heart-beating donoren	Geëffectueerde heart-beating donoren	Gemelde non-heart-beating donoren	Geëffectueerde non-heartbeating donoren
Almelo Ziekenhuisgroep Twente, locatie Twenteborg Ziekenhuis	0	0	0	0
Assen Wilhelmina Ziekenhuis	0	0	0	0
Delfzijl Delfzicht Ziekenhuis	0	0	0	0
Deventer Deventer Ziekenhuis	0	0	0	0
Dokkum Zorggroep Pasana, locatie Talma Sionsberg	0	0	0	0
Drachten Ziekenhuis Nij Smellinghe	1	1	0	0
Emmen Leveste, locatie Scheper Ziekenhuis	1	1	1	1
Enschede Medisch Spectrum Twente*	5	5	2	2
Groningen Martini Ziekenhuis	1	1	0	0
Groningen Universitair Medisch Centrum Groningen	9	9	3	2
Hardenberg en Coevorden Saxenburgh Groep	0	0	0	0
Harderwijk Ziekenhuis Sint Jansdal	0	0	0	0
Heerenveen Ziekenhuis De Tjongerschans	0	0	0	0
Hengelo Ziekenhuisgroep Twente, locatie Streekziekenhuis Midden-Twente	0	0	0	0
Hoogeveen Ziekenhuis Bethesda	0	0	0	0
Leeuwarden Medisch Centrum Leeuwarden*	0	0	0	0
Meppel Zorgcombinatie Noorderboog, locatie Diaconessenhuis Meppel	1	1	0	0
Sneek Antonius ziekenhuis	1	1	0	0
Stadskanaal Refaja Ziekenhuis	0	0	0	0
Winschoten Ommelander Ziekenhuis Groep	0	0	0	0
Zwolle Isala Klinieken	5	5	0	0
Subtotaal regio Groningen	24	24	6	5

Regio Amsterdam - 2010

	Raadplegingen van het Donorregister	Hits (aantal geregistreerden in het Donorregister)	Gestarte orgaan-donatieprocedures	Orgaan donormeldingen	Geëffectueerde orgaandonoren	Weefseldonor meldingen	Geëffectueerde weefseldonoren
Alkmaar Medisch Centrum Alkmaar	150	70	9	8	7	42	31
Almere Flevoziekenhuis	35	23	1	1	1	14	11
Amstelveen Ziekenhuis Amstelland	12	6	0	0	0	3	2
Amsterdam Academisch Medisch Centrum, locatie AMC	128	54	18	16	13	38	29
Amsterdam Onze Lieve Vrouwe Gasthuis	111	35	2	2	2	30	25
Amsterdam Sint Lucas Andreas Ziekenhuis	25	13	0	0	0	9	5
Amsterdam VU medisch centrum	167	75	8	6	6	34	28
Amsterdam NKI - Antonie van Leeuwenhoek Ziekenhuis	3	2	0	0	0	2	2
Amsterdam BovenIJ Ziekenhuis	25	12	1	0	0	9	5
Amsterdam Slotervaartziekenhuis	20	8	0	0	0	5	3
Beverwijk Rode Kruis Ziekenhuis	62	23	0	0	0	20	14
Blaricum Tergooiziekenhuizen, locatie Blaricum	39	18	0	0	0	12	12
Den Helder Gemini Ziekenhuis	26	9	0	0	0	8	5
Hilversum Tergooiziekenhuizen, locatie Hilversum	23	8	0	0	0	10	6
Hoorn Westfriesgasthuis	58	33	1	1	1	21	16
Lelystad en Emmeloord IJsselmeerziekenhuizen	15	6	0	0	0	4	1
Purmerend Waterlandziekenhuis	19	12	0	0	0	5	4
Zaandam Zaans Medisch Centrum	30	14	0	0	0	11	9
Subtotaal regio Amsterdam	948	421	40	34	30	277	208

exclusief 16 gemelde en 9 geëffectueerde weefseldonoren uit de regio, meestal gemeld door (verpleeg)huisartsen

Regio Amsterdam - 2010

	Gemelde heart-beating donoren	Geëffectueerde heart-beating donoren	Gemelde non-heart-beating donoren	Geëffectueerde non-heartbeating donoren
Alkmaar Medisch Centrum Alkmaar	5	4	3	3
Almere Flevoziekenhuis	0	0	1	1
Amstelveen Ziekenhuis Amstelland	0	0	0	0
Amsterdam Academisch Medisch Centrum, locatie AMC	6	6	10	7
Amsterdam Onze Lieve Vrouwe Gasthuis	0	0	2	2
Amsterdam Sint Lucas Andreas Ziekenhuis	0	0	0	0
Amsterdam VU medisch centrum	3	3	3	3
Amsterdam NKI - Antonie van Leeuwenhoek Ziekenhuis	0	0	0	0
Amsterdam BovenIJ Ziekenhuis	0	0	0	0
Amsterdam Slotervaartziekenhuis	0	0	0	0
Beverwijk Rode Kruis Ziekenhuis	0	0	0	0
Blaricum Tergooiziekenhuizen, locatie Blaricum	0	0	0	0
Den Helder Gemini Ziekenhuis	0	0	0	0
Hilversum Tergooiziekenhuizen, locatie Hilversum	0	0	0	0
Hoorn Westfriesgasthuis	1	1	0	0
Lelystad en Emmeloord IJsselmeerziekenhuizen	0	0	0	0
Purmerend Waterlandziekenhuis	0	0	0	0
Zaandam Zaans Medisch Centrum	0	0	0	0
Subtotaal regio Amsterdam	15	14	19	16

Regio Rotterdam - 2010

	Raadplegingen van het Donorregister	Hits (aantal geregistreerden in het Donorregister)	Gestarte orgaan-donatieprocedures	Orgaan donormeldingen	Geëffectueerde orgaandonoren	Weefseldonor meldingen	Geëffectueerde weefseldonoren
Bergen op Zoom Ziekenhuis Lievensberg	36	24	1	1	0	21	13
Capelle a/d IJssel IJsselland Ziekenhuis	65	25	1	0	0	10	8
Delft Reinier de Graaf Groep, locatie Reinier de Graaf Gasthuis	96	46	1	1	0	21	16
Dirksland Stichting Het van Weel-Bethesda Ziekenhuis	16	5	0	0	0	2	0
Dordrecht/Zwijndrecht Albert Schweitzer ziekenhuis	142	65	4	2	2	41	27
Goes Stichting Oosterscheldeziekenhuizen, locatie Goes	68	23	4	4	2	19	13
Roosendaal Franciscus Ziekenhuis,	56	25	1	1	1	33	23
Rotterdam Erasmus MC (Sophia KZ, Daniel den Hoed en Dijkzigt)	199	83	22	19	18	40	33
Rotterdam Maasstad Ziekenhuis	94	31	1	1	0	15	9
Rotterdam Sint Franciscus Gasthuis	113	38	2	1	1	27	17
Rotterdam Havenziekenhuis	6	3	0	0	0	1	0
Rotterdam Ikazia ziekenhuis	86	33	0	0	0	14	11
Schiedam Vlietland Ziekenhuis	56	20	0	0	0	19	14
Spijkensisse Ruwaard van Putten Ziekenhuis	45	23	0	0	0	18	9
Terneuzen/Oostburg ZorgSaam Ziekenhuis (locaties De Honte/Antonius)*	27	15	1	1	1	10	5
Vlissingen Ziekenhuis Walcheren, locatie Vlissingen	32	16	0	0	0	11	7
Subtotaal regio Rotterdam	1137	475	38	31	25	302	205

* ziekenhuizen die deelnamen aan het project Internet raadplegen van het Donorregister exclusief 22 gemelde en 15 geëffectueerde weefseldonoren uit de regio, meestal gemeld door (verpleeg)huisartsen

Regio Rotterdam - 2010

	Gemelde heart-beating donoren	Geëffectueerde heart-beating donoren	Gemelde non-heart-beating donoren	Geëffectueerde non-heartbeating donoren
Bergen op Zoom Ziekenhuis Lievensberg	1	0	0	0
Capelle a/d IJssel IJsselland Ziekenhuis	0	0	0	0
Delft Reinier de Graaf Groep, locatie Reinier de Graaf Gasthuis	1	0	0	0
Dirksland Stichting Het van Weel-Bethesda Ziekenhuis	0	0	0	0
Dordrecht/Zwijndrecht Albert Schweitzer ziekenhuis	2	2	0	0
Goes Stichting Oosterscheldeziekenhuizen, locatie Goes	3	2	1	0
Roosendaal Franciscus Ziekenhuis,	1	1	0	0
Rotterdam Erasmus MC (Sophia KZ, Daniel den Hoed en Dijkzigt)	9	9	10	9
Rotterdam Maasstad Ziekenhuis	0	0	1	0
Rotterdam Sint Franciscus Gasthuis	1	1	0	0
Rotterdam Havenziekenhuis	0	0	0	0
Rotterdam Ikazia ziekenhuis	0	0	0	0
Schiedam Vlietland Ziekenhuis	0	0	0	0
Spijkenisse Ruwaard van Putten Ziekenhuis	0	0	0	0
Terneuzen/Oostburg ZorgSaam Ziekenhuis (locaties De Honte/Antonius)*	1	1	0	0
Vlissingen Ziekenhuis Walcheren, locatie Vlissingen	0	0	0	0
Subtotaal regio Rotterdam	19	16	12	9

Bijlage 5: NTS-Donorvoorlichting

Ondersteuning initiatieven derden in 2010

- ★ Benefiet Spinningmarathon
- ★ Donatie on Tour
- ★ Donordance
- ★ Wereldreddende strippenkaart
- ★ Sp!ts-actie
- ★ Eurekaweek
- ★ ACLO Health Day
- ★ In beweging voor donatie en transplantatie (sportdag UMCG)
- ★ Oldtimer toerit, ziekenhuis St. Jansdal Harderwijk
- ★ Landelijke open dag ziekenhuizen
- ★ Open Politie Dag Den Haag

84

Deelname aan beurzen en evenementen in 2010

- ★ Huishoudbeurs
- ★ Vierdaagse van Nijmegen
- ★ Studiebeurs
- ★ Donorweek

Gebruik tentoonstelling in 2010

- ★ 8 t/m 22 maart: Diaconessenhuis Meppel
- ★ 1 t/m 14 juni: St. Franciscus Gasthuis Rotterdam
- ★ 6 t/m 20 september: UMC Groningen
- ★ 1 t/m 15 oktober: Maastricht Universitair Medisch Centrum
- ★ 18 oktober t/m 1 november: Stadhuis Den Haag
- ★ 8 t/m 19 november: Elkerliek Ziekenhuis Helmond
- ★ 2 t/m 21 december: Jeroen Bosch Ziekenhuis 's-Hertogenbosch

Gebruik achterwand in 2010

- ★ 20 maart: UMC Groningen
- ★ 21 t/m 28 maart: Ziekenhuis Rivierland Tiel
- ★ 27 mei: Symposium Masterplan Driebergen
- ★ 10 t/m 18 juni: Admiraal De Ruyter Ziekenhuis Goes
- ★ 17 t/m 18 september: St. Jansdal Ziekenhuis Harderwijk
- ★ 16 t/m 17 oktober: LUMC Leiden
- ★ 8 t/m 19 november: Elkerliek Ziekenhuis Deurne
- ★ 2 t/m 13 december: Jeroen Bosch Ziekenhuis 's-Hertogenbosch

Gebruik interactieve tentoonstelling in 2010

- ★ 18 t/m 22 oktober: Donorweek in Utrecht, Enschede, Venray, Den Haag en Amsterdam

Aantal bezoeken websites in 2010

Website	Aantal bezoekers van 1 januari t/m 31 december 2010
donorvoorlichting.nl	102.170
transplantatiestichting.nl	75.921
wellesofniets.nl	12.821
donordenkers.nl	8.944 (sinds half februari 2010 gemeten)
donatiebijleven.nl	4.373 (sinds begin maart 2010 gemeten)
nabestaandencontact.nl	660
donorinfo.nl	3.206

Bijlage 6: Verklarende woordenlijst

Altruïstische donor

Altruïstische donoren zijn levende (nier)donoren welke geen enkele band met hun ontvanger hebben en die meestal ook niet wensen te kennen. Zij worden ook wel Samaritaanse donoren genoemd, omdat ze net als de Bijbelse barmhartige Samaritaan geen tegenprestatie verlangen voor hun levensreddende aanbod. Er bestaan verschillende vormen van altruïstische donatie:

- ★ directe, niet-gerichte donatie, waarbij de nier net als in de postmortale situatie toegewezen wordt aan de dialysepatiënt die hiervoor het meest in aanmerking komt;
- ★ directe, gerichte donatie, waarbij de altruïstische donor een nier afstaat aan een specifieke patiënt zonder dat er sprake is van een emotionele band;
- ★ indirecte donatie, de zogenaamde domino-paired kidney exchange, waarbij één altruïstische donor twee transplantaties mogelijk maakt. De altruïstische donor staat een nier af aan de ontvanger van een koppel binnen het landelijke cross-over programma dat al enige malen zonder succes heeft meegedraaid, waarna de donor van dit koppel een nier afstaat aan iemand op de wachtlijst.

86

AM (Acceptable Mismatch)

Dit is een programma voor patiënten met heel veel HLA-antistoffen, die met vrijwel elke potentiële donor een positieve kruisproef zullen hebben. Aangezien transplantatie in aanwezigheid van positieve kruisproeven leidt tot hyperacute afstoting, is de kans dat deze patiënten getransplanteerd worden normaal gesproken erg klein. Een speciaal computerprogramma voorspelt tegen welke vreemde HLA-antigenen een bepaalde patiënt geen antistoffen kan maken; de 'acceptable mismatch'. Deze patiënten zullen een nieraanbod krijgen op het moment dat er een donor is met een HLA-typing waarbij men, op grond van het computerprogramma, niet verwacht dat er een positieve kruisproef op zal treden. Een minimale vereiste is dat de donor en de ontvanger tenminste een HLA-DR overeenkomst hebben. Patiënten die hiervoor in aanmerking komen, moeten minimaal 2 keer na elkaar bij de driemaandelijkse screening hoog geïmmuniseerd zijn geweest (PRA >85%).

Cross-over programma

Het cross-over programma (nierdonatie bij leven-uitwisselingsprogramma) is een gezamenlijk programma van alle niertransplantatiecentra in Nederland, dat op 1 januari 2004 onder auspiciën van de NTS van start is gegaan. Hierbij worden tussen paren van levende donoren en hun ontvangers de nieren uitgewisseld en getransplanteerd, indien directe levende donatie vanwege bloedgroep-incompatibiliteit of immunologische redenen niet mogelijk is.

Dialyseuduur

De tijd sinds de datum van eerste dialyse tot de datum van transplantatie of de datum van meting, onafhankelijk van de urgentiecode op de wachtlijst (geldt alleen voor nierpatiënten). Dit speelt een rol in de allocatie als zijnde 'wachtijd'.

Domino levertransplantatie

Een speciale procedure, waarbij de eigen lever van een levertransplantatie-ontvanger wordt aangeboden voor transplantatie. Deze zogenaamde 'domino' lever wordt aangeboden volgens het 'normale' lever-allocatiesysteem. Betreffende lever-ontvanger is dus tevens 'living donor' en is meestal een patiënt die lijdt aan een stofwisselingsziekte van de lever. Deze stofwisselingsziekte is een ziekte waarbij de eigen lever zelf wel goed functioneert, maar schade aanricht in andere orgaansystemen. Deze problemen ontstaan pas na 10 tot 15 jaar waardoor deze levers nog wel voor transplantatie gebruikt kunnen worden.

Donor (in de WOD)

Een persoon of stoffelijk overschot, door of ten aanzien van wie op grond van de wet op de orgaandonatie toestemming is verleend voor het bij hem of daaruit verwijderen van een orgaan of weefsel.

Geëffectueerde orgaandonor

Een donor gemeld bij het orgaancentrum van wie minstens één orgaan is getransplanteerd.

Geëffectueerde weefseldonor

Een donor van wie, na acceptatie door het orgaancentrum, minimaal één soort weefsel is uitgenomen.

Gemelde donor

Donor gemeld bij het orgaancentrum. Er is toestemming voor donatie en er zijn voorbereidingen getroffen om te starten met de donatieprocedure.

HLA-A,-B,-DR mismatch

Om de kans op afstoting na een transplantatie te verkleinen, wordt er, behalve naar de ABO-bloedgroep, ook gekeken naar de overeenkomst in weefselkenmerken tussen donor en ontvanger: de HLA-groepen (Human Leucocyte Antigens). Het huidige allocatiesysteem is gebaseerd op de aanname dat naarmate de HLA-antigenen van de donor meer overeenkomen met die van de ontvanger de kans op afstoting kleiner is. Voor de niermatch wordt gekeken naar de verschillen voor de HLA- A,-B en -DR antigenen.

87

Lammelaire cornea

Voorste of achterste deel van een donorcornea die afhankelijk van de onderliggende aandoening kan worden getransplanteerd.

LR (Living Related)

Deze term wordt gebruikt bij levende donatie van organen waarbij de donor genetisch verwant is aan de ontvanger (bloedverwant).

LUR (Living Unrelated)

Deze term wordt gebruikt bij levende donatie van organen waarbij de donor niet genetisch verwant is aan de ontvanger (geen bloedverwant).

MELD (Model for End-stage Liver Disease)

De MELD-score geeft het risico van overlijden weer van een patiënt op de leverwachtlijst. Deze score komt tot stand op basis van objectieve medische gegevens.

Multi-orgaandonor

Een donor van wie ten minste twee soorten organen zijn uitgenomen en getransplanteerd.

Nier-en-bloc

Beide nieren van één donor worden voor één transplantatie gebruikt. Dit wordt in principe als één nierdonatie en één niertransplantatie geteld.

Panel reactive antibodies (PRA)

Een potentiële ontvanger kan antilichamen hebben gevormd tegen lichaamsvreemde HLA-antigenen (vaak door voorafgaande (mislukte) orgaantransplantatie(s) of bloedtransfusie(s)). Dit wordt getest door het serum van patiënt te 'kruisen' met het serum van een groot aantal verschillende bloeddonororen (50-60). Het aantal reacties dat positief is, dat wil zeggen waarbij het serum van de ontvanger reageert tegen de cellen van de donoren, wordt geteld en uitgedrukt in een percentage. Dit wordt uitgedrukt als een % PRA (Panel Reactieve Antilichamen).

Positieve kruisproef

De potentiële ontvanger heeft antilichamen tegen één of meer van de HLA-A, -B, -C of DR-antigenen van de donor. Als men bij een positieve kruisproef tot transplantatie over zou gaan, wordt het getransplanteerde orgaan afgestoten.

Preëemptief

Soms worden nierpatiënten door hun behandelend arts al op de wachtlijst voor een niertransplantatie geplaatst voordat zij dialyseren. Dit wordt preëemptief genoemd. Deze patiënten ontvangen geen wachttijdpunten tot datum eerste dialyse. Vanaf de eerste dag dialyse krijgen de patiënten wel wachttijdpunten. Patiënten die preëemptief op de wachtlijst geplaatst worden, komen alleen in aanmerking voor een postmortale nier, indien er geen enkele mismatch is tussen donor en ontvanger.

Raadpleging

Het raadplegen van het Donorregister via de NTS om de wilsbeschikking van de potentiële donor op te vragen in het Donorregister.

Registratieduur

De tijd sinds de datum waarop men op de wachtlijst wordt geplaatst tot de datum van transplantatie of de datum van meting, onafhankelijk van de urgentiecode op de wachtlijst.

Split-lever transplantatie

Bij een split-levertransplantatie wordt de donorlever gesplitst, waardoor twee patiënten getransplanteerd kunnen worden.

Vullingsgraad

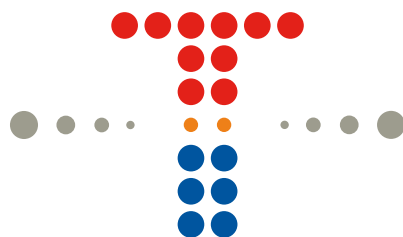
De mate van beschikbaarheid van gegevens in de NOTR wordt weergegeven als de vullingsgraad.

Wet op de orgaandonatie (WOD)

De Wet op orgaandonatie (WOD), die in 1998 in werking is getreden, kent de volgende doelstellingen:

- ★ het bieden van rechtszekerheid aan betrokkenen;
- ★ het bevorderen van het aanbod van geschikte organen en weefsels;
- ★ een rechtvaardige verdeling van organen en weefsels;
- ★ voorkomen van handel in organen en weefsels.

Het wettelijke systeem is een volledig beslissysteem, wat inhoudt dat iedereen bij leven zijn of haar wilsbeschikking ten aanzien van orgaan- en weefseldonatie kan laten registreren. Wanneer bij het overlijden van een medisch geschikte donor geen wilsbeschikking in het Donorregister wordt aangetroffen, of wanneer uit het Donorregister blijkt dat de overledene de beslissing wil overlaten aan de nabestaanden, dienen de nabestaanden van de overledene een beslissing over donatie te nemen.

NEDERLANDSE TRANSPLANTATIE STICHTING